

INSTRUKSKOMMISSIONENS Beretning

Kapitel 8.1-8.5.

2020

Undersøgelseskommissionen i sagen om instruksen om
adskillelse ved indkvartering i asylsystemet

INSTRUKSKOMMISSIONEN

Undersøgelseskommissionen i sagen om instruksen
om adskillelse ved indkvartering i asylsystemet

FORMAND: Landsdommer Peter Mørk Thomsen

ØVRIGE MEDLEMMER: Advokat, ph.d. Torkil Høg
og lektor, ph.d. Louise Halleskov

INSTRUKSKOMMISSIONENS Beretning

Bind 2

INDHOLD

Bind 1

Kapitel 1-7 1

Bind 2

Kapitel 8.1-8.5

Hændelsesforløbet 841

8.1. Praksis forud for februar 2016 vedrørende asylpar,
hvor den ene var mindreårig 842

8.2. Perioden fra den 25. januar 2016 til den 10. februar 2016
– baggrunden for praksisændringen 847

8.2.1. Mediernes omtale i januar 2016 af ”barnebrude”
på asylcentre 847

8.2.2. Inger Støjbergs opslag på Facebook
og reaktionerne herpå 861

8.2.3. Drøftelser i Udlændinge-, Integrations- og
Boligministeriet og Udlændingestyrelsen om
opfølgning på presseomtalen og på Inger Støjbergs
Facebook opslag 869

8.2.4. Udlændingestyrelsens høring af
indkvarteringsoperatørerne 876

8.2.5. Udlændingestyrelsens supplerende høring
af indkvarteringsoperatørerne 890

8.2.6. Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets
notat om indkvartering af mindreårige udlændinge 894

8.2.7. Forløbet vedrørende udarbejdelse af
pressemeddelelsen 981

8.2.7.1. Kontakt med Justitsministeriet 1023

8.3. Forløbet omkring den 10. februar 2016 – iværksættelse
af praksisændringen 1044

8.3.1. Koncerndirektionsmødet 1044

8.3.2. Pressemeddelelsen og instruksen til
Udlændingestyrelsen 1078

8.3.2.1.	Telefonsamtalen mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Linnea Vejrum	1089
8.3.2.2.	Øvrige oplysninger om instruksen den 10. februar 2016	1106
8.3.3.	Indkvarteringsoperatørerne informeres om den ændrede praksis	1117
8.3.4.	Inger Støjbergs udtalelser til medierne den 10. februar 2016	1130
8.3.5.	Møde i Social- og Indenrigsministeriet	1138
8.3.6.	De umiddelbare reaktioner på praksisændringen	1140
8.3.7.	Opslag på Inger Støjbergs Facebook-profil den 11. februar 2016	1144
8.4.	Perioden fra den 12. februar 2016 til medio marts 2016 – adskillelsesprocessen	1145
8.4.1.	Udlændingestyrelsens udmøntning af praksisændringen – igangsættelse og de første overvejelser (den 12. – 17. februar 2016)	1146
8.4.1.1.	Udlændingestyrelsen danner sig et overblik over parrene og orienterer departementet	1146
8.4.1.2.	Planlægning af de første flytninger	1155
8.4.1.3.	Reaktioner i Røde Kors	1166
8.4.1.4.	Udlændingestyrelsens indledende overvejelser om håndteringen af ordningen og om forelæggelse for departementet	1167
8.4.1.5.	Intern mail i Røde Kors om samtale med Udlændingestyrelsen	1174
8.4.1.6.	Interne mails i Udlændingestyrelsen i anledning af en pressehenvendelse	1177
8.4.1.7.	Udlændingestyrelsen retter henvendelse til departementet om bl.a. par med børn	1179
8.4.1.8.	Drøftelser mellem Udlændingestyrelsen og operatørerne om adskillelse af par med børn	1184
8.4.1.9.	Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet anmoder om status og om materiale til samråd Z	1186

8.4.1.10.	Udlændingestyrelsen udarbejder udkast til spørgsmål til departementet	1188
8.4.1.11.	Mail fra Røde Kors til socialkoordinatorerne	1191
8.4.1.12.	Udlændingestyrelsen sender oplysninger om status til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet	1192
8.4.1.13.	Forklaringer om Udlændingestyrelsens sagsbehandling i denne periode	1193
8.4.2.	Reaktioner på adskillelse fra den første gruppe af adskilte par	1208
8.4.3.	Røde Kors forelægger fem sager for Udlændingestyrelsen	1212
8.4.4.	Ministeriets håndtering af en pressehenvendelse og Justitsministeriets inddragelse heri	1218
8.4.5.	Høring af indkvarteringsoperatørerne	1238
8.4.6.	Møde den 22. februar 2016 mellem Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet og Udlændingestyrelsen	1244
8.4.7.	Udvalgsorientering vedrørende "barnebrude"	1260
8.4.8.	Udlændingestyrelsens besvarelse af en pressehenvendelse om status	1261
8.4.9.	Operatørmøde den 23. februar 2016	1263
8.4.10.	Koncerndirektionsmøde den 24. februar 2016	1268
8.4.11.	Spørgsmål nr. S 630 til udlændinge-, integrations- og boligministeren	1272
8.4.12.	Udlændingestyrelsens videre sagsbehandling	1284
8.4.13.	Røde Kors' henvendelser om adskillelse af par og adgang til at gøre undtagelse	1293
8.4.14.	Udlændingestyrelsens forelæggelse af fem konkrete sager for Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet	1309
8.4.14.1.	Møde den 8. marts 2016 mellem Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet og Udlændingestyrelsen	1338
8.4.14.2.	Forelæggelse af sager for ministeren – møde den 9. marts 2016	1343

8.4.14.3.	De videre drøftelser om og behandlingen af de fem sager	1369
8.4.15.	Status på adskillelser den 3. marts 2016	1394
8.4.16.	Forespørgselsdebat med statsministeren om værdier den 4. marts 2016	1396
8.4.17.	Artikler i Politiken	1430
8.4.18.	Overvejelser om indkvartering på samme center i separate værelser	1435
8.4.19.	Spørgsmål nr. 302 til udlændinge-, integrations- og boligministeren	1436
8.4.20.	Ny status til departementet	1446
8.5.	Perioden fra medio marts 2016 til ultimo marts 2016	1446
8.5.1.	Samråd Z den 15. marts 2016	1446
8.5.1.1.	Talepapir til brug for samrådet	1446
8.5.1.2.	Q&A til brug for samrådet	1469
8.5.1.3.	Andre oplysninger, der tilgik ministeriet i forbindelse med samrådet	1519
8.5.1.4.	Sagsfremstilling til brug for samrådet	1525
8.5.1.5.	Formøde den 14. marts 2016 med ministeren	1526
8.5.1.6.	Samrådet den 15. marts 2016	1534
8.5.2.	Udvalgsspørgsmål nr. 370	1567
8.5.3.	Ordførermøde den 31. marts 2016	1568
8.5.4.	Jesper Goris mail af 18. marts 2016 til Udlændingestyrelsen	1571
8.5.5.	Drøftelser mellem ombudsmanden og ministeriets departementschef om manglende retningslinjer	1580
8.5.6.	Ombudsmanden går ind i sagen den 21. marts 2016	1581
8.5.7.	Henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder og korrespondance i Udlændingestyrelsen om udtalelsen	1582
8.5.8.	Overvejelser i Udlændingestyrelsen vedrørende begrebet "afgørelse" i forvaltningslovens forstand	1587
8.5.9.	Overvejelser i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om forvaltningsretlige spørgsmål	1596
8.5.10.	Ny status til departementet	1612

Bind 3	
Kapitel 8.6-8.11	
Hændelsesforløbet	1623
Bind 4	
Kapitel 8.11-8.15	
Hændelsesforløbet	2343
Bind 5	
Kapitel 9	
Udlændingestyrelsens sagsbehandling	3043
Bind 6	
Kommissionens vurderinger vedrørende de enkelte embedsmænd <i>(udkommer forventeligt i foråret/sommeren 2021)</i>	
Bind 7 <i>(digitalt)</i>	
Bilag	

KAPITEL 8

Hændelsesforløbet

I dette kapitel gengives det skriftlige materiale og de afgivne forklaringer om sagen, der har betydning for kommissionens undersøgelse. For at lette læsningen sker gengivelsen periodeopdelt og opdelt i temaer. Beskrivelsen af hændelsesforløbet er så vidt muligt kronologisk.

De relevante dele af de afgivne forklaringer er for hver periode gengivet efter det skriftlige materiale, som den pågældende del af forklaringen vedrører. Forklaringerne er i det væsentlige gengivet i den rækkefølge, som forklaringerne er afgivet for kommissionen. I det omfang en forklaring om et bestemt emne omfatter flere perioder, er forklaringen placeret, hvor den mest hensigtsmæssigt hører hjemme. I få tilfælde gengives den samme oplysning eller forklaring flere steder. Dette sker for at lette læsningen og for gøre dette kapitel anvendeligt også som ”opslagsværk”. Protokollerne for samtlige forklaringer afgivet for kommissionen er samlet i en afhøringsekstrakt, der er gengivet i bind 7. Når der i det følgende gengives forklaringer, henvises der i en fodnote til sidetallet i afhøringsektrakten, hvor den pågældende forklaring kan læses i sin helhed.

Der optræder navne på en række personer. Disse personers titler og myndighedsforhold er beskrevet i en oversigt over myndighedsopbygningen, som findes i kapitel 3.

En gennemgang af Udlændingestyrelsens sagsbehandling vedrørende de enkelte par er samlet i kapitel 9. Navnene på de personer, der blev berørt af den nye indkvarteringsinstruks, er blevet anonymiseret, men med en individuel betegnelse, der gør det muligt at henføre de forskellige periodevise oplysninger til de enkelte par. Alle parrene er tildelt sit eget bogstav eller bogstaver (A, B, ... AA osv.). For at tydeliggøre om det er kvinden eller manden, der

omtales, er der i forbindelse med parangivelsen anført et "K" (kvinden) eller "M" (manden).

8.1. Praksis forud for februar 2016 vedrørende asylpar, hvor den ene var mindreårig

Spørgsmålet om indkvartering af mindreårige asylansøgere i alderen 15-17 år, der opholdt sig i Danmark med en ægtefælle eller samlever, blev et fokusområde i januar 2016, hvor en række nyhedsmedier bragte artikler herom. Dette ledte til den praksisændring, der blev iværksat den 10. februar 2016, og som beskrives nærmere i de følgende afsnit.

Praksis forud for den 10. februar 2016 var – kort beskrevet – at de omhandlede par blev indkvarteret sammen, medmindre Udlændingestyrelsen efter en konkret vurdering fandt, at parret skulle indkvarteres hver for sig. I en sådan vurdering indgik faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der var bedst for den mindreårige.

Den 26. januar 2016 kl. 22.16 sendte Ditte Kruse Dankert (fra Udlændingestyrelsen) et notat til Line Skytte Mørk Hansen (fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet). Notatet indeholder blandt andet en beskrivelse af den dagældende praksis vedrørende indkvartering af mindreårige i alderen 15-17 år, der opholder sig i Danmark med en ægtefælle eller samlever:

"Generelt om indkvartering af mindreårige

Børn udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen i relation til indkvartering. Det gælder uanset om de kommer til Danmark som uledsagede mindreårige, som en del af en familie eller fx kommer sammen med en person, der er angivet som ægtefælle eller samlever. Grundlæggende er der en helt overordnet forpligtelse til fra styrelsens side at tage hensyn til barnets tarv i alle disse tilfælde.

...

Mindreårige asylansøgere m.fl., som opholder sig i Danmark sammen med deres forældre eller andre voksne, som reelt er trådt i forældrenes sted (ledsagere), indkvarteres på asylcenter sammen med deres forældre eller ledsagere...

Det fremgår af kontrakterne mellem indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og/eller Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsforhold vedr. mindreårige, er der aftalt fast praksis mellem Forsørgelseskontoret og 4. Asylkontor (UMI-teamet), hvorefter der altid skal ske underretning af Forsørgelseskontoret, såfremt asylbehandlerne får kendskab til en uledsaget mindreårig, som efter det oplyste har indgået ægteskab eller lever i ægteskabslignende forhold med en person, som opholder sig i Danmark sammen med den mindreårig

Tilsvarende underretter Kontoret for Økonomi og Indkvartering (Bookingen) Forsørgelseskontoret, såfremt der tilgår Bookingen oplysninger fra operatørerne, eller det ved opslag i indkvarteringssystemet (IBS) konstateres, at en mindreårig er registreret som gift eller samlevende. Underretningerne til Forsørgelseskontoret skal sikre, at der tages stilling til, om den mindreårig er korrekt indkvarteret, jf. nedenfor.

...

Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige over 15 år, som lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person over 15 år på eller i tilknytning til et asylcenter, vil styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder beslutte, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.”

Udlændingestyrelsen har desuden beskrevet den tidligere praksis i en udtalelse af 28. april 2016 til Folketingets Ombudsmand i forbindelse med ombudsmandens behandling af en klage fra asylparret [L-K] og [L-M]. Heraf fremgår følgende:

”Forud for 10. februar 2016 (...) har styrelsen fulgt en praksis for indkvartering af mindreårige med en ægtefælle eller samlever, hvor styrelsen – bl.a. henset til straffelovens § 222 – ikke indkvarterede mindreårige under 15 år sammen med myndige eller ikke myndige ægtefæller eller samlevere.

I sager, hvor den mindreårige var over 15 år, blev der foretaget en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Omdrejningspunktet for denne vurdering var indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der var til den mindreåriges bedste med udgangspunkt i hensynet til barnets tarv.

Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af kontrakterne mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal således sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentrene, ligesom kommunerne i øvrigt har en tilsynspligt med børn, der opholder sig i asylcentersystemet.”

Lene Linnea Vejrum, der på daværende tidspunkt var vicedirektør i Udlændingestyrelsen, har forklaret¹, at indkvarteringsområdet henhørte i ministeriet under Line Skytte Mørk Hansens afdeling, og det var derfor den afdeling, der var styrelsens nærmeste samarbejdspartner vedrørende indkvarteringsspørgsmål. Det gjaldt ikke retlige spørgsmål, men alene spørgsmål af mere praktisk

1 Afhøringssekstrakten, side 402-403.

karakter. Når der kom lovændringer, var deres samarbejde med ministeriet derfor todelt. Som eksempel kan nævnes reglerne om opholdspligt, hvor styrelsen drøftede spørgsmålet om at finde et udrejsecenter med Line Skytte Mørk Hansens afdeling, mens det indholdsmæssige i reglerne blev drøftet med Lykke Sørensens afdeling. Det var Udlændingestyrelsen, der traf afgørelse om, hvor asylansøgere skulle indkvarteres. Forud for denne sag blev der som udgangspunkt ikke indhentet oplysninger i forbindelse med en flytning. Navnlig i denne periode, men også i øvrigt, flyttede styrelsen meget rundt på asylansøgere. Der blev hver uge oprettet nye asylcentre, og der blev f.eks. også oprettet teltlejre. De blev derfor nødt til at flytte rundt på asylansøgerne og beslutte, hvem der skulle bo hvor. Der var nogle centre, der var familiecentre. Teltlejrene blev primært anvendt som bosted for enlige. Derudover var der forskellige typer af centre, herunder børnecentre, der var opdelt i centre for de lidt ældre børn og centre for de små børn. Der var også centre for de særligt sårbare. Det er styrelsen, der træffer beslutning om, hvilket center nogen skal bo på. Hvis f.eks. en familie er særligt sårbar, vil det typisk være operatøren, som retter henvendelse til styrelsen, hvorefter styrelsen beslutter, at familien skal flytte på et center for særligt sårbare. Adspurgt, hvad man gjorde i den situation, hvor man ville adskille et barn fra forældrene på grund af mistrivsel, har hun forklaret, at det er en helt anden sagstype, hvor kommunen er inde over og træffer beslutningen om at fjerne barnet. Et eksempel på en situation, hvor styrelsen træffer afgørelse, og som var ofte forekommende, er, hvis der er en konflikt på et center enten mellem to grupper eller mellem enkeltpersoner. I sådanne tilfælde kan styrelsen beslutte, at en eller flere skal flytte til et andet center. Der var ikke forud for denne sag en skriftlig vejledning om indkvartering af ægtepar, hvor den ene var mindreårig. Der er dog også forud for denne sag truffet beslutning om at adskille par. Hun har kendskab til en sag fra november 2015, hvor en 14-årig kvinde var gift eller i hvert fald boede sammen en mand på Center Sandholm. Da styrelsen fik kendskab til dette, blev der truffet beslutning om, at de ikke kunne bo sammen, fordi kvinden var under den seksuelle lavalder. Parret ønskede ikke at blive adskilt, og der blev derfor udstedt et flyttepåbud efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7. Indkvarteringsområdet fyldte meget, fordi der var ca. 18.000 indkvarterede asylansøgere. Det var en stor forandring for styrelsen, og de havde en stor opgave i at sikre, at der var tilstrækkelige indkvarteringspladser. Blandt andet så de på mulighederne for teltlejre.

Anne la Cour Vågen (asylchef i Røde Kors) har herom forklaret², at Røde Kors allerede i 2015 havde bemærket, at der begyndte at komme flere par, hvoraf den ene part var mindreårig. Det medførte, at Røde Kors' socialkonsulent, Helle Kjems, i december 2015 kontaktede Udlændingestyrelsen og foreslog, at de og de øvrige NGO'ere på området drøftede, om der var behov for nye tiltag på området. Indtil da havde der været en praksis, som Røde Kors syntes fungerede rigtig fint. Denne tidligere praksis lænede sig op ad den sociallovgivning, der gjaldt i den situation, hvor man blev opmærksom på børn, der mistrivedes. Omkring 2013 var der kommet en "overgrebspakke", der klart beskrev, hvad man skulle gøre, hvis man blev opmærksom på sådanne forhold. Der var ikke tale om særlig mange par, og Røde Kors havde i slutningen af 2015 alene taget det tidligere omtalte initiativ, fordi tallet på parrene med en mindreårig var begyndt at stige lidt, men ellers havde der været utrolig få tilfælde. Efter den dagældende praksis skulle de underrette kommunen, hvis de blev opmærksomme på, at der var et par, hvoraf den ene var mindreårig, og hvor der kunne være tvivl om, hvorvidt forholdet "var i orden" – forstået således, om der var et ligeværdigt forhold mellem parterne, om der kunne være vold involveret, eller om der i øvrigt på nogen måde var tvivl om, at en af parterne mistrivedes. Opmærksomheden kunne komme fra sundhedspersonalet, skolelærerne eller centerpersonalet. I de tilfælde ville de lave en underretning, og kommunen ville reagere på en sådan henvendelse. De foretager generelt rigtig mange underretninger, idet de skal underrette kommunerne om en række forhold. Hun kan derfor ikke sige, præcis hvor mange indberetninger der blev indsendt om mindreårige med ægtefæller eller samlevende. De indgav på det tidspunkt måske 200 underretninger om året til kommunerne vedrørende forskellige forhold. De skulle lave underretninger om alt, der på den ene eller anden måde var "lidt skævt", og hvor nogen, børn som voksne, kunne være i risikozonen. Der var allerede på det tidspunkt, hvor pressemeddelelsen blev sendt ud, et system, der fungerede, og som de var meget trygge ved. Én af Røde Kors' psykologer har eksempelvis fortalt hende om en tidligere sag, hvor vedkommende havde lavet en psykologisk screening på en ægtefælle, fordi der var tvivl om, hvorvidt et ægteskab var i orden. Fordi de havde konstateret den tidligere omtalte stigning i antallet af par, hvoraf den ene part var mindreårig, ville de se på forskellige parametre såsom skolegang, boligforhold, om der var behov for en anden indkvartering,

2 Afhøringssekstrakten, side 507 ff.

herunder af par med børn, og om de i øvrigt kunne gøre noget mere. Det var det, der var baggrunden for Helle Kjems' henvendelse til Udlændingestyrelsen i december 2015, som Red Barnet også stod bag. Røde Kors syntes, at de havde et system, der fungerede rigtig godt, og som de var trygge ved, men de ønskede at gøre lidt mere på det sociale område for gruppen af par, hvoraf den ene part var mindreårig. Det blev imidlertid ikke til noget, idet instruksen kom den 10. februar 2016, hvilket gjorde, at alting ændrede sig. Nu skulle de noget andet. Helle Kjems' oprindelige forslag om, at der skulle nedsættes en gruppe, døde ud i alt det andet, der skete omkring dette tidspunkt.³ Det var Røde Kors' forslag, men det var Udlændingestyrelsen, der skulle tage initiativ til at nedsætte en gruppe. Røde Kors, der var i kontakt med Red Barnet, havde sendt nogle navne til Udlændingestyrelsen.

Helle Kjems har herom forklaret⁴ bl.a., at de slet ikke var i tvivl om, hvordan de skulle håndtere en situation, hvor der var indikationer på tvang. De havde brugt rigtig mange ressourcer på at implementere overgrebspakken fra 2013. Deres opmærksomhed på både social kontrol, tvang og på, om der var tale om et ligeværdigt forhold, gjorde, at de i sådanne situationer ville have underrettet med det samme. Denne opmærksomhed var baseret på flerfaglige undersøgelser, hvor både sundhedsplejerske, skole og socialrådgivere var involveret i forhold til observationer af parret. Hos sundhedsplejersken var der samtaler om relationen, og i de tilfælde, hvor de var i tvivl, anmodede de også om psykologiske screeninger af relationen.

8.2. Perioden fra den 25. januar 2016 til den 10. februar 2016 – baggrunden for praksisændringen

8.2.1. Mediernes omtale i januar 2016 af "barnebrude" på asylcentre

I januar 2016 var der i svenske medier stort fokus på indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samlever. I den forbindelse sendte journalist Lars Fogt fra Metroxpress den 21. januar 2016 kl. 12.30 en forespørgsel til Udlændingestyrelsen vedrørende situationen i Danmark. Den 22. januar 2016 kl. 17.58 besvarede Janus Sejersen Laursen fra Udlændingestyrelsen henvendelsen således:

3 Afhøringsekstrakten, side 513.

4 Afhøringsekstrakten, side 526.

”Udlændingestyrelsen oplever ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsdyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger eller med en voksen asylansøger over 18 år, og hvor parterne derfor som udgangspunkt kan indkvarteres sammen på asylcentre. Det afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder fx vurderingen af relationen mellem de pågældende ægtefæller samt den mindreåriges alder, om styrelsen finder det hensigtsmæssigt at indkvartere de pågældende sammen.

Helt generelt gælder det, at indkvarteringsoperatørerne på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for en indkvarteret mindreårig asylansøgers trivsel. Er dette tilfældet, har operatørerne en skærpet indberetningspligt over for værtskommunen. Det er Udlændingestyrelsens klare oplevelse, at indkvarteringsoperatørerne lever op til dette ansvar.”

I de følgende dage sendte Udlændingestyrelsen tillige udtalelsen til flere andre medier.

Berlingske bragte den 25. januar 2016 kl. 10.00 på sin hjemmeside en nyhedsartikel om gravide mindreårige asylansøgere, der boede sammen med deres voksne ægtemænd på asylcentre i Malmø. Det hedder i denne artikel nærmere:

”Malmø: Gravide barnebrude bor med deres voksne ægtemænd på asylcentre

Malmø kommune kritiseres stærkt for at lade mindreårige asylansøgere – herunder flere gravide 16-årige – bo med deres voksne ægtefæller. Men selvom det er forbudt i Sverige at gifte sig med børn, er praksissen tilladt, siger jurist.

...

I Sverige er det forbudt at gifte sig med børn, ligesom det er i Danmark. Derfor er Malmø kommune kommet i stærk modvind for en praksis med at tillade asylsøgere under 18 år at bo sammen med deres voksne ægtefælle. Blandt barnebrudene var flere gravide 16-årige piger, skriver dagbladet Sydsvenskan, der sammen med Sveriges Radios nyhedsredaktion har dokumenteret 59 tilfælde af mindreårige piger,

som kommunen lader blive boende sammen med deres voksne mand efter asylmodtagelsen.

Fem af pigerne var gravide, da de ankom til Malmø, otte havde tidligere født børn, en kun 17-årig pige havde allerede født to børn.

Alene i november og december 2015 har 16 piger fået lov at blive hos deres voksne mand. Det seneste tilfælde på listen over de i alt 59 barnebrude i Malmø er fra den 16. januar i år, hvor en 16-årig pige blev sendt ud for at bo med sin voksne mand på et modtagecenter. To dage senere begyndt de svenske medier at omtale sagerne med barnebrude, og det viser sig nu, at selvom flygtningestrømmen til Sverige for alvor tog til i sommer, er der eksempler helt tilbage til januar 2015.

Malmø kommune er nu blevet anmeldt til den svenske ombudsmand for sin praksis, og den særlige børneombudsmand, Fredrik Malmberg, har allerede været ud med stærk kritik af Malmøs håndtering af sagerne med barnebrudene.

Oppositionspolitiker i Malmøs byråd Torbjörn Tegnhammar (M), kalder listen med de 59 piger for oprørende læsning.

»Man kan acceptere enkelte fejlvurderinger, men listen viser, at Malmø har godkendt alle sager, også når der var meget stor aldersforskel mellem pigen og manden,« siger hun til Sydsvenskan.

Malmøs socialborgmester, Carina Nilsson (S), har givet ordre til at gennemgå alle sager med mindreårige piger gift med voksne mænd. Socialdirektør i Malmø, Annelie Larsson, kan ikke umiddelbart oplyse, om alle de gifte mindreårige har fået lov til at bo med deres ægtefælle, men hun forsikrer, at alle børn under 15 år uden forældre er placeret på særlige børnehjem. Alene sidste år ankom 14.450 mindreårige asylansøgere til Malmø.

Listen over de 59 barnebrude i Malmø omfatter i alt 13 piger på 15 år, 20 piger på 16 år og 26 piger på 17 år. Ægtemændenes alder går fra lidt ældre end deres kone til mere end dobbelt så gammel. En af de 16-årige er gift med en 36-årig.

Malmø er ikke den eneste kommune i Sverige, der lader mindreårige asylansøgere bo sammen med deres ægtefæller. Sveriges Radios nyhedsredaktion har spurgt i seks kommuner, hvoraf fem lader gifte piger bo med deres mand, hvis de selv ønsker det.

Kun Göteborg kommune oplyser at man som udgangspunkt skiller ægtefæller ad, hvis der er tale om en mindreårig som er gift med en voksen. Den mindreårige ægtefælle får da samme behandling som et uledsaget flygtningebarn.

Det er ikke nødvendigvis imod svensk lov at lade barnebrudene bo sammen med deres ægtefælle. For selvom det ikke er lovligt at indgå sådan et ægteskab i Sverige, er det ikke entydigt, at den type ægteskaber indgået i udlandet ikke skal respekteres i Sverige, skriver juristen Carina Saf i et debatindlæg i Dagens Samhälle. Der kan derfor tværtimod være tale om en grov krænkelse af ægteemandens rettigheder, hvis han forhindres i at bo sammen med sin kone, skriver hun.”

I løbet af dagen – den 25. januar 2016 – og i de efterfølgende dage blev der i forskellige medier bragt en række nyhedsartikler om og kommentarer til, at der også på danske asylcentre boede mindreårige asylansøgere sammen med deres voksne ægtefæller eller samlever. I det følgende er gengivet et uddrag af disse nyhedsartikler og kommentarer.

Den 25. januar 2016 kl. 13.53 blev der på Berlingske.dk bragt en nyhed om ”barnebrude” på danske asylcentre. I denne artikel hedder det bl.a.:

”Barnebrude bor med voksne ægtefæller på asylcentre i Danmark

Også i Danmark kan mindreårige asylansøgere blive indkvarteret sammen med deres voksne ægtefælle. Det afgøres fra sag til sag, bekræfter Udlændingestyrelsen.

...

I Sverige er Malmø Kommune udsat for tung kritik, efter at svenske journalister har gravet frem, at kommunen har godkendt 59 gange alene i 2015, at asylansøgere på 15, 16 og 17 år boede på modtagecentre sammen med deres voksne ægtefæller i stedet for de særlige modtagecentre for børn og unge.

Det sker også i Danmark, at mindreårige asylansøgere indkvarteres sammen med deres voksne ægtefælle. Det bekræfter Udlændingestyrelsen over for Berlingske:

»Udlændingestyrelsen oplever ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger eller med en voksen asylansøger over 18 år, og hvor parterne derfor som udgangspunkt kan indkvarteres sammen på asylcentre,« lyder det i den skriftlige udtalelse, som Berlingske har modtaget på mail.

Om en mindreårig asylansøger får lov til at bo hos sin ægtefælle eller skal have ophold og blive behandlet som et barn, afgøres af Udlændingestyrelsen fra gang til gang:

»Det afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder fx vurderingen af relationen mellem de pågældende ægtefæller samt den mindreåriges alder, om styrelsen finder det hensigtsmæssigt at indkvartere de pågældende sammen,« skriver Udlændingestyrelsen, der ikke endnu har ønsket at uddybe udtalelsen over for Berlingske.

I Sverige har det vakt opstandelse, at Malmø Kommune lod en gravid 16-årig asylansøger bo sammen med sin ældre mand. Blandt de 59 svenske sager var også en 17-årig mor til to, og en 16-årig der var gift med en 36-årig mand. Kommunen har på sin side påpeget, at det godt kan være i den mindreåriges bedste interesse ikke at blive skilt fra sin ægtefælle, og at det ikke som udgangspunkt er ulovligt.

Hvis der i Danmark er tvivl, om den mindreårige ægtefælle faktisk har bedst af at blive hos sin mand eller om hun burde få ophold og blive behandlet som et barn, skal sagens indberettes til kommunen af den operatør, som driver asylcenteret.

»Helt generelt gælder det, at indkvarteringsoperatørerne på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for en indkvarteret mindreårig asylansøgers trivsel. Er dette tilfældet, har operatørerne en skærpet indberetningspligt over for værtskommunen. Det er

Udlændingestyrelsens klare oplevelse, at indkvarteringsoperatørerne lever op til dette ansvar«, skriver styrelsen.”

Senere samme dag kl. 16.36 blev følgende bragt på Nyheder.TV2.dk:

”Barnebrude og voksne ægtefæller bor sammen på danske asylcentre

...

Mindreårige asylansøgere - såkaldte barnebrude - har fået tilladelse til at bo sammen med voksne ægtefæller på danske asylcentre.

I Danmark er det som udgangspunkt ikke tilladt at gifte sig med mindreårige – altså børn under 18 år.

Alligevel sker det, at mindreårige asylansøgere - såkaldte barnebrude - får tilladelse til at bo sammen med deres voksne ægtefælle på danske asylcentre. Det bekræfter Udlændingestyrelsen i en mail til TV 2:

”Udlændingestyrelsen oplever ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger eller med en voksen asylansøger over 18 år, og hvor parterne derfor som udgangspunkt kan indkvarteres sammen på asylcentrene.”

Styrelsen understreger, at det beror på en individuel vurdering fra sag til sag, om mindreårige asylansøgere indkvarteres sammen med deres voksne ægtefælle:

”Det afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder f.eks. vurderingen af relationen mellem de pågældende ægtefæller samt den mindreåriges alder, om styrelsen finder det hensigtsmæssigt at indkvartere de pågældende sammen.”

Ikke tal på hvor mange tilfælde

I Sverige møder Malmø Kommune hård kritik, fordi kommunen alene i fjor 59 gange godkendte, at asylansøgere på 15, 16 og 17 år blev indkvarteret på asylcentre med deres voksne ægtefæller. Det skriver b.dk.

Udlændingestyrelsen understøtter over for TV 2, at myndighederne i Danmark generelt har stor fokus på, at mindreårige asylansøgere trives, når de opholder sig på de danske asylcentre. Det gælder også mindreårige piger, der er gift med voksne ægtefæller:

”Helt generelt gælder det, at indkvarteringsoperatørerne på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for en indkvarteret mindreårig asylansøgers trivsel. Er dette tilfældet, har operatørerne en skærpet indberetningspligt over for værtskommunen. Det er Udlændingestyrelsens klare oplevelse, at indkvarteringsoperatørerne lever op til dette ansvar.”

Det har ikke været muligt at få tal på, hvor mange mindreårige asylansøgere, der bor på danske asylcentre med en voksen ægtefælle. Udlændingestyrelsen oplyser til TV 2, at det ikke føres statistik på området.”

Af et nyhedstelegram fra Ritzau, der blev bragt på Dagbladet Informations hjemmeside samme dag kl. 19.01, fremgår bl.a.:

”Støjberg vil have stoppet barnebrude på danske asylcentre

At en barnebrud indkvarteres sammen med sin ægtefælle skal ”stoppes omgående”, lyder det fra Inger Støjberg.

...

Udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) vil have det stoppet, at såkaldte barnebrude bor sammen med deres ældre ægtefæller på danske asylcentre.

Det skriver hun på sin Facebook-profil mandag aften.

»Det er fuldstændig uacceptabelt, at barnebrude indkvarteres sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre«, skriver hun og tilføjer:

»Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen«.

Berlingske citerer en mail fra Udlændingestyrelsen. Ifølge mailen bliver det afgjort fra sag til sag, om en mindreårig asylansøger skal have lov til at bo sammen med sin ældre ægtefælle.

Men det er at gå langt over stregen, mener ministeren.

»Når man opholder sig i Danmark, så gælder danske normer og regler, og det skal gøres meget klart overfor asylansøgerne«.

Inger Støjberg har ikke ønsket at uddybe sin Facebook-opdatering til Ritzau.

Hos Dansk Folkeparti er man også oprørte over, at der bor barnebrude med deres ældre ægtefæller, fortæller udlændingeordfører Martin Henriksen.

»Det er meget farligt at bevæge sig ned ad den sti, når vi har taget imod de her mennesker«, siger Martin Henriksen, der desuden kalder det »fuldstændig vanvittigt«.

I Danmark skal det ifølge Udlændingestyrelsen indberettes til kommunen af den operatør, som driver asylcenteret, hvis der er tvivl om, hvorvidt den mindreårige ægtefælle faktisk har bedst af at blive hos sin mand, eller om hun burde få ophold og blive behandlet som et barn.

Ifølge Berlingske oplyser Udlændingestyrelsen, at man oplever »ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger.«

Det fremgår af endnu et nyhedstelegram fra Ritzau, der kl. 19.16 blev bragt på Dagbladet Informations hjemmeside, bl.a.:

”DF: Barnebrude på danske asylcentre er vanvittigt

Det vurderes fra sag til sag, om mindreårige asylansøgere skal have lov til at bo sammen med ældre ægtefæller.

...

- Fuldstændig vanvittigt.

Sådan lyder reaktionen fra Dansk Folkepartis udlændingeordfører, Martin Henriksen, efter at det mandag ifølge Berlingske er kommet frem, at der findes eksempler på barnebrude på danske asylcentre.

Ifølge en mail fra Udlændingestyrelsen bliver det afgjort fra sag til sag, om en mindreårig asylansøger skal have lov til at bo sammen med sin ældre ægtefælle.

- Det er meget farligt at bevæge sig ned ad den sti, når vi har taget imod de her mennesker, siger Martin Henriksen til Ritzau.

I mailen oplyser Udlændingestyrelsen, at man oplever ”ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger”.

Ifølge Rasmus Kjeldahl, der er direktør i Børns Vilkår, er det meget vigtigt, at det beror på en individuel vurdering fra sag til sag.

Han medgiver dog, at den nedre grænse som udgangspunkt bør ligge ved den seksuelle lavalder, der i Danmark er på 15 år.

Men Martin Henriksen mener, at det er at gå langt over strengen, hvis Udlændingestyrelsen gradbøjer reglerne. Han er heller ikke meget for Børn Vilkårs kommentar.

- Jeg mener, at en organisation som Børns Vilkår bør holde tungen lige i munden. Det nytter ikke, at der kommer folk til Danmark med middelalderlige traditioner, for de traditioner skal vi ikke respektere.

I Danmark skal det ifølge Udlændingestyrelsen indberettes til kommunen af den operatør, som driver asylcenteret, hvis der er tvivl om, hvorvidt den mindreårige ægtefælle faktisk har bedst af at blive hos sin mand, eller om hun burde få ophold og blive behandlet som et barn.”

Af et nyhedstelegram fra Ritzau, der blev bragt kl. 22.10 på Politiken.dk, fremgår det:

”Støjberg skal i samråd om barnebrude på asylcentre

Det er dybt utilfredsstillende, at sag om barnebrude graves frem af pressen, mener Dan Jørgensen.

Det er helt ude i hampen, at Udlændingestyrelsen har været opmærksom på, at der findes barnebrude på de danske asylcentre, uden at udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) har reageret.

Det mener Socialdemokraternes udlændingeordfører, Dan Jørgensen, der nu kalder ministeren i samråd om sagen.

»Det virker helt utroligt, at man ikke har været opmærksom på det her. Det er dybt utilfredsstillende, at det skal graves op af pressen, før ministeren reagerer«, siger han til Ritzau.

»Derfor kalder jeg hende i samråd for at få hendes vurdering af, hvor stort problemet er«, tilføjer han.

Ifølge en mail fra Udlændingestyrelsen til Berlingske findes der ”ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger”.

Udlændingestyrelsen oplyser desuden, at det bliver afgjort fra sag til sag, om en mindreårig asylansøger skal have lov til at bo sammen med sin ældre ægtefælle.

Men sådan bør det ikke være, mener Dan Jørgensen.

»Det er muligt, at man i nogle lande og kulturer har en bestemt indstilling, men det har vi ikke i Danmark. Man skal leve efter de regler og normer, som vi har i Danmark«.

Mandag aften har Inger Støjberg taget afstand fra, at der findes barnebrude på asylcentre. På sin Facebook-profil skriver hun, at det er ”fuldstændig uacceptabelt”, og at det skal »stoppes omgående«.

Ministeren har ikke ønsket at uddybe sin Facebook-opdatering til Rit-zau.

De Radikales udlændingeordfører, Sofie Carsten Nielsen, glæder sig over, at Inger Støjberg vil tage affære.

Hun undrer sig derimod over, at Dan Jørgensen kalder ministeren i samråd.

»Jeg er meget enig med ministeren for en gangs skyld, og jeg er mere optaget af, at hun får gjort noget ved det end at få tv-tid på et samråd«, siger hun.”

Af en avisartikel fra Berlingske den 26. januar 2016 fremgår det bl.a.:

”Støjberg siger fra over for barnebrude

Stop! Regeringen vil på ingen måde acceptere, at mindreårige indkvarteres på danske asylcentre sammen med voksne ægtefæller.

...

Også på danske asylcentre bor voksne asylansøgere »i ganske få tilfælde« sammen med ægtefæller under 18 år. Det bekræfter Udlændingestyrelsen og Røde Kors Asyl.

Den praksis vil udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) øjeblikkeligt have stoppet, skriver hun på sin Facebook-profil mandag aften.

»Det er fuldstændig uacceptabelt, at barnebrude indkvarteres sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre,« skriver Inger Støjberg og tilføjer:

»Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen. Når man opholder sig i Danmark, så gælder danske normer og regler, og det skal gøres meget klart over for asylansøgerne.«

Inger Støjberg har over for Ritzau ikke ønsket at uddybe sin Facebook-opdatering.

Også Dansk Folkepartis udlændingeordfører, Martin Henriksen, mener, det er »helt uacceptabelt«, at voksne asylansøgere kan bo sammen med mindreårige ægtefæller på danske asylcentre. Han ønsker nu en undersøgelse.

»Vi skal kende til omfanget, og vi skal have belyst, hvilke overvejelser der ligger til grund for de afgørelser, udlændingemyndighederne træffer, når de behandler disse sager,« siger Martin Henriksen.

Røde Kors har »ganske få sager«

Der eksisterer ingen generelle retningslinjer for, hvordan myndighederne skal håndtere et asylsøgende ægtepar, hvor den ene part er under 18 år. Udlændingestyrelsen oplyser dog, at operatøren, der driver asylcenteret, har pligt til at indberette til kommunen, hvis der opstår tvivl om, hvorvidt den mindreårige ægtefælle har bedst af at blive hos sin voksne partner, eller om personen bør få ophold og modtage behandling som andre asylsøgende børn.

Det er Røde Kors, der driver langt flest asylcentre i Danmark. Socialfaglig konsulent i Røde Kors Asyl Helle Kjems fortæller, at man »ganske få gange« har haft sager, hvor de sociale myndigheder er blevet inddraget. Primært i tilfælde, hvor det asylsøgende ægtepar har medbragt et barn.

»Når vi underretter de sociale myndigheder i tilfælde med gifte asylansøgere under 18 år, så er det typisk på grund af bekymring om alder, modenhed, eller hvis parret har et barn. Her er vi særligt opmærksomme på, om de er i stand til at varetage forældrerollen, og er der tvivl om dette, underretter vi myndighederne for at få deres vurdering,« siger hun.

Røde Kors mødes i løbet af en månedstid med Udlændingestyrelsen og Socialstyrelsen for at drøfte, hvorvidt praksis i sager om børneægteskaber skal ændres.”

Den 27. januar 2016 bragte Berlingske sålydende telegram fra Ritzau i avisen:

”Politisk nej til barnebrude på asylcentre

Konventionsbrud. Der befinder sig angiveligt mellem otte og ti børnebrude på danske asylcentre. En række partier er enige med integrationsministeren i, at det er uacceptabelt.

Meldinger om et mindre antal såkaldte barnebrude på danske asylcentre, piger under 18 år der er giftet væk til ældre mænd, vækker forargelse på Christiansborg, hvor et bredt flertal vil have det stoppet.

Ifølge Metroxpress bor der for øjeblikket otte-ti børnebrude mellem 14-17 år på danske asylcentre, der alle er gift med en, der opholder sig i landet. Ifølge danske regler må unge under 18 kun gifte sig med et såkaldt kongebrev. I Røde Kors’ centre bor en håndfuld barnebrude, de fleste omkring 16-17 år.

Men danske asylcentre skal slet ikke huse den type ægteskaber, skrev udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) på sin Facebook-profil mandag aften. Hun har ikke ønsket at uddybe sin Facebook-opdatering til Ritzau. Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre, de Konservative og Socialdemokraterne er ligesom ministeren oprørte over sagen. S-udlændingeordfører Dan Jørgensen vil have Støjberg i samråd for at få overblik over problemets omfang.

Ifølge Udlændingestyrelsen skal operatøren, som driver asylcenteret, indberette til kommunen ved tvivl om, hvorvidt den mindreårige ægtefælle har bedst af at blive hos sin mand, eller om hun burde få ophold og blive behandlet som et barn.

UNICEF er også imod barnebrude, fordi tidlige ægteskaber ofte holder kvinderne nede og hindrer ligestilling, fastslår den danske generalsekretær, Steen M. Andersen.

»Barnebrude er i strid med FNs børnekonventioner, så holdningen er krystalklar: Det er af det onde. Men når det er sagt, så er der selvfølgelig en masse forbehold,« siger Steen M. Andersen.

Der er oftest tale om piger over 15 år, men under 18:

»Det er ikke nødvendigvis børn, der er tale om. Og man kan jo fint være kærester, så det er ikke, fordi vi vil blande os i folks privatliv. Men piger, der bliver gift, når de er under 18, har større risiko for at dø i barselsengen og få flere børn, end de måske ville,« fortæller Steen M. Andersen.

Fænomenet med barnebrude er voksende i Syrien og i flygtningelejrene i de omkringliggende lande, bl.a. fordi familier med mange børn har svært ved at brødføde dem.”

Dagbladet Information bragte samme dag kl. 14.36 på hjemmesiden følgende nyhedshistorie fra Ritzau:

”Ellemann stopper blåstempling af mindreåriges ægteskab

Det skal være slut med barnebrude i Danmark. Minister ændrer vejledningen.

Indenrigsminister Karen Ellemann (V) sætter en stopper for, at udenlandske ægteskaber med personer over 15 år automatisk anerkendes, som det hidtil har været praksis.

Grænsen skal være 18 år, mener ministeren.

- Vi skal have bremset udenlandske ægteskaber med mindreårige. Vi skal ikke have barnebrude i Danmark, fastslår ministeren over for Ritzau.

For nogle dage siden kom det frem, at flere asylcentre havde eksempler på, at voksne boede sammen med deres mindreårige ægtefæller på landets asylcentre.

- Jeg har fundet ud af, at praksis på området er, at man faktisk anerkender udenlandske ægteskaber, hvor en af ægtefællerne er mindreårig. Det er nærmest en automatpilot, siger Karen Ellemann.

- Og min holdning er, at ægteskab er noget, der indgås mellem voksne mennesker.

Karen Ellemann kan som social- og indenrigsminister ændre den vejledning, der er baggrunden for, at ægteskaber med personer ned til 15 år hidtil er blevet anerkendt, forklarer hun.

Hun siger, at det er historierne om barnebrude i asylcentre, der har gjort hende opmærksom på problemstillingen. Men i princippet er det alle og enhver, der i udlandet er blevet gift med en person mellem 15 og 18 år, der hidtil har kunnet få anerkendt ægteskabet.

- Det er fordi, det er den praksis, der har indfundet sig på området. Der er sager, hvor man godt kan få lov til at indgå ægteskab blandt mindreårige i Danmark også, konstaterer ministeren.

Der vil fortsat være mulighed for i særlige tilfælde at få godkendt et ægteskab med en person under 18 år, hvis for eksempel en 17-årig har barn med en person over 18. Men det skal ikke være hovedreglen.

- Myndighederne på området er nødt til at have en tilgang, hvor der skal noget særligt til, hvis et ægteskab med en så ung person skal anerkendes her i landet, siger Karen Ellemann.”

8.2.2. Inger Støjbergs opslag på Facebook og reaktionerne herpå

Det fremgår af et opslag på daværende udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjbergs Facebook-profil fra den 25. januar 2016 – som en kommentar til nyheden fra TV2 om ”Barnebrude og voksne ægtefæller bor sammen på danske asylcentre” – bl.a.:

”Inger Støjberg
25. januar 2016 ...

Det er fuldstændig uacceptabelt, at barnebrude indkvarteres sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre. Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen.

Når man opholder sig i Danmark, så gælder danske normer og regler, og det skal gøres meget klart overfor asylansøgerne.”

Lykke Sørensen, der på daværende tidspunkt var afdelingschef for Udlændingeafdelingen i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, har om opslaget på Facebook forklaret⁵, at hun husker, da opslaget blev til, men hun er ikke sikker på, at hun har set det. Da det blev skrevet, var hun og ministeren på en tjenesterejse til Bruxelles i forbindelse med en debat i Europa-Parlamentet om smykkeloven. På vej hjem talte ministeren med sin særlige rådgiver om de historier om såkaldte barnebrude, der var i medierne. Ministeren ville lave et opslag om, at det skulle stoppes. Dengang troede hun faktisk, at det vedrørte personer under 15 år. Hun var ikke inde over formuleringen af Facebook opslaget. Det var hun generelt ikke.

Inger Støjberg har om opslaget på Facebook forklaret⁶ bl.a., at hun skrev dette opslag selv. Hun var den pågældende dag i Bruxelles, og det havde været en lidt fortættet dag, hvor hun havde ”stået skoleret” om smykkelovgivningen for et udvalg i Europa-Parlamentet. Da mødet i Europa-Parlamentet var slut, kørte hun i en minibus, og der læste hun enten på TV-2’s hjemmeside eller i Berlingske Tidende det, som hun tror var den første artikel om barnebrude på danske asylcentre. Hun reagerede temmelig voldsomt på disse oplysninger, og hun konstaterede også, at der blev reageret bredt politisk. Hun skrev sit Facebook opslag i minibussen. I minibussen sad ud over hende selv Mark Thorsen, Lykke Sørensen og, som hun husker det, Andreas Højmark. Lykke Sørensen sad skråt over for hende, og hun viste opslaget til Mark Thorsen, hvorefter de rakte telefonen til Lykke Sørensen. De spurgte Lykke Sørensen, om hun kunne skrive sådan, og Lykke Sørensen sagde: ”Ja, det er dine centre”. Dette var Lykke Sørensens helt umiddelbare opfattelse. I ministeriet havde de en kultur, hvor man godt kunne komme med umiddelbare tilkendegivelser, og en embedsmand var ikke forpligtet til at komme med alenlange juridiske vurderinger. Herefter ”buldrede sagen derudaf”. Noget af det første, der skete, var, at Dan Jørgensen straks indkaldte hende til et samråd om, hvorfor hun ikke

5 Afhøringssekstrakten, side 43.

6 Afhøringssekstrakten, side 107-108.

havde gjort noget, og om hun ville tillade barnebrude. Til dette svarede Sofie Carsten Nielsen fra Radikale Venstre, at det var helt skørt, at man indkaldte til et samråd i stedet for straks at gøre noget. Fra alle sider i Folketinget blev der reageret. Hun havde intet kendskab til omfanget af tvangsgifte mindreårige asylansøgere, før hun læste artiklerne. Hun læste blandt andet en artikel om en 14-årig pige. Hun tillod sig at antage, at hvis en 14-årig pige er gift med en 25-årig mand, er der sket en form for kulturel tvang. Det var hendes opfattelse, at hun den 25. januar 2016 havde tilstrækkeligt grundlag for at beslutte, at dette skulle stoppe. Hun ville ikke på asylcentre se mindreårige piger, der var gift med ældre mænd. Hun havde ikke på daværende tidspunkt noget kendskab til, hvordan forholdene var blevet håndteret på asylcentre. Herefter skulle hun have sagen klarlagt. Hun var og er stærk modstander af barnebrude og tvang. Det var afgørende for hende at få at vide, hvor stort omfanget var. De øvrige partier pressede hende og ville have at vide, hvorfor hun ikke havde gjort noget, men hun tog en dyb indånding, fordi hun ville have undersøgt omfanget. Hun kan ikke nærmere huske, hvem der undersøgte dette. Hun drøftede ikke spørgsmålet med andre i regeringen, heller ikke Lars Løkke Rasmussen. Hendes politiske kompas var, at ingen ønskede at se mindreårige piger, der var tvunget ind i ægteskaber. Det, der skulle undersøges, var, hvor mange piger det drejede sig om. Der var også et aldersspørgsmål, ligesom det skulle afklares, om parrene havde børn. Alderen på parrenes børn skulle givetvis også afklares. Hun reagerede, da hun fandt ud af, hvor unge pigerne havde været, da de første gang fik børn, herunder da hun fik oplyst, at en af pigerne havde været 12 år, da hun fik sit første barn. Med henvisningen til de danske normer tænkte hun på frihedsrettighederne og princippet om, at mænd og kvinder er lige meget værd.⁷ Normerne forhindrer en 16-årig i at blive tvunget til at flytte sammen med en ældre mand. Adspurgt om, hvad der gælder, hvis pigen ikke er blevet tvunget til det, har hun forklaret, at den konkrete og individuelle vurdering her bliver afgørende. Når hun i sit Facebook opslag henviste til de danske regler, tænkte hun på forbuddet mod tvangægteskaber. Hun tænkte ikke på reglerne om, hvornår en person er myndig. På et senere tidspunkt i ministeriet brugte man det udtryk, at hun var "efterskoleforstanderen" og havde ret til at bestemme, hvordan parrene skulle indkvarteres. På dette tidspunkt havde hun fået at vide, at hun kunne gøre, hvad hun ville. Herefter kom der nogle retlige overvejelser. Hun vil på ingen

7 Afhøringssekstrakten, side 112-113.

måde klandre Lykke Sørensen for hendes udtalelse den 25. januar 2016, idet dette var udtryk for ministeriets kultur. Man arbejdede sig så ned i materien, og der kom et ministernotat, som viste, at der kunne være helt, helt særlige tilfælde, hvor der ikke kunne ske adskillelse. Den 25. januar 2016 havde hun ikke grund til at tro andet end, at alle kunne skilles ad. Opslaget, som hun husker det, gav ikke anledning til drøftelser i ministeriet. Der gik en proces i gang, og der var for hende ingen tvivl om, at Udlændingeafdelingen arbejdede med sagen. I dette arbejde blev man klar over, at man ikke fuldstændig kunne bestemme over parrene på asylcentre.

Lykke Sørensen har supplerende herom forklaret⁸ bl.a., at hendes erindring om forløbet i minibussen den 25. januar 2016 umiddelbart op til Facebook opslaget den 25. januar 2016 ikke er den samme som Inger Støjbergs, men det behøver ikke være udtryk for, at det ikke kan være foregået som forklaret af Inger Støjberg. Hun var på daværende tidspunkt af den opfattelse, at der var tale om børn under 15 år, og hun havde ikke ansvaret for at godkende Facebook opslag. Hun godkendte heller ikke det pågældende Facebook opslag. Det er ikke forkert, at ministeren havde ansvaret for asylcentre, men dette indebar ikke, at almindelige retsprincipper kunne tages ud af funktion. Uanset hvordan ordene måtte være faldet, behandlede de ikke en sag som den foreliggende på to minutter i et folkevognsrugbrød.

Line Skytte Mørk Hansen har om opslaget på Facebook forklaret⁹ bl.a., at hun ikke var involveret i udarbejdelsen af opslaget. Departementet var ikke inde over og kommenterede ikke på konkrete Facebook opslag. Hun husker ikke, om opslaget gav anledning til overvejelser. Ministeren lavede mange Facebook opslag. Da sagen var opstået, bad departementet Udlændingestyrelsen redegøre for sin praksis.

Jesper Gori, der på daværende tidspunkt var kontorchef i Familiesammenføringskontoret i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, har om opslaget på Facebook forklaret¹⁰ bl.a., at han ikke deltog i drøftelser i ministeriet inden opslaget. Han så ikke opslaget, men Lykke Sørensen orienterede ham samme aften om opslaget. Lykke Sørensen oplyste, at det var en sag, som de

8 Afhøringsekstrakten, side 154.

9 Afhøringsekstrakten, side 186.

10 Afhøringsekstrakten, side 237.

skulle være opmærksomme på, og hvor der nok ville være behov for deres bistand. Dagen efter undersøgte han af egen drift reglerne om dispensation til at indgå ægteskab som mindreårig. Han foretog sig ikke andet. Han husker ikke, at han blev kontaktet af tidligere kollegaer i Udlændingestyrelsen om Facebook opslaget. Han fik oplyst af Lykke Sørensen, at Inger Støjberg ønskede, at indkvartering af mindreårige gifte eller samlevende asylansøgere skulle ophøre. Han ved, at Lykke Sørensen ønskede, at de ”tænkte med på sagen”. For ham var det naturligt at begynde med at undersøge reglerne om kongebreve.

Mark Thorsen, der på daværende tidspunkt var særlig rådgiver i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, har om opslaget på Facebook forklaret¹¹, at han husker, at han selv, ministeren, Lykke Sørensen og en ministersekretær, som han ikke husker, hvem var, havde været til et møde i Bruxelles, hvor ministeren havde redegjort for ”smykkeloven” over for et EU-udvalg. De sad i en minibus på vej til lufthavnen og scrollede ned over nyhederne. Her læste de i Berlingske Tidende og vist også på TV2’s hjemmeside, at der ifølge Udlændingestyrelsen var indkvarteret mindreårige gifte og samlevende asylansøgere på danske asylcentre. Dette var ministeren ret utilfreds med. Han var også selv utilfreds, idet han fandt det irriterende, at Udlændingestyrelsen ikke havde varslet dem om, at styrelsen ville komme med en sådan udtalelse. Man skal ikke have arbejdet særlig meget med politik for at vide, at medierne som det første efter en sådan udmelding ville spørge ministeren: ”Hvad gør I så ved det?” I og med at Udlændingestyrelsen havde udtalt sig som sket i artiklen, følte han, at de allerede var kommet på bagkant i forhold til at håndtere sagen. De blev derfor enige om, at ministeren var nødt til at kommunikere ret hurtigt ud, at hun gerne så det anderledes. I den forbindelse var Facebook en nem kanal at bruge, og det var også den mest effektive kanal, idet de sad i en minibus på vej til en lufthavn. Ministeren sad med sin telefon og begyndte at skrive et Facebook opslag. Hun rakte telefonen over til ham, og han kiggede på udkastet. Han husker ikke, at han havde bemærkninger til opslaget, idet det var ret klart formuleret. Eftersom Lykke Sørensen, der indtil kort tid forinden havde arbejdet i Udlændingestyrelsen og nu var den øverste juridiske chef i ministeriet, også var til stede i minibussen, syntes han, at det ville være naturligt at spørge hende, om hun fandt opslaget ”inden for skiven”. Han rakte derfor telefonen over til Lykke Sørensen og spurgte: ”Kan man sige det her?”

11 Afhøringssekstrakten, side 372.

Lykke Sørensen læste opslaget relativt hurtigt og svarede henvendt til ministeren: ”Ja, det kan du sagtens, det er jo dine centre”. Herefter blev opslaget lagt op på Facebook.

Lene Linnea Vejrum har herom forklaret¹², at hun første gang blev opmærksom på problemstillingen vedrørende mindreårige, der var gift eller samlevende med en voksen, i forbindelse med medieomtalen den 25. eller 26. januar 2016. På baggrund af denne fik styrelsen til opgave at kortlægge antallet af indkvarterede par, hvor den ene var mindreårig. Hun så ikke selv Inger Støjbergs Facebook opslag den 25. januar 2016, men det blev drøftet på gangene i styrelsen. Hun tror ikke, at hun selv deltog i drøftelserne, men hun hørte om dem. Hun deltager ikke så ofte i den slags drøftelser.

Ditte Kruse Dankert har herom forklaret¹³, at der i løbet af januar 2016 opstod en debat om indkvarteringen af gifte eller samlevende asylansøgere, hvoraf den ene var mindreårig. Udlændingestyrelsen var meget tilfreds med den daværende praksis, som var baseret på socialfaglige vurderinger af, om der var problemer i forhold til den mindreårige. Hun læste ikke Inger Støjbergs Facebook opslag den 25. januar 2016, men hun husker, at de blev opmærksomme på, hvad ministeren havde skrevet.

Kristina Rosado, der på daværende tidspunkt var fungerende souschef i Udlændingestyrelsen, har herom forklaret¹⁴, at de blev bekymrede for, hvilke initiativer der ville komme. Opslaget lagde op til, at der skulle ske noget. Ditte Kruse Dankert og hun talte om, at de ikke kunne genkende det billede af problemets omfang, som blev tegnet i pressen. Det var et område, der var meget fokus på, og der gik ikke lang tid, fra historierne kørte i pressen, til der blev iværksat initiativer på området.

Lars Sloth, der i 2016 var direktør for bl.a. børn, kultur, fritid og borgerservice i Thisted Kommune, har herom forklaret¹⁵, at Inger Støjbergs opslag på Facebook ikke gav anledning til noget særligt hos dem. Der kan have været en enkelt eller to blandt de ansatte, der bemærkede noget hertil. Opslaget fyldte

12 Afhøringsekstrakten, side 404-405.

13 Afhøringsekstrakten, side 439.

14 Afhøringsekstrakten, side 467.

15 Afhøringsekstrakten, side 536.

uden tvivl ude på de enkelte centre. Der var ingen af de såkaldte ”barnebrude” blandt de 400-500 asylansøgere, som Thisted Kommune havde indkvarteret.

Andreas Højmark Søndergaard, der på daværende tidspunkt var ministersekretær i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, har herom forklaret¹⁶, at han deltog i turen til Bruxelles, hvor ministeren skulle tale om den danske ”smykkelov”. Han erindrer ikke det Facebook opslag, ministeren skrev i minibusen på vej til lufthavnen, men det forekommer ham ikke usandsynligt, at ministeren ville skrive et Facebook opslag i en bus på vej til lufthavnen.

Christian Kettel Thomsen, der på daværende tidspunkt var departementschef i Statsministeriet, har herom forklaret¹⁷, at han husker debatten i pressen i forbindelse med Inger Støjbergs opslag på Facebook den 25. januar 2016, men han har ingen erindring om, at det var noget, de forholdt sig til eller involverede sig i før forespørgselsdebatten [i marts 2016].

Anna-Sophie Saugmann-Jensen, der i 2016 var fuldmægtig i Familiesammenføringskontoret i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, har herom forklaret¹⁸, at hun ikke læste opslaget samme dag, men hun har efterfølgende læst det adskillige gange. Hun kan ikke huske, om opslaget gav anledning til drøftelser i ministeriet.

Lars Løkke Rasmussen har herom forklaret¹⁹, at han ikke var opmærksom på opslaget. Der var heller ikke nogen, der gjorde ham opmærksom på det. Han erindrer ikke præcist, hvornår han blev opmærksom på problemstillingen. Det, der optog ham den pågældende dag, var, at de var tæt på at vedtage pakken med opstramninger på udlændingeområdet. Han fulgte den dag – også på TV – Inger Støjberg og Kristian Jensens afhøring i Europa-Parlamentet tæt, herunder den udenlandske vinkel på de danske udlændingestramninger. Han hæftede sig ikke ved problemstillingen med ”barnebrude”. Hans tilgang til sit arbejde er at løse uløste problemer. Når han ser på materialet i sagen, kan han se, at udlændinge- og integrationsministerens tilkendegivelser blev applauderet hele vejen rundt, og at en stor del af debatten ikke involverede

16 Afhøringsekstrakten, side 538.

17 Afhøringsekstrakten, side 601.

18 Afhøringsekstrakten, side 541.

19 Afhøringsekstrakten, side 687-688.

ham. Derudover kan han se af sin kalender, at han dagen efter pressemeddelelsen – den 11. februar 2016 – deltog i et pressemøde om lanceringen af trepartsforhandlingerne om integration. I den forbindelse blev der stillet en række spørgsmål, men ingen spørgsmål om ”barnebrude”, ligesom der den 4. marts 2016 var en to timer lang forespørgselsdebat om værdipolitik, herunder om moskeer, hvor der heller ikke blev stillet spørgsmål om ”barnebrude”. Det var således ikke en problemstilling, der var inde på hans radar. Set fra hans perspektiv var det en ”ikke-sag”. Sagen ”brokede” i aviserne den 25. januar 2016, ministeren signalerede, at hun ville tage et initiativ, alle politiske partier applauderede, herefter blev der taget et initiativ, og problemet var herefter væk fra hans radar. Det er udtryk for en efterrationalisering, når han har forklaret, at han bed mærke i, at der var en bred politisk opbakning efter udlændinge- og integrationsministerens udmelding på Facebook den 25. januar 2016. Han læste med sikkerhed aviserne denne dag, idet han læser alle aviser hver dag, men det var ikke noget, som han på det tidspunkt bed særligt mærke i.

Anette Gørtz har herom forklaret²⁰, at hun i forbindelse med sin forberedelse til afhøringen i Instrukskommissionen har konstateret, at der skete noget i januar 2016 vedrørende indkvartering af mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samleve, men det var ikke noget, hun var opmærksom på dengang. Hun er ikke på Facebook, og hun så derfor ikke Inger Støjbergs opslag af 25. januar 2016.

Jens Vikner har herom forklaret²¹, at han ikke så Facebook opslaget den 25. januar 2016. Han går ud fra, at han læste om det i pressen nogle dage efter. Han blev ikke sat til at udføre arbejde i anledning af opslaget.

De overvejelser om dispensation til at indgå ægteskab som mindreårig, som Jesper Gori nævnte i sin forklaring, beskrev han kort i en mail den 26. januar 2016 kl. 15.41 til blandt andre Lykke Sørensen. Af mailen fremgår følgende:

”... fra Karnov om dispensationsadgangen fra ægteskabsbetingelsen om, at parterne normalt skal være mindst 18 år:

20 Afhøringsekstrakten, side 718.

21 Afhøringsekstrakten, side 728.

”Se om praksis Familiestyrelsens Vejledning om vielse nr. 3: Aldersdispensation... Der lægges vægt på, *om* den ene part er fyldt 18 år, og i denne situation *om* den ene part er fyldt 15 år og parret har eller venter barn, *om* den ene part er fyldt 16 år, og parterne bor i egen bolig; *om* den ene part er fyldt 17 år. Hvis begge parter er under 18 år lægges vægt på, *om* der foreligger ganske særlige omstændigheder. Afgørelsen træffes altid ud fra en konkret vurdering af den enkelte sag, og der kan ses på, om en part er umoden og derfor ikke forstår betydningen af at indgå ægteskab, eller om en part er tvunget eller presset til at indgå ægteskabet. Se om tvangsægteskab Vejledning om vielse nr. 1: Ægteskabsbetingelserne.”

Der er altså – ægteskabsretligt – en række dispositionsadgange.”

Hertil svarede Lykke Sørensen samme dag kl. 15.45:

”Mon ikke vi må kontakte familiestyrelsen, hvis det bliver aktuelt...”

8.2.3. Drøftelser i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet og Udlændingestyrelsen om opfølgning på presseomtalen og på Inger Støjbergs Facebook opslag

Om reaktionerne i Udlændingestyrelsen på Facebook opslaget fremgår det af en intern mailkorrespondance den 25. januar 2016 mellem Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosada bl.a.:

”Den 25. jan. 2016 kl. 20.02 skrev Ditte Kruse Dankert ...

Tror det hun skriver på facebook har umiddelbar retskraft? ..ellers må jeg vel skive en bekg?

...

Fra: Kristina Rosado [...]

Sendt: 25-01-2016 19.30

Til: Ditte Kruse Dankert

Nu er du jo også varmet op, så du kan vel godt flikke endnu en bekendtgørelse sammen på rekordtid. Så pyt med hjemmel, retten til familieliv

og lignende irriterende detaljer. Vi bestemmer jo alligevel, hvor de alle sammen skal bo. Hurra!”

Ditte Kruse Dankert har herom forklaret²², at hun ikke husker, hvad hun tænkte om Kristina Rosados mail. De var forundrede over, at ministeren på Facebook tilkendegav, hvad praksis skulle være. Ministerens udmelding lød meget bombastisk og firkantet, og på dette tidspunkt så hun ikke for sig, at der ville komme en så firkantet ordning som den, der var beskrevet i Facebook opslaget. Henvisningen til ”hjemmel” relaterede sig til, at der var tale om en praksisudmelding på Facebook.

Kristina Rosado har herom forklaret²³, at det var en meget kategorisk udmelding, som Inger Støjberg var kommet med. Hendes mail var udtryk for et øjeblikks frustration efter en lang arbejdsdag, og bemærkningen om behovet for en hjemmel var ment ironisk. Hun gjorde sig ikke mange andre overvejelser om indholdet af sin mail. Hun mente umiddelbart, at det var problematisk med en så kategorisk udmelding, hvis den skulle udmøntes i praksis, men det var ikke noget, de drøftede på daværende tidspunkt.

Jesper Gori sendte samme dag kl. 20.35 sålydende interne mail til sin kontorchefkollega i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Moya-Louise Lindsay-Poulsen:

”Lykke bad os være opmærksom på ministerens klare afvisning (på Facebook!) af at lade mindreårige indkvartere med voksne ægtefæller. Det er KØs sag - men kan ramme os (dig?).”

Jesper Gori har om mailen forklaret²⁴ bl.a., at ”KØ” er Koncernøkonomi. Moya-Louise Lindsay-Poulsen var kontorchef i Asyl- og Visumkontoret. Inden han sendte mailen, havde Lykke Sørensen ringet til ham om Facebook opslaget. Lykke Sørensen var til møde i Bruxelles sammen med ministeren og ringede til ham på et tidspunkt efter mødet. Han går ud fra, at Lykke Sørensen havde behov for at aflevere sagen, så hun ikke sad med sin viden alene. Han tror, at Lykke Sørensen sagde, at hun havde forsøgt at få fat på Moya-Louise

22 Afhøringsekstrakten, side 439-440.

23 Afhøringsekstrakten, side 467.

24 Afhøringsekstrakten, side 237.

Lindsay-Poulsen. På dette tidspunkt var der ikke tale om, at de skulle begynde at arbejde med sagen.

Det fremgår af sagens oplysninger, at Udlændingestyrelsen i forlængelse af pressens dækning og Inger Støjbergs opslag på Facebook ønskede at komme med følgende præcisering af den udtalelse, som Udlændingestyrelsen tidligere havde sendt til pressen:

” I forbindelse med historierne i pressen om såkaldte barnebrude blandt asylansøgere i Danmark vil jeg gerne understrege, Udlændingestyrelsen på ingen måde accepterer, at børn indkvarteres sammen med en jævnaldrende eller en voksen, hvis der er tvivl om, at dette sker af egen fri vilje. Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres, indkvarteres personerne hver for sig. Det drejer sig ganske få tilfælde over tid, og Udlændingestyrelsen er meget opmærksom på problemstillingen.”

Udtalelsen blev sendt til godkendelse i ministeriet, og Mia Tang, presse- og kommunikationschef i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, sendte den 25. januar 2016 kl. 20.02 udkastet til Mark Thorsen med følgende besked:

”Styrelsen vil gerne ud med denne. Jonas siger ok – men hvad siger du? Det går jo helt imod det, Inger lige har skrevet.”

I en mail samme aften kl. 20.10 skrev Mark Thorsen til Mia Tang og Jonas From Soelberg, der var kontorchef i det tværgående ledelsessekretariat i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet:

”Kæmpe nej!

De skal rette 100 pct. ind efter det Inger har meldt ud. Færdig. Punktum.”

Hertil svarede Jonas From Soelberg den 25. januar 2016 kl. 20.25 blandt andet:

”Vil gerne lige vende sagen. US-udtalelsen står jo ikke i modsætning til M’s kommentar og skal jo blot nuancere historien en smule, idet US pt. kan fremstå som totalt tonedøve.

Selvfølgelig skal udmeldingen effektueres, men vi gør nok klogt i at fastholde et fortolkningsrum lidt endnu ift., hvad der forstås som en barnebrud, samt hvad vi vil nægte folk at gøre frivilligt. Der er jo allerede visse regler ift. sex i almindelighed, som vi nok bør være konsistente ift. Vil som sagt gerne vende hurtigst muligt.”

Samme aften kl. 21.06 sendte Jonas From Soelberg et link til Uffe Toudal Pedersen med nyheden ”Støjberg vil have stoppet barnebrude på danske asylcentre”, ligesom han i denne forbindelse anførte følgende:

”Vi skal passe på M ikke kommer til at love noget, hun ikke kan holde...”

Sideløbende med drøftelserne internt i departementet sendte direktør i Udlændingestyrelsen Henrik Grunnet den 25. januar 2016 kl. 19.56 en intern mail til Lene Linnea Vejrum og Janus Sejersen Laursen med spørgsmål om, hvorvidt styrelsens supplerende udtalelse var sendt til pressen, hvilket han håbede. Samme aften kl. 20.28 svarede Lene Linnea Vejrum, at udtalelsen fortsat afventede ministeriets godkendelse.

Janus Sejersen Laursen orienterede kl. 20.58 samme personkreds om følgende:

”Ministeriet - med Mark Thorsen i spidsen - vil ikke have, at vi går ud med en udtalelse i aften.

Til gengæld efterspørger de noget på skrift om reglerne på området. Kan vi ikke henvise regler om, hvornår et ægteskab kan anerkendes efter dansk ret? På nyidanmark står bl.a.:

...”

Lene Linnea Vejrum svarede samme dag kl. 21.31 følgende:

”Jeg har nu talt med både Mia Tang og Jonas Soelberg.

Jonas er med på sagens kompleksitet.

Problemet er nu, om ministeren har været for bombastisk i sin udmelding eller om man kan fortolke på ”danske normer og regler”.

Jonas taler med Mark Thorsen, når de lander fra Bruxelles. Pt. må vi ikke udtales os, men måske bliver der tale om en udtalelse senere.
...”

Hertil svarede Henrik Grunnet samme aften kl. 21.38 blandt andet:

”Det er vigtigt at holde tingene adskilt. Et er anerkendelse af ægteskaber, noget andet er beskyttelse af børn, der tvinges eller presses. Det er det sidste, vi har fokus på først og fremmest i indkvarteringen. Det må vi straks tage op med operatørerne. Ring gerne tilbage og sig det med henvisning til aftale med mig.”

Lene Linnea Vejrum oplyste ved en mail kl. 21.40 følgende:

”Det har jeg oplyst – at det er vinklen i forhold til indkvarteringsspørgsmålet. Det er Jonas helt med på.
Departementets problem lige nu ligger mere på, om ministeren har fået sagt lidt for meget.”

Henrik Grunnet sendte den 25. januar 2016 kl. 22.03 sålydende sms til Line Skytte Mørk Hansen:

”...
Mht ministerens udmelding

Det er vigtigt at holde tingene adskilt. Et er anerkendelse af ægteskaber, noget andet er beskyttelse af børn, der tvinges eller presses. Det er det sidste, vi har fokus på at modvirke ved indkvartering.
...”

Line Skytte Mørk Hansen besvarede beskeden den 26. januar 2016 kl. 7.56 således:

”... Det går jeg ud fra at Lene også sagde til ministersekretæren i går da hun talte med ham. Vh Line”

Mark Thorsen har herom forklaret²⁵, at der ikke på dette tidspunkt var overvejelser om at tage kontakt til Udlændingestyrelsen for at høre, hvorfor styrelsen havde udtalt sig som sket. Som han husker det, foretog han – muligvis samme dag – et opkald til ministeriets pressechef, Mia Tang, hvor han gjorde opmærksom på, at det var en lidt uheldig praksis, at Udlændingestyrelsen meldte ud på denne måde uden i hvert fald at have givet et ”heads up” om, at der var en sag på vej. De overvejede ikke at kontakte Udlændingestyrelsen, mens de sad i minibussen. Ministeren havde en umiddelbar politisk holdning til det, som Udlændingestyrelsen havde meldt ud. Den afklaring, de foretog inden opslaget, var at række udkastet til Facebook opslaget over til Lykke Sørensen for at spørge, om der var problemer med opslaget. Han går ud fra, at Lykke Sørensen, der havde sine meningers mod, ville have sagt det, hvis hun mente, at der var et problem med opslaget. Han ved ikke, om medarbejderne i Udlændingestyrelsen havde særlige holdninger til opslaget. Han talte muligvis med Mia Tang, allerede da han sad i minibussen eller i lufthavnen. Han sagde til Mia Tang: ”Prøv lige at få snor i Udlændingestyrelsen i forhold til, hvad de melder ud”. Det var ministeriets pressechef, der havde den formelle kontakt med Udlændingestyrelsen i denne type sager. Han gav udtryk for, at det ville være godt, hvis departementet fik styr på, hvad Udlændingestyrelsen meldte ud vedrørende sagen. Hans svar til Mia Tang i mailen af 25. januar 2016 kl. 20.10 var udtryk for, at han var sur. Hvis han havde skrevet mailen i dag, ville han nok have formuleret sig lidt blødere. Han ville have skrevet, at der ikke var brug for, at Udlændingestyrelsen gik ud og nuancerede yderligere i forhold til, hvordan de indkvarterede ”barnebrude”. Det, der var brug for, var at signalere entydigt, at der skulle gøres noget ved den foreliggende praksis. Han syntes ikke, at det ville hjælpe ministeren i en sag, som hun i forvejen var kommet ”på bagkant med”, hvis Udlændingestyrelsen gik ud med en ny udtalelse. Han har ikke nogen klar erindring om en drøftelse med Jonas From Soelberg, men han har nok gengivet, at han ikke syntes, at der på det tidspunkt var behov for at folde yderligere nuancer ud. Hvis Udlændingestyrelsen havde behov for at kommunikere, så han helst, at de kommunikerede om, at der nu ville blive strammet op.

Jonas From Soelberg har herom forklaret²⁶, at første gang, han blev opmærksom på debatten om mindreårige asylansøgere, der var indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever, var efter Inger Støjbergs opslag på Face-

25 Afhøringssekstrakten, side 372 ff.

26 Afhøringssekstrakten, side 698-699.

book den 25. januar 2016. Der var i kontoret en dialog om, hvordan de skulle gribe det mest hensigtsmæssigt an, og hvordan opslaget skulle forstås. Han talte med Mia Tang og Mark Thorsen om opslaget. Som han erindrer det, talte han også med Lene Linnea Vejrum i Udlændingestyrelsen, idet styrelsen ønskede at præcisere nogle ting offentligt i forhold til, hvordan de aktuelt varetog opgaven, og de talte også om materien i sagen. Som han husker det, ringede Mia Tang til ham og fortalte, at Udlændingestyrelsen gerne ville ud med en præcisering, men Mark Thorsen mente, at det var en dårlig idé, da det kunne ”mudre” ministerens klare udmelding i Facebook opslaget. Det, der fyldte i hans tanker på dette tidspunkt, var, at det kunne fremstå inkonsistent at have en holdning til, hvordan 16-17-årige asylansøgere skulle bo, og hvem de skulle sove sammen med, når man i øvrigt havde en seksuel lavalder på 15 år, som man ikke fandt problematisk. Hans rolle var nogle gange at spille ”djævelens advokat”. Det gjorde han den aften over for Mark Thorsen ved at spørge, om det var gennemtænkt i forhold til andre områder. Mark Thorsen mente, at det var gennemtænkt, og så var det sådan, det var. Han nævnte ikke noget om konventionernes betydning over for Mark Thorsen. Baggrunden for, at han sendte mail af 25. januar 2016 kl. 21.06, hvori han henviste til en artikel og anførte, at ”vi skal passe på M ikke kommer til at love noget, hun ikke kan holde”, til Uffe Toudal Pedersen, var de drøftelser, der havde været. Som han husker det, handlede det mest om at være konsistente på tværs, og når de fik set på det i en sammenhæng, kunne det være et uholdbart sted at stå, også politisk, når man i øvrigt bakkede op om den seksuelle lavalder på 15 år. At noget ikke kan holde kan være et udtryk for, at man som politiker ikke bestemmer alt i verden og ikke altid kan få sin vilje politisk. Konventioner var ikke hans bord, og det var ikke noget, der fyldte hos ham. Det, der fyldte hos ham, var derimod det politiske og det at være konsistent. Det var sådanne forhold, der var omdrejningspunktet for hans rådgivning. Han erindrer ikke, at Uffe Toudal Pedersen reagerede på mailen. Det var ikke sjældent, at han sendte mails af denne type til Uffe Toudal Pedersen for at gøre ham opmærksom på historier i medierne.

Uffe Toudal Pedersen har herom forklaret²⁷, at han ikke husker, at han fik mailen af 25. januar 2016 kl. 21.06 fra Jonas From Soelberg. Han havde på dette tidspunkt et ben på vej hjem fra mødet i Haag. Jonas From Soelberg,

27 Afhøringssekstrakten, side 740.

der på dette tidspunkt var en af hans nærmeste medarbejdere, fulgte med i medierne, og hvis der var sager på ministeriets område, fik han en mail herom. Han betragtede på dette tidspunkt sagen som en almindelig sag på linje med alle andre sager. Man vil kunne finde andre lignende mails fra Jonas From Soelberg til ham om, at departementet skulle være opmærksom på forskellige problemstillinger. Han fik gode råd, og der var ikke andet i det. Han var ikke involveret i den indledningsvise kontakt mellem Udlændingestyrelsen og departementet om styrelsens udmelding til pressen.

8.2.4. Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne

Den 26. januar 2016 kl. 10.21 sendte Margit Sander Rasmussen, der var chefkonsulent i Udlændingestyrelsen, følgende mail til indkvarteringsoperatørerne med cc til Lene Linnea Vejrum og Kristina Rosado:

”...

I lyset af gårdsdagens historier i pressen samt politiske udmeldinger sendes hermed denne høring vedrørende gifte/samlevende mindreårige asylansøgere. I bedes sende jeres høringssvar til Ditte og Kristina fra Forsørgelseskontoret samt til mig ([...][@us.dk](mailto:[...]@us.dk), [...][@us.dk](mailto:[...]@us.dk) og [...][@us.dk](mailto:[...]@us.dk)).

Svarfristen er i dag kl. 12.00.

...

1. Angiv antallet af mindreårige asylansøgere, som I **aktuelt** har indkvarteret – uanset centertype, dvs. også børnecentre og omsorgscentre – hvor I har kendskab til, at den pågældende har en ægtefælle/samlever (ÆF/SAML). Svaret bedes opdelt, så vi kan udskille:

a. Antal mindreårige *under 15 år*, som har en ÆF/SAML:

- Hvor ÆF/SAML også er asylansøger, og hvor parret bor sammen på asylcenter
- Hvor ÆF/SAML også er asylansøger, men bor på et andet asylcenter end den mindreårige
- Hvor ÆF/SAML er herboende, og hvor den mindreårige besøger ÆF/SAML på dennes bopæl
- Hvor ÆF/SAML er herboende, og hvor den mindreårige ikke besøger ÆF/SAML på dennes bopæl

b. Antal mindreårige 15-17-årige, som har en ÆF/SAML:

- Hvor ÆF/SAML også er asylansøger, og hvor parret bor sammen på asylcenter
- Hvor ÆF/SAML også er asylansøger, men bor på et andet asylcenter end den mindreårige
- Hvor ÆF/SAML er herboende, og hvor den mindreårige besøger ÆF/SAML på dennes bopæl
- Hvor ÆF/SAML er herboende, og hvor den mindreårige ikke besøger ÆF/SAML på dennes bopæl

Tilføj oplysninger om eventuelle særlige omstændigheder, herunder om ÆF/SAML også er mindreårig, om den mindreårige er gravid, om der er tvivl om den mindreåriges alder, om parret allerede har barn/børn sammen, om den mindreårige har tilkendegivet ønsker eller holdning til ægteskabet/parforholdet (herunder eventuelle indikationer om tvang) etc.

2. Angiv antallet af mindreårige asylansøgere, som I har haft indkvarteret **i løbet af 2015** – uanset centertype, dvs. også børnecentre og omsorgscentre – hvor I har kendskab til, at den pågældende har en ægtefælle/samlever (ÆF/SAML). Svaret bedes opdelt, så vi kan udskille:

c. Antal mindreårige under 15 år, som har en ÆF/SAML:

- Hvor ÆF/SAML også er asylansøger, og hvor parret bor sammen på asylcenter
- Hvor ÆF/SAML også er asylansøger, men bor på et andet asylcenter end den mindreårige
- Hvor ÆF/SAML er herboende, og hvor den mindreårige besøger ÆF/SAML på dennes bopæl
- Hvor ÆF/SAML er herboende, og hvor den mindreårige ikke besøger ÆF/SAML på dennes bopæl

d. Antal mindreårige 15-17-årige, som har en ÆF/SAML:

- Hvor ÆF/SAML også er asylansøger, og hvor parret bor sammen på asylcenter
- Hvor ÆF/SAML også er asylansøger, men bor på et andet asylcenter end den mindreårige
- Hvor ÆF/SAML er herboende, og hvor den mindreårige besøger ÆF/SAML på dennes bopæl
- Hvor ÆF/SAML er herboende, og hvor den mindreårige ikke besøger ÆF/SAML på dennes bopæl

Tilføj oplysninger om eventuelle særlige omstændigheder, herunder om ÆF/SAML også er mindreårig, om den mindreårige er gravid, om der er tvivl om den mindreåriges alder, om parret allerede har barn/børn sammen, om den mindreårige har tilkendegivet ønsker eller holdning til ægteskabet/parforholdet (herunder eventuelle indikationer om tvang) etc.”

Lene Linnea Vejrum har herom forklaret²⁸, at hun helt sikkert har vidst, at høringen blev sendt. Departementet havde bedt styrelsen om at lave en høring. Som hun husker det, blev anmodningen fra departementet sendt direkte til Ditte Kruse Dankert. Hun husker ikke, om udformningen af høringen blev vendt med hende, men det har helt sikkert været drøftet i Kontoret for Indkvarteringsvilkår, hvilke oplysninger styrelsen skulle have.

Kristina Rosado har herom forklaret²⁹, at det – så vidt hun husker – var Margit Sander Rasmussen, der lavede et udkast til høringsmail, som hun kom med bemærkninger til. Det ville også havde været den normale fremgangsmåde. Hun kan ikke huske, hvilke bemærkninger hun havde til høringsbrevet. Hun kan heller ikke huske, hvad de ”politiske udmeldinger”, som der blev omtalt i høringskrivelsen, henviste til, men hun vil antage, at det var Inger Støjbergs Facebook opslag. Formålet med høringen var at skabe et overblik over omfanget af mindreårige asylansøgere, der var gift eller samlevende med voksne på de danske asylcentre. Hun kan ikke huske, om der på daværende tidspunkt var drøftelser om, at oplysningerne skulle bruges til at adskille par, men det lå i ministerens Facebook opslag, at det var det, der ville komme til at ske. Det

28 Afhøringsekstrakten, side 405.

29 Afhøringsekstrakten, side 468.

var stadig tidligt i forløbet, og hun mindes ikke, at de på dette tidspunkt havde forestillet sig, at de ville komme i en situation, hvor de skulle adskille alle par. Som hun husker det, drøftede de i Udlændingestyrelsen, hvad resultatet af udmeldingen ville blive, men på daværende tidspunkt handlede det for dem alene om at danne sig et overblik.

Anne la Cour Vågen har herom forklaret³⁰, at Udlændingestyrelsen i slutningen af januar 2016 bad blandt andre Røde Kors om at indlevere lister over, hvor mange par, hvoraf den ene part var mindreårig, de havde indkvarteret henholdsvis med og uden børn. Hun var ikke involveret i besvarelsen af høringen, idet det var meget praktisk relaterede spørgsmål, som en af hendes medarbejdere besvarede. Hun erindrer ikke, at de fik oplyst formålet med høringen, men det stod klart for dem, at høringen var en udløber af artiklerne i pressen. Hun talte ikke med nogen i Udlændingestyrelsen om høringerne.

Helle Kjems har herom forklaret³¹, at hun var involveret i Udlændingestyrelsens høringer af 26. og 28. januar 2016. Det var socialkoordinatorerne, der lavede optællingen til brug for det første høringssvar. Da der var tale om en gruppe af beboere med særlige behov, ville de fleste sandsynligvis have haft kontakt med socialrådgiverne, og hun forudsatte derfor, at socialkoordinatorerne hurtigt ville kunne lave optællingen. Det var en manuel optælling ud fra beboerlister og sagslister, idet de ikke havde data, hvorfra oplysningerne kunne trækkes, men hun ved ikke, hvordan optællingen nærmere skete. At tallene efterfølgende ændrede sig, var udtryk for, at høringen skulle gå hurtigt. I første omgang fik de alene talt parrene uden børn. De fik således ikke parrene med børn med i optællingen. Det kan være der, hvor fejlen skete ved de første indberetninger. Hun blev efterfølgende kontaktet, da man fandt ud af, at der var glemt nogen, og de lavede herefter en fintælling. Så vidt hun erindrer, fik hun ikke at vide, hvad oplysningerne skulle bruges til. Hun var dog opmærksom på mediebevågenheden, og det er i sådanne situationer ikke usædvanligt, at Udlændingestyrelsen efterspørger detaljer for at være klædt på. Hun tænkte derfor, at indberetningerne skulle anvendes til at skabe overblik.

30 Afhøringsekstrakten, side 507.

31 Afhøringsekstrakten, side 521-522.

Trine Kristensen har herom forklaret³², at hun var involveret i besvarelsen af begge høringer. Hun undersøgte først, hvor mange gifte eller samlevende mindreårige asylansøgere der var indkvarteret hos dem. Denne oplysning kunne hun trække elektronisk i fagsystemet LetAsyl, hvor hun kunne lave en søgning på, hvilke familier de havde indkvarteret. Hun kunne ligeledes trække oplysningerne i Udlændingestyrelsens system, IBS. Når de modtog familier eller par, satte de ikke spørgsmålstejn ved, om parrene var lovformeligt gift. Hun havde ikke kontakt med de pågældende personer. For så vidt angik spørgsmålet om, hvorvidt kvinden i parrene var gravid, havde hun kontakt herom med asylcentrets sundhedsafdeling. Fra dette tidspunkt husker hun ikke et spørgsmål om eventuelle indikationer på tvang, men de ville have underrettet Udlændingestyrelsen, hvis de havde opdaget noget, der tydede på tvang, og der var ikke sådanne underretninger. Det ville i givet fald have været hende, der havde lavet sådanne underretninger. Hvis der havde været tilfælde med indikationer på tvang, ville hun derfor have vidst det. Først da de efterfølgende skulle udfylde spørgeskemaerne, talte hun med socialrådgiverne. I den indledende fase baserede hun besvarelsene på den viden, som hun havde på det tidspunkt. Der var en meget kort høringsfrist. Hun fik ikke noget særskilt at vide om formålet med denne høring.

Af en mail, som Ditte Kruse Dankert sendte den 26. januar 2016 kl. 10.37 til blandt andre Henrik Grunnet og Kristina Rosado, fremgår blandt andet:

”...

Emne: Mindreårige med myndige ægtefæller - køreplan

...

Køreplanen er, at vi i dag:

- 1) Laver en haste-høring af operatørerne, hvor vi beder dem oplyse os om sager vedr. mindreårige personer under hhv. 15 år og 18 år, hvor der har været spørgsmål om indkvartering sammen med myndig ægtefælle/samlever. Vi vil bede dem forholde sig til sager indenfor det seneste år. Vi vil Samtidig benytte anledningen til at gøre operatørerne opmærksomme på, at de som indkvarteringsoperatører på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for

32 Afhøringssekstrakten, side 530.

en indkvarteret mindreårig asylansøgers trivsel (dvs. erindre om den skærpede indberetningspligt over for værtskommunen). Høringen er sendt og den vedhæftes som bilag til denne mail.

- 2) Vi vil straks gennemgå de meddelte tilladelser til lovligt fravær med økonomi siden 2009 (ca. 110 sager i alt, dette dog inkl. afslag) for at se, om vi i nogen tilfælde skulle have givet tilladelse til fravær med henblik på, at en mindreårig tager på fx weekend-fravær hos en herboende, myndig ægtefælle. Vi får meget få ansøgninger om lovligt fravær, og vi finder det usandsynligt, at vi har givet tilladelse i en sådan sag — men vi undersøger det, fordi det er oplyst i medierne, at vi skulle have givet tilladelse i en sådanne sager.
- 3) Vi vil lave et (kort) notat, hvor vi:
 - a. Beskriver de to sager, vi har haft om mindreårige under 15, hvor spørgsmålet om indkvartering sammen med myndig ægtefælle har været oppe (Kort: i den ene sag har vi adskilt dem, også ved brug af flyttepåbud osv. — i den anden sag er de ikke (endnu) adskilt, men det skyldes bl.a., at pigen i henhold til aldersundersøgelse er 18 år — det er altså kun hendes egne, efterfølgende oplysninger, der peger i retning af, at hun er under 15 år).
 - b. Beskriver aktuel praksis, herunder at operatørerne har indberetningspligt til kommunen, at vi har aftalt en procedure, hvor vi i FK/Booking modtager info fra UMI-enheden, hvis de støder på sager, hvor der er en myndig ægtefælle, således at vi kan sikre, at problemstillingen er kendt i relation til indkvarteringen af den pågældende mindreårig.
 - c. Beskriver at vi nu, for at gøre det helt klart, vil tilføje det til vores retningslinjer, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en myndig ægtefælle, og at vi vil holde dialogmøde med operatørerne om problemstillingen. Desuden vil vi overveje fx i forlængelse af dialogmødet, om det bør fremgå af operatørkontrakterne, hvad operatørernes forpligtigelser er i sagerne.”

Lene Linnea Vejrum har herom forklaret³³, at hun ikke kan huske, om hun forud for dette tidspunkt var involveret i drøftelser om, hvordan de skulle håndtere situationen. Det har hun ikke nødvendigvis været. Hun kan ikke forestille sig, at hun var involveret i udarbejdelsen af køreplanen. Foreholdt det afsnit i mailen, hvor det var anført, at det for at gøre det helt klart skulle tilføjes til retningslinjerne, at en mindreårig under 15 år aldrig måtte indkvarteres sammen med en myndig ægtefælle, har hun forklaret, at "retningslinjer" var en henvisning til styrelsens retningslinjer til operatørerne. Som en del af kontrakterne med operatørerne er der en række notater om, hvad operatørerne skal gøre i forskellige situationer. Det kan f.eks. være, hvordan man udbetaler lommepenge. De omtalte retningslinjer var med henblik på, at operatørerne kunne give styrelsen besked om sådanne par, idet styrelsen ikke nødvendigvis ved, at et sådant par findes. I den sag fra november, hun har omtalt, var det operatøren, der opdagede, at pigen var under 15 år.

Ditte Kruse Dankert har herom forklaret³⁴, at de fik en bestilling fra Koncernstyring om, at de skulle skaffe sig et overblik over sagerne. Udlændingestyrelsen overvejede endvidere at komme med et oplæg på området. Når hun i mailen omtalte retningslinjerne, tror hun, at hun henviste til de interne retningslinjer. Hun husker ikke, om Udlændingestyrelsen havde nedskrevne retningslinjer.

Kristina Rosado har herom forklaret³⁵, at hun vil tro, at hun var med til at udarbejde køreplanen. De havde på daværende tidspunkt mange løbende drøftelser. Mange af de drøftelser, som de havde på daværende tidspunkt, opstod, når de mødtes på gangene. Ditte Kruse Dankert, Lene Linnea Vejrum og hun havde kontorer tæt på hinanden. Når de aftalte noget, var der en af dem, der herefter skrev det ned. Hun husker ikke, om de på daværende tidspunkt havde talt med Henrik Grunnet om indkvartering af mindreårige asylansøgere med ægtefæller.

På baggrund af de oplysninger, som Udlændingestyrelsen modtog fra operatørerne, udarbejdede styrelsen et notat om resultatet af høringen. Dette notat

33 Afhøringsekstrakten, side 405.

34 Afhøringsekstrakten, side 440.

35 Afhøringsekstrakten, side 468.

blev den 27. januar 2016 kl. 17.13 sendt til Line Skytte Mørk Hansen. Af høringsnotatet fremgår:

”Høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever

Høringen

Udlændingestyrelsen har den 26. januar 2016 – i forlængelse af debatten om indkvarteringsforhold for børn – sendt en høring til samtlige indkvarteringsoperatører. Indkvarteringsoperatørerne blev i den forbindelse bedt om at angive antallet af mindreårige asylansøgere, som er indkvarteret på eller i tilknytning til et asylcenter, og hvor indkvarteringsoperatøren har kendskab til, at den pågældende har en ægtefælle/samlever. ...

Hovedkonklusioner

Efter gennemgangen af indkvarteringsoperatørernes besvarelser af høringen af 26. januar 2016 kan Udlændingestyrelsen oplyse, at det fremgår, at i alt 25 mindreårige i alderen 15 til 17 år har en ægtefælle eller samlever. Af disse er 20 mindreårige samlevende med deres partner på asylcenter, 1 har en ægtefælle på et andet asylcenter, mens 4 har en herboende ægtefælle. Operatørerne har oplyst, at 2 af de mindreårige med herboende ægtefæller tager på besøg hos den herboende ægtefælle.

To sager vedrører børn under 15 år. I den ene af disse sager har Udlændingestyrelsen besluttet, at den mindreårige skal bo på et børnecenter, mens den voksne ægtefælle er indkvarteret på et voksencenter. I den anden sag opholder den mindreårige på 14 år sig for tiden sammen med sin voksne ægtefælle på et asylcenter. I sagen er der truffet beslutning om at de to skal adskilles på henholdsvis børne- og voksencenter. I forbindelse med asylsagen er der samtidig taget skridt til, at der skal laves aldersundersøgelse af den 14-årige, bl.a. fordi der har været tvivl om den pågældendes alder.

For hovedparten af de mindreårige, som efter det oplyste har en ægtefælle eller samlever over 18 år, gælder, at der er tale om piger i alderen

16-17 år, som har en ægtefælle eller samlever, og hvor de pågældende er indkvarteret sammen på asylcenter. Det er endvidere styrelsens indtryk, at der ikke er tale om store aldersforskelle mellem de mindreårige og deres myndige partner.

Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.

Konkrete svar

Nedenfor fremgår operatørernes tilbagemeldinger i oversigtsform:

Røde Kors har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig under 15 år, som er samlevende på centeret med en person over 18 år,
- syv mindreårige mellem 15 og 17 år, som er samlevende med personer på 18 år eller derover.

Tønder Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig under 17 år, som er samlevende på centeret med en person over 18 år,
- en mindreårig på 17 år, som har herboende ægtefælle, som den mindreårige besøger på ægtefællens bopæl.

Thisted Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig på 16 år, som er samlevende på centeret med en person over 18 år. Den mindreårige er gravid,
- tre mindreårige på 16-17 år, som har herboende ægtefælle/kæreste. En af de tre mindreårige besøger ægtefællen på dennes bopæl.

Jammerbugt Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig under 15 år, som har ægtefælle på andet asylcenter. Den mindreårige er gravid,

- fire mindreårige mellem 15 og 17 år, som er samlevende på centeret med personer over 18 år. To af parrene har børn. Et par venter barn,
- en mindreårig på 15 år, som har ægtefælle på andet asylcenter. Den mindreårige er gravid.

Langeland Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- fem mindreårige i alderen 16-17 år, som er samlevende på centeret med en person på 18 år eller derover. To af parrene har børn.

Vesterhimmerlands Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- To mindreårige på 17 år, som er samlevende på centeret med personer over 18 år. Begge par har børn.

Det bemærkes, at ovenstående udgør et øjebliksbillede af de aktuelt indkvarterede og er baseret på en manuel gennemgang af indkvarteringsoperatørernes besvarelse af høringen.”

Lykke Sørensen har om høringsnotatet forklaret³⁶ bl.a., at hun ikke husker at have set høringssvaret forud for forberedelsen af denne sag, men hun er ikke sikker. Hun tror, at undersøgelsen var en aftale mellem Koncernstyringsafdelingen og Udlændingestyrelsen i forlængelse af ministerens Facebook opslag, men det er hun ikke sikker på. Hvis det var ministeren, der bestilte høringen, vil hun tro, at ministeren fik notatet eller eventuelt en sammenfatning af indholdet.

Uffe Toudal Pedersen, der på daværende tidspunkt var departementschef i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, har om høringsnotatet forklaret³⁷ bl.a., at notatet, som han husker det, indgik i den sag, der blev godkendt i F2 den 9. februar 2016, og det kan meget vel have været i denne forbindelse, at han så notatet om høringssvaret. Det var et indspark til den overvejelse, de havde om, hvad de kunne gøre for at stramme op på den hidtidige praksis. Han så høringssvaret som det ”fotografi”, man havde taget af den daværende situation. Han vil tro, at ministeren også så notatet om høringssvaret. Han kan ikke tro andet, fordi sagen fyldte så meget i hendes bevidsthed.

36 Afhøringsekstrakten, side 43.

37 Afhøringsekstrakten, side 76.

Inger Støjberg har om høringsnotatet forklaret³⁸ bl.a., at hun ikke så dette notat. Hun tror, at hun fik at vide, at det forholdt sig nogenlunde således, som det er beskrevet i dette notat.

Line Skytte Mørk Hansen har om høringsnotatet forklaret³⁹ bl.a., at det godt kan være, at notatet som det første ”ramte” hendes afdeling. Hun er ret sikker på, at notatet også med det samme blev sendt til Jesper Gori. Notatet blev først på et senere tidspunkt forelagt i F2. Hun havde ikke nogen grund til at gå ud fra andet, end at oplysningerne fra operatørerne var troværdige. Hun ved ikke, hvorfor Udlændingestyrelsen havde indhentet oplysninger om, hvorvidt der var indikationer på tvang. Oplysningerne i høringsnotatet blev videregivet. I de bilag, som hun har set, husker hun, at Udlændingestyrelsen hos en af operatørerne bad om supplerende oplysninger. Det var interessant at vide, om der var tvang involveret, og dette spørgsmål fyldte meget hos ministeren, i pressen og i den øvrige politiske virkelighed. Alle oplysninger fra Udlændingestyrelsen var relevante, herunder oplysninger om alder, antallet af par osv. Ministeren gik op i sagen, og departementet skulle kunne besvare ministerens spørgsmål. Hun husker ikke, om hun drøftede spørgsmålet om tvang med ministeren. Hun drøftede kun sagen med ministeren en gang ud over koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016. Denne drøftelse fandt sted den 9. februar 2016 om eftermiddagen.

Jesper Gori har om høringsnotatet forklaret⁴⁰ bl.a., at han ikke med sikkerhed kan sige, om han blev gjort bekendt med svarene fra operatørerne, men det tror han, at han blev. Han tør ikke sige, om han var bekendt med det anførte i høringsnotatet om, at ingen af operatørerne havde oplyst om indikationer på tvang eller lignende. Han husker ikke, om spørgsmålet om, hvorvidt der forelå tvang, var fremme på dette tidspunkt. Problemstillingen om tvang var tæt sammenvævet med de øvrige spørgsmål i sagen. Efter pressemeddelelsen og på et tidspunkt i foråret 2016 blev det drøftet med Udlændingestyrelsen, hvilke oplysninger man skulle indhente for at få belyst, om der forelå tvang.

38 Afhøringsekstrakten, side 108.

39 Afhøringsekstrakten, side 186-187.

40 Afhøringsekstrakten, side 238.

Anne Nygaard Just, der var fuldmægtig i Koncernøkonomi i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, har om høringsnotatet forklaret⁴¹ bl.a., at hun læste notatet, men hun hæftede sig ikke ved oplysningerne i notatet om, at ”Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager”, og hun mindes ikke, at det blev drøftet på møder, hun deltog i.

Mark Thorsen har om høringsnotatet forklaret⁴², at han vidste, at der blev iværksat en høring af indkvarteringsoperatørerne for at få kortlagt problemets omfang. Han husker ikke, hvordan han blev gjort bekendt hermed, herunder om han fik oplysningen under et møde, i en mail eller på anden måde. Han så notatet om operatørernes høringssvar. Han sendte ikke selv notaterne med høringssvarene videre til ministeren, men han ved, at ministeren fik notaterne senest i forbindelse med pressemeddelelsen. Han tør ikke sige, hvornår ministeren første gang så høringssvarene. Adspurgt, om det gav anledning til overvejelser, at det i høringsnotatet var anført, at ingen operatører havde oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager, har han forklaret, at ministerens indgangsvinkel til sagen – og for så vidt også hans egen indgangsvinkel – var, at der var tale om ægteskaber, som måtte formodes at være indgået i kulturer, der adskilte sig fra den danske kultur, og hvor det ikke var fuldstændig unormalt, at der var tale om arrangerede ægteskaber, tvangsægteskaber eller lignende. Det forhold, at en part ikke erklærede, at der var tale om tvang, betød ikke nødvendigvis, at relationen var indgået frivilligt. Den anførte oplysning i høringsnotatet ændrede derfor ikke hans syn på sagen. Han kan ikke svare på, om der var nogen, der undersøgte, om man kunne evidensbasere formodningen for, at der kunne have foreligget tvang i forbindelse med indgåelsen af ægteskabet. Han tog ikke selv initiativ hertil.

Lene Linnea Vejrum har forklaret⁴³, at hun ikke var involveret i bearbejdningen af de høringssvar, de modtog fra operatørerne, og hun har ikke selv siddet med materialet, men hun har godkendt det notat om høringen, som hun sendte til blandt andre Line Skytte Mørk Hansen. Foreholdt afsnittet om, at ingen operatører havde oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager, har hun forklaret, at de anmodede operatørerne om sådanne oplysninger på grund af den verserende debat, hvor der blev givet udtryk for,

41 Afhøringsekstrakten, side 338.

42 Afhøringsekstrakten, side 374-375.

43 Afhøringsekstrakten, side 405.

at udlændingemyndighederne accepterede overgreb. Derfor var der grund til at høre, om der var indikationer på noget af det, pressen omtalte. De anså operatørernes oplysninger for troværdige. Operatørerne var meget dedikerede til opgaven. De er operatører, fordi de gerne vil hjælpe med at sikre, at der er gode rammer for indkvarteringen af asylansøgere. Hun mindes ikke, at høringsnotatet blev drøftet med departementet. Hun drøftede det ikke selv med departementet.

Ditte Kruse Dankert har herom forklaret⁴⁴, at Kristina Rosado udarbejdede høringsnotatet. Hun læste selv notatet. Hun mener, at Kristina Rosado og hun havde en samtale om, at departementet skulle have oplysningen om, at der ikke var indikationer på tvang. Formålet hermed var at nuancere billedet. Hun kan ikke generelt udtale sig om, hvorvidt Udlændingestyrelsen opfattede operatørernes oplysninger som troværdige. De tog ikke stilling til, om denne konkrete oplysning var troværdig, men de mente, at operatørernes vurdering skulle videregives til departementet. Departementet gav hende ikke nogen tilbagemelding vedrørende denne oplysning.

Kristina Rosado har herom forklaret⁴⁵, at hun ikke kan huske, om det var hende eller Ditte Kruse Dankert, der udarbejdede notatet. Det er nok hende, der har udarbejdet notatet, hvis Ditte Kruse Dankert har forklaret dette. Notatet blev udarbejdet på baggrund af de oplysninger, de fik fra operatørerne. De havde spurgt operatørerne om, hvorvidt der var indikatorer på tvang eller lignende, fordi der i den mediedækning, der havde været af problemstillingen, lå en antagelse om, at "når unge par lever sammen på denne måde, så er der et element af tvang." Det var derfor naturligt, at de forholdt sig til dette allerede på daværende tidspunkt. Hun anså operatørernes oplysninger om, at der ikke var indikationer på tvang, som troværdige. Hele grundlaget for ordningen, således som den endte med at være udformet, var en antagelse om, at der forelå tvang. Det var hendes opfattelse, at denne formodning ikke hang sammen med de oplysninger, de havde fået fra operatørerne. Når man ikke først hørte operatørerne om asylansøgenes alder, skyldtes det, at den første høring blev iværksat meget hurtigt. De blev først bagefter opmærksomme på, at det også ville være en god idé at indhente oplysninger om asylansøgenes alder. Aldersforskellen var også en del af den fortælling, der kom fra pressen.

44 Afhøringsekstrakten, side 440.

45 Afhøringsekstrakten, side 468.

Anna-Sophie Saugmann-Jensen har herom forklaret⁴⁶, at hun ikke var involveret i den høring af operatørerne, som Udlændingestyrelsen gennemførte på foranledning af ministeriet, og hun mener, at hun først så resultatet relativt sent i forløbet, muligvis først i forbindelse med at de indsamlede det materiale, der skulle sendes til Folketingets Ombudsmand. Foreholdt oplysningen i notatet om, at ”Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager”, har hun forklaret, at ”tvangsaspektet” havde stor betydning såvel generelt, da det var et grundlæggende hensyn bag ordningen, som konkret, da det var et forhold, man belyste og vejledte om i de enkelte sager. Det indgik også i de retningslinjer, de senere udarbejdede. Hun husker ikke, at de konkret drøftede den pågældende sætning i notatet.

Jonas From Soelberg har herom forklaret⁴⁷, at han ikke erindrer at have været involveret i høringen af indkvarteringsoperatørerne. Han læste generelt de notater, der blev lagt til ham, men han husker ikke dette notat nærmere. Der blev talt om, at operatørerne ikke havde nævnt noget om indikationer på tvang, men det var ikke noget, han havde en holdning til. Når ministeren talte om at give pigerne et pusterum, var det for at give pigerne mulighed for at tale mere frit, end de ellers ville gøre. Opfattelsen må have været, at der var noget, der ellers ikke ville blive sagt. Han kan ikke huske, hvornår ”pusterummet” blev en del af de drøftelser, han overværede, herunder om det var forud for samråd Z i marts 2016. Facebook opslaget viste meget godt, hvad ministerens holdning var: ”De skulle bare ikke bo sammen”. Operatørerne oplyste, at de allerede efter den dagældende praksis tog hånd om det, hvis der var indikationer på tvang, men ministeren var som sagt af den opfattelse, at de mindreårige ikke skulle bo sammen med deres ægtefælle eller samlever. Der blev draget paralleller til situationen på en efterskole – hvis man kunne sige, at unge mennesker på en efterskole ikke skulle sove sammen, skulle unge på asylcentre heller ikke sove sammen. De 15-, 16- og 17-årige blev anset som barnebrude, og barnebrude var noget, man ikke brød sig om. Udsagnet ”de skulle bare ikke bo sammen” er ikke et citat fra ministeren, men hans opfattelse af den holdning, ministeren – støttet af sin særlige rådgiver – gav udtryk for på forskellige møder. Denne opfattelse havde baggrund i stemningen på disse møder. Det var målet for den retning, de skulle gå i.

46 Afhøringsekstrakten, side 541.

47 Afhøringsekstrakten, side 699.

Anette Görtz har herom forklaret⁴⁸, at hendes kontor typisk spurgte om, hvor mange, hvor længe, alder og nationalitet. Notatet var ikke present for hende forud for forberedelsen af afhøringen, men hvis hendes kontor lagde en sag op i ministeriet, ville hun normalt have set den. Hun erindrer ikke oplysningen om, at ingen operatører havde oplyst om indikationer på tvang i de konkrete sager. Det var ikke en oplysning, hendes kontor normalt ville spørge om. De ville aldrig fra departementets side indhente oplysninger direkte hos operatørerne – de ville altid gå til Udlændingestyrelsen for at indhente oplysninger, og i nogle tilfælde ville styrelsen i den forbindelse selv indhente supplerende oplysninger hos operatørerne. De tillagde selvfølgelig oplysningerne fra Udlændingestyrelsen betydning. Udlændingestyrelsens leverancer har altid været gode, og oplysningerne kunne uden videre lægges til grund.

8.2.5. Udlændingestyrelsens supplerende høring af indkvarteringsoperatørerne

Ditte Kruse Dankert sendte den 28. januar 2016 kl. 9.45 sålydende mail til operatørerne (med cc til bl.a. Kristina Rosado og Lene Linnea Vejrum):

”...

Subject: HØRING MED FRIST KL 12 I DAG

...

Kære operatører

Tak for jeres hurtige reaktion på høringen nedenfor. Vi desværre behov for at stille et supplerende spørgsmål. Vi vil gerne have oplyst alderen på den myndige person i hver enkelt sag, dvs. vi ønsker at få overblik over aldersforskellen i hver enkelt sag. Samtidig vil vi gerne have oplyst id-numre på de ikkemyndige og – om muligt – alder på fællesbørn. Vi har samlet oplysningerne fra jer, jf. nedenfor – og i må gerne give de supplerende oplysninger ved at notere dette i oversigten nedenfor og sende retur.”

Den 28. januar 2016 kl. 18.02 sendte Lene Linnea Vejrum en mail til Line Skytte Mørk Hansen vedhæftet bl.a. notatet om høring af indkvarteringsoperatørerne (”endelig version 2”) og følgende opfølgende høringsnotat:

48 Afhøringssekstrakten, side 718.

”Opfølgende høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevere

Høringen

(...) I forlængelse af førnævnte høring har Udlændingestyrelsen på ny hørt indkvarteringsoperatørerne den 28. januar 2016. Høringen vedrørte aldersforskellen på de mindreårige og deres ægtefæller/samlevere.

Sammenfatning af de iværksatte høringer

Nedenfor fremgår operatørernes opdaterede tilbagemeldinger i oversigtsform:

Røde Kors har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig på 14 år, som er samlevende på centeret med en person på 28 år. Der er taget initiativ til at indkvartere parret hver for sig på henholdsvis børne- og voksencenter. Flytningen vil blive effektueret snarest.
- tre mindreårige på 15 år, som er samlevende på centeret med personer på henholdsvis 20, 25 og 28 år.
- to mindreårige på 16 år, som er samlevende på centeret med personer på 20 år.
- to mindreårige på 17 år, som er samlevende på centeret med personer på henholdsvis 18 og 20 år.
- Ingen af parrene har børn.

Tønder Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig på 17 år, som er samlevende på centeret med en person over 18 år. Aldersforskellen er angivet til 6 år. Parret har ingen børn.
- en mindreårig på 17 år, som har herboende ægtefælle, som den mindreårige besøger på ægtefællens bopæl. Ægtefællen er efter det oplyste 24 år. Parret har ingen børn.

Thisted Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig på 16 år, som er samlevende på centeret med en person på 22 år. Den mindreårige er gravid.

- en mindreårig på 16 år, som har herboende ægtefælle på 33 år. Den mindreårige besøger efter det oplyste ikke ægtefællen på dennes bopæl.
- en mindreårig på 17 år med herboende kæreste på 24 år. Den mindreårige besøger efter det oplyste ikke ægtefællen på dennes bopæl.
- en mindreårig på 16 år, som har herboende ægtefælle på 27 år. Den mindreårige besøger ægtefællen på dennes bopæl.

Jammerbugt Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig under 15 år, som har ægtefælle på andet asylcenter. Ægtefællen er 24 år. Den mindreårige er gravid.
- to mindreårige på henholdsvis 15 og 16 år er kærester med to personer på 17 år. Den 16-årige er gravid. For begge par gælder, at de er indkvarteret på samme center, men ikke på samme værelse.
- to mindreårige på henholdsvis 16 og 17 år er samlevende på asylcenter med personer på henholdsvis 24 og 26 år. Det ene par har et nyfødt barn, mens det andet par har et barn på 1,5 år.
- en mindreårig på 15 år, som har ægtefælle på andet asylcenter. Ægtefællen er 20 år. Den mindreårige er gravid.

Langeland Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- fire mindreårige kvindelige asylansøgere på 17 år med samlevende på henholdsvis 26, 27, 29 og 30 år. Et par har barn, mens to af parrene venter barn.
- en kvindelig asylansøger på 16 år samlevende med en person på 27 år. Parret har et barn på 2 år, og den kvindelige part er gravid.

Vesthimmerlands Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- To mindreårige på 17 år, som er samlevende på centeret med personer på henholdsvis 20 og 29 år. Begge par har børn. Det ene par har et barn under 1 år, mens det andet par har 2 børn på henholdsvis 3 og 4 år.

Det bemærkes, at ovenstående udgør et øjebliksbillede af de aktuelt indkvarterede og er baseret på en manuel gennemgang af indkvarteringsoperatørernes besvarelse af høringen.”

Inger Støjberg har om det opfølgende høringsnotat forklaret⁴⁹ bl.a., at hun ikke så dette notat. Hun kan være blevet orienteret mundtligt om resultatet af høringerne. Sagen fyldte meget i ministeriet. Der var mange drøftelser i ministeriet, og hun kunne få oplysninger, når hun f.eks. mødte nogle på gangen. Sagen blev klarlagt hen ad vejen. Hun kan ikke umiddelbart genkende de to høringsnotater, men det kan godt være, at hun har set dem. Oplysningerne styrkede hendes politiske indstilling til sagen.

Mark Thorsen har herom forklaret⁵⁰, at han så notatet med svarene fra den opfølgende høring, hvorefter alderen på parrene fremgik. Som han husker det, var det sidste notat vedhæftet som bilag til pressemeddelelsen. Han sendte ikke selv notaterne med høringssvarene videre til ministeren, men han ved, at ministeren fik notaterne senest i forbindelse med pressemeddelelsen.

Lene Linnea Vejrum har herom forklaret⁵¹, at departementet bad styrelsen om at indhente oplysninger om parrenes alder. Hun husker ikke, hvem der havde kontakten til departementet vedrørende dette spørgsmål. Ingen af de to høringsnotater var som sådan genstand for drøftelser mellem departementet og styrelsen. Det var høringsprocessen heller ikke. Høringssvarene blev sendt til Line Skytte Mørk Hansens afdeling, og som de opfattede det i styrelsen, var formålet med høringerne at danne sig et overblik over, hvor mange par der var, og hvad status var. Det havde de ikke tidligere beskæftiget sig med, og de havde derfor ikke et overblik over antallet af par forud for høringerne.

Notatets sammenfatning af de berørte sager var udarbejdet på grundlag af de indberetninger, Udlændingestyrelsen havde modtaget fra de enkelte operatører.

De par, som ifølge notatet var indkvarteret under Røde Kors, er identisk med de par, der under sagen er benævnt R, T, X, Y, Æ, Ø og Å.

Det ene par, der var nævnt som indkvarteret i Tønder Kommune, er identisk med det par, der under sagen benævnes AA. Det andet par, der var nævnt, var

49 Afhøringsekstrakten, side 108-109.

50 Afhøringsekstrakten, side 374-375.

51 Afhøringsekstrakten, side 405-406.

ikke indkvarteret sammen og blev derfor hverken retligt eller faktisk berørt af praksisændringen den 10. februar 2016.

Tre af de par, der var angivet under Thisted Kommune, var ikke indkvarteret sammen og således ikke omfattet af kommissionens undersøgelse. Det har ikke umiddelbart været muligt på baggrund af de foreliggende oplysninger at identificere det par på 16 og 22 år, der efter det oplyste var indkvarteret sammen.

Fem af de seks par, der var omtalt som indkvarteret i Jammerbugt Kommune, er identisk med de par, der i forbindelse med kommissionens undersøgelse benævnes S, N, P, D og U. Det ID-nummer, der var oplyst på det sjette par, er ikke identisk med nogle af de par, kommissionen har modtaget oplysninger om i forbindelse med sin undersøgelse.

De fem par, som Langeland Kommune havde oplyst om, er identisk med L, M, O, C og E.

Endelig var de to par, der var indkvarteret sammen i Vesthimmerlands Kommune, identisk med par A og B.

8.2.6. Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets notat om indkvartering af mindreårige udlændinge

Udlændingestyrelsen udarbejdede i slutningen af januar 2016 et notat om sin praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevende. Det fremgår af en mail af 26. januar 2016 kl. 11.14 fra Line Skytte Mørk Hansen til Anette Görtz, at Line Skytte Mørk Hansen lagde op til, at ministeriet skulle lave et notat, og at ministeriet skulle indhente input fra styrelsen om "hvor mange det drejer sig om og hvad deres praksis har været indtil nu", og at "vi skal have Lykkes folk til at se på den juridiske del". Ditte Kruse Dankert sendte den 26. januar 2016 kl. 22.16 styrelsens notat til Line Skytte Mørk Hansen (cc til Henrik Grunnet og Lene Linnea Vejrum). Den 27. januar 2016 kl. 17.13 genfremsendte Lene Linnea Vejrum notatet til Line Skytte Mørk Hansen med følgende besked:

"Jeg sender hermed Udlændingestyrelsens notat fra i går sammen med vores notat vedrørende resultaterne af den iværksatte høring af operatører. De to notater bør læses i sammenhæng.

Som det fremgår af notatet fra i går, har vi en række nye tiltag på vej på området...”

Udlændingestyrelsens notat om praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samleverer var sålydende:

”Notat om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samleverer

Baggrund for og indholdet af notatet

Der har de seneste dage været en del medieomtale af forholdene for børn – de såkaldte barnebrude – der potentielt tvinges ind i ægteskab/ægteskabslignende forhold.

I dette notat beskrives i kort form Udlændingestyrelsens tilgang til denne problemstilling, gældende praksis for indgriben i sådanne sager, status på aktuelle konkrete sager samt oplæg til yderligere initiativer på området. Desuden beskrives praksis for adgang til fravær fra asylcentre, idet det har været tilkendegivet i medieomtalen, at styrelsen skulle have givet mindreårige tilladelse til kortvarigt ophold hos herboende, myndige personer med hvem de har et ægteskab/ægteskabslignende forhold.

Det bemærkes, at Udlændingestyrelsen dags dato har iværksat en høring af indkvarteringsoperatørerne. Formålet med høringen er, at få oplysninger fra operatørerne om sager vedrørende mindreårige personer, hvor der har været spørgsmål om indkvartering sammen med myndige ægtefæller/samleverer. Styrelsen modtager fortsat – trods udløbet af høringsfristen kl. 12.00 – svar på høringen, ligesom styrelsen i flere tilfælde er nødsaget til at kvalificere svarene fra operatørerne. Udlændingestyrelsen vil derfor ved et efterfølgende notat, der forventes fremsendt til departementet den 27. januar 2016, opsummere resultatet af høringsrunden.

Generelt om indkvartering af mindreårige

Børn udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen i relation til indkvartering. Det gælder uanset om de kommer til Danmark

som uledsagede mindreårige, som en del af en familie eller fx kommer sammen med en person, der er angivet som ægtefælle eller samlever. Grundlæggende er der en helt overordnet forpligtelse til fra styrelsens side at tage hensyn til barnets tarv i alle disse tilfælde.

I forhold til samliv/samlivsforhold tages der udgangspunkt i danske normer og regler, herunder i forhold til mulighed for ægteskab, seksuelle lavalder, jf. straffelovens § 222 m.v. Det betyder bl.a., at styrelsen aldrig vil kunne indkvartere et barn under 15 år sammen med en myndig person og dermed understøtte et ægteskabs- eller samlivsforhold.

Mindreårige asylansøgere m.fl., som opholder sig i Danmark sammen med deres forældre eller andre voksne, som reelt er trådt i forældrenes sted (ledsagere), indkvarteres på asylcenter sammen med deres forældre eller ledsagere. Uledsagede mindreårige under 18 år indkvarteres som altovervejende udgangspunkt på særlige børnecentre.

Det fremgår af kontrakterne mellem indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og/eller Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsforhold vedr. mindreårige, er der aftalt en fast praksis mellem Forsørgelseskontoret og 4. Asylkontor (UMI-teamet), hvorefter der altid skal ske underretning af Forsørgelseskontoret, såfremt asylsagsbehandlere får kendskab til en uledsaget mindreårig, som efter det oplyste har indgået ægteskab eller lever i ægteskabslignende forhold med en person, som opholder sig i Danmark sammen med den mindreårige

Tilsvarende underretter Kontoret for Økonomi og Indkvartering (Bookingen) Forsørgelseskontoret, såfremt der tilgår Bookingen oplysninger fra operatørerne, eller det ved opslag i indkvarteringssystemet

(IBS) konstateres, at en mindreårig er registreret som gift eller samlevende. Underretningen til Forsørgelseskontoret skal sikre, at der tages stilling til, om den mindreårige er korrekt indkvarteret, jf. nedenfor.

Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år

Forsørgelseskontoret kontakter i alle sager, der vedrører mindreårige under 15 år, som efter det oplyste er samlevende i ægteskabslignende forhold med en person over 15 år, den relevante operatør med henblik på at indkvartere de pågældende hver for sig og sikre, at operatøren har underrettet den lokale kommune i overensstemmelse med bestemmelserne §§ 153 og 154 i lov om social service. Er der tale om en uledsaget mindreårig vil denne herefter som altovervejende udgangspunkt blive indkvarteret på et børnecenter, med mindre der træffes afgørelse om andre nødvendige sociale foranstaltninger, fx anbringelse på institution. Såfremt der er tale om en mindreårig, som ikke er uledsaget, og som med sine forældres eller ledsagers samtykke indgår i et samlivsforhold med en person over 15 år, vil Udlændingestyrelsen i dialog med indkvarteringsoperatøren og den stedlige kommune vurdere behovet for særlige sociale- eller indkvarteringsforanstaltninger.

Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige over 15 år, som lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person over 15 år på eller i tilknytning til et asylcenter, vil styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder beslutte, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.

Adgang til midlertidigt fravær fra asylcenteret

Det har i medierne været beskrevet, at styrelsen skulle have givet mindreårige tilladelse til lovligt fravær fra centeret med henblik på ophold hos herboende, myndige person med udgangspunkt i et ægteskabs eller samlivsforhold mellem de pågældende.

Udlændingestyrelsen kan efter forudgående ansøgning give tilladelse til kortvarigt, lovligt fravær, hvis helt særlige grunde taler herfor. Dette

betyder, at ansøgningen om fraværet skal være konkret begrundet i f.eks. et nærtstående, herboende familiemedlems alvorlige sygdom eller indlæggelse på hospital, deltagelse i begravelse af nærtstående, herboende familiemedlemmer eller egen alvorlig sygdom, psykisk belastning eller andre særlige situationer.

Endvidere kan indkvarteringsoperatøren uden tilladelse fra Udlændingestyrelsen i særlige tilfælde og efter behov give en beboer tilladelse til at opholde sig uden for centeret i en kortvarig periode på op til tre dage

I forhold til mindreårige, skal operatøren altid vurdere, om det midlertidige eller kortvarige ophold hos f.eks. herboende familie er til barnets bedste.

Efter en manuel gennemgang af ansøgninger om midlertidigt fravær fra asylcenteret, som er modtaget i Udlændingestyrelsen i perioden 1. januar 2010 – 26. januar 2016, er der ikke fundet eksempler på ansøgninger fra mindreårige asylansøgere om midlertidigt fravær med henblik på ophold hos en herboende ægtefælle.

Aktuelle sager

Udlændingestyrelsen har inden for det seneste år håndteret to konkrete sager vedrørende mindreårige asylansøgere under 15 år, som har været samlevende i ægteskabslignende forhold med asylansøgere over 15 år.

Den første sag vedrører en mindreårig kvindelig asylansøger fra Syrien, som ved indrejsen ultimo oktober 2015 er 14 år. Hun indrejser sammen med en 23-årig mand, som efter det oplyste er hendes ægtefælle. Pigen er gravid. Parret indkvarteres i første omgang sammen på modtagecenter. Indkvarteringsoperatøren underretter den lokale kommune om parret. Det fremgår bl.a. af underretningerne, at der er bekymring for pigens trivsel. Indkvarteringsoperatøren ansøger desuden i november Udlændingestyrelsen om indkvartering på omsorgsplads. Udlændingestyrelsen beslutter bl.a. henset til pigens alder, at parret ikke skal være indkvarteret sammen og planlægger i den forbindelse flytning af parret fra modtagecenter til hhv. børne- og voksencenter. I det parret nægter at efterleve styrelsens anvisning om indkvartering på to forskellige centre,

træffer styrelsen afgørelse om flyttepåbud. Flytningen gennemføres medio november 2015. Parret er fortsat indkvarteret hver for sig.

Den anden sag vedrører en kvindelig iransk asylansøger på 14 år, som er indrejst med sin 28-årige samlever. Ansøger blev ved indrejsen i september 2015 registreret som født i 1998 (17 år). Parret indkvarteres sammen på modtagecenter. I forbindelse med OM-samtale i november 2015 oplyser ansøger dels at hun er 15 år og dels en fødedato i 2001. Ansøger bliver efterfølgende registreret med fødedato i februar 2001, dvs. at hun på indrejsetidspunktet var 14 år. Det er styrelsens foreløbige vurdering, at ansøger er 14 år. Bookingen underrettes i den forbindelse af sagsbehandleren i Asyl om sagen. Medio november underretter Bookingen Forsørgelseskontoret om sagen. Indkvarteringsoperatøren underretter samtidig den lokale kommune om parret. Kommunen vurderer efter samtale med parret, at de har bedst af at blive boende sammen. Indkvarteringsoperatøren har på ny i januar 2016 underrettet den lokale kommune, idet der nu er bekymring for ansøgers trivsel. Styrelsen er i dialog med indkvarteringsoperatøren om relevant indkvartering. Det bemærkes, at ansøger fylder 15 år i februar 2016.

Kommende initiativer i forhold til håndtering af mindreårige med ægtefælle/samlever

- Det er aftalt, at der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne
- Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever
- Det overvejes, om operatørernes forpligtelser i relation til mindreårige asylansøgere med ægtefæller/samlevere fremover skal fremgå direkte af operatørkontrakterne.”

Lykke Sørensen har om Udlændingestyrelsens praksisnotat forklaret⁵², at hun i dag ikke husker notatet, men hun kan se, at det har været forbi hendes afdeling. Hun tror, at de på et tidspunkt var inde over notatet, som de formentlig fik via Koncernøkonomi. Formentlig har de set på den retlige del af det. Hun ved ikke, om ministeren har modtaget notatet, men det vil hun tro. Hun vil tro, at notatet er bestilt af Koncernøkonomi, men ved ikke, om det skete på vegne af ministeren. Hun ved ikke, hvad ideen med notatet var, men antageligvis var det at få et overblik over den gældende praksis. Der var ikke i departementet særlig stort kendskab til, hvordan man i praksis indkvarterede asylansøgere.

Anne Nygaard Just har om Udlændingestyrelsens praksisnotat forklaret⁵³, at Line Skytte Mørk Hansen bad hende om at udarbejde et notat på baggrund af de oplysninger, som Udlændingestyrelsen havde sendt ind. Som sagsbehandler var det hendes opgave at skrive Udlændingestyrelsens oplysninger igennem og lægge notatet op til ministeren. Forud for, at det blev lagt til ministeren, var der en proces i ministeriet mellem hendes afdeling og Udlændingeafdelingen vedrørende de konkrete formuleringer. Hun kan ikke huske, om der var møder, hvor de drøftede notatets indhold, men der var en del skriftlig kommunikation om det. Hun tog udgangspunkt i notatet om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevende, som var vedhæftet mail af 27. januar 2016 kl. 17.13 fra Lene Linnea Vejrum til Line Skytte Mørk Hansen, da hun udarbejdede sit notat. Ud over hende selv modtog Line Skytte Mørk Hansen, Anette Görtz, Lykke Sørensen og Jesper Gori også Udlændingestyrelsens notat. Hun fik ingen instrukser om, hvordan hun skulle ændre styrelsens notat i forbindelse med den gennemskrivning, hun lavede. De ændringer, der er foretaget, er formentlig foretaget af personer "længere oppe" i systemet. Hun lavede alene nogle sproglige rettelser i styrelsens tekst, og det er således ikke hende, der har ændret noget indholdsmæssigt. Notatet har formentlig været forbi hendes kontorchef, Anette Görtz, og hendes afdelingschef, Line Skytte Mørk Hansen, hvorefter det har været forbi Jesper Gori og Lykke Sørensen i Udlændingeafdelingen. Hun vil tro, at ændringerne primært er foretaget af Jesper Gori. Baggrunden for, at notatet blev forankret i hendes afdeling, var, at de sad med kapacitetsstyring, indkvarteringssystemet og tal på udlændingeområdet generelt set. Derfor landede notatet i første omgang hos dem, selvom

52 Afhøringssekstrakten, side 44.

53 Afhøringssekstrakten, side 339.

det ret hurtigt blev til en juridisk diskussion, som ikke burde være placeret i hendes afdeling. I første omgang var formålet med notatet at afdække omfanget af mindreårige gifte eller samlevende asylansøgere i det danske asylsystem og at finde ud af, hvad praksis var på dette tidspunkt.

Lene Linnea Vejrum har om Udlændingestyrelsens praksisnotat forklaret⁵⁴, at notatet er udarbejdet af Kontoret for Indkvarteringsvilkår, men hun har godkendt det. Notatet blev udarbejdet på grund af den voldsomme debat, der var, både politisk og i pressen, hvor det blev beskrevet sådan, at overgreb på mindreårige blev accepteret på danske asylcentre. Derfor blev de bedt om at beskrive, hvordan den type sager blev behandlet på daværende tidspunkt. Som det er beskrevet, var der ikke dengang nogen fast praksis i de tilfælde, hvor den mindreårige var 15 år eller derover. Disse par boede på centrene som alle andre par. Dog havde styrelsen særlige forpligtelser over for mindreårige, hvilket betød, at også operatørerne havde særlig fokus på denne gruppe. Hvis den mindreårige var under 15 år, blev parret i alle tilfælde adskilt. Det er hendes opfattelse, at beskrivelsen i notatet giver et retvisende billede af den dagældende praksis. De sagsbehandlede ikke alle de sager, hvor den mindreårige var over 15 år. De blev netop behandlet som alle andre par, og det var alene, hvis der var bekymring for den mindreårige, at styrelsen gik ind i sagen, men det skete også, hvis begge ægtefæller var over 18 år. Forskellen var alene, at der var en større forpligtelse til at holde øje med mindreårige. Foreholdt afsnittet ”Generelt om indkvartering af mindreårige” og afsnittet ”Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år”, hvoraf fremgår blandt andet, at styrelsen på baggrund af en konkret vurdering ville beslutte, om et par skulle indkvarteres hver for sig, har hun forklaret, at den konkrete vurdering alene blev foretaget i tilfælde, hvor der var bekymring eller forelå noget socialfagligt. Dette afsnit er efterfølgende blevet misforstået, idet det er blevet udlagt sådan, at styrelsen hver gang foretog en konkret vurdering, men det var ikke tilfældet. På dette tidspunkt var udgangspunktet, at parrene boede sammen, hvis de ønskede det. Der kunne derefter ske noget i asylsagen, som gjorde, at styrelsen ændrede opfattelse. Det er sket flere gange. Det kunne f.eks. være en situation, hvor det viste sig, at der ikke alligevel var tale om en tæt relation, eller at parret ikke længere ønskede at bo sammen. Der kunne være mange ting, der gjorde, at parret ikke længere skulle være indkvarteret sammen. Der blev hele tiden lavet praksisændringer på Udlændingestyrelsens

54 Afhøringssekstrakten, side 403-404.

område. Det greb de an på forskellige måder. Indkvarteringsområdet er som udgangspunkt meget praktisk. Sagsbehandlingsområdet, herunder asylsager, er ikke et område, hun har haft ansvaret for, men på dette område blev der typisk lavet sagsbehandlingsvejledninger. Lovgivning på udlændingeområdet sker ret hurtigt og skal implementeres nærmest øjeblikkeligt. I sådanne tilfælde kan en sagsbehandlingsvejledning godt tage mere tid, hvorfor man kan være gået i gang med sagsbehandlingen, inden vejledningen foreligger. Adspurgt om, hvilke kriterier der skal være opfyldt ved ændring af administrativ praksis, har hun forklaret, at udlændingeområdet er meget politisk, og tingene sker meget hurtigt. Der kan således også komme meget hurtige praksisændringer, der skal implementeres, inden man kan nå at lave en vejledning færdig. I den bedste af alle verdener har man nået at beskrive, hvordan man vil gøre det, inden man går i gang, men det sker ikke altid. Fremgangsmåden ved praksisændringer på indkvarteringsområdet var forskellig, og det var ikke al praksis, som var skrevet ned. Hvis det var styrelsen selv, der traf beslutning om en praksisændring, ville det ofte være drøftet internt, og der ville ofte være skrevet et notat om det. Hvis det var noget, departementet havde været inde over, ville det også typisk være tilfældet. Det var dog ikke altid sådan. Der var også situationer, hvor de blot besluttede at gøre noget fremadrettet. Mange ting kunne opstå meget hurtigt, fordi der skete meget på området. F.eks. var der mange drøftelser om, hvem der skulle indkvarteres i teltlejrene. Det var drøftelser, de havde med departementet. Til sidst blev det besluttet, hvordan det skulle være, og det blev selvfølgelig skrevet ned, men ikke i et praksisnotat. Det var blot et notat, der lå på en sag. Hun havde blandt andet drøftelser med Ditte Kruse Dankert om, hvad man kunne på indkvarteringsområdet.⁵⁵ Hun ved også, at Ditte Kruse Dankert havde nogle drøftelser med Jesper Gori om, at man kunne rigtig meget. Holdningen var, at man kunne vælge at indkvartere på mange forskellige måder, hvis der blot var saglige hensyn bag det. Det blev drøftet, hvor langt man kunne gå, og som eksempel blev det nævnt, at man i Danmark kunne vælge i det hele taget at indkvartere mænd og kvinder adskilt på mande- og kvindecentre. Det var holdningen, at man kunne gå langt, fordi der var tale om en midlertidig situation, mens de pågældendes asylsager blev behandlet. Det vigtigste var, at de blev sikret et sted at bo samt mad, tøj og andre fornødenheder. Det var Ditte Kruse Dankert og Jesper Gori, der havde denne drøftelse. Styrelsen er typisk den mere praktiske og udførende myndighed. Jesper Gori og Ditte Kruse Dankert var vant

55 Afhøringssekstrakten, side 406.

til at vende forskellige ting, fordi Jesper Gori tidligere havde været kontorchef i styrelsen, hvor Ditte Kruse Dankert var hans souschef. Hun vil tro, at det er en medarbejder i Ditte Kruse Dankerts kontor, der har skrevet det første udkast til styrelsens andel af notatet, og hun tror også, at Ditte Kruse Dankert var en del inde over det.

Ditte Kruse Dankert har herom forklaret⁵⁶, at hun udarbejdede notatet, men hun går ud fra, at Kristina Rosado også var inde over notatet. Formålet med notatet var først og fremmest at beskrive praksis på området. Udlændingestyrelsen forsøgte ligeledes at lægge op til, hvilke initiativer man kunne tage på området. Indholdet af notatet havde ikke været drøftet med departementet, inden det blev sendt til departementet. Som hun husker det, var hun ikke involveret i drøftelser med departementet om departementets efterfølgende arbejde med notatet, inden hun modtog notatet i høring ved mail den 29. januar 2016.

Det fremgår af sagens oplysninger, at Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet lagde notatet over på et dokument oprettet med ministeriets eget brevpapir og arbejdede videre med notatet. Den 27. januar 2016 kl. 17.40 sendte Jesper Gori således en mail til sig selv vedhæftet ”Notat om barnebrude”. I mailen var anført:

”...

Mine umiddelbare bemærkninger – konklusionen er vel, at Udlændingestyrelsens initiativer bør sikre, at børn *som udgangspunkt* ikke kan indkvarteres med ægtefæller/samlevere, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Evt. tilføjelse om retten til familieliv ved længerevarende ophold (hvor den pågældende ikke fylder 18 år)?”

Den tilrettede udgave af notatet, der var vedhæftet mailen, så således ud:

56 Afhøringsekstrakten, side 440.

== AKT 82171 == Dokument 2 == [Notat om barnebrude(F2#194592#1#194590#10).docx] ==

Notat

Udlændinge-, Integrations-
og Boligministeriet**Notat om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevende****Baggrund**

Med afsæt i den svenske debat har Dder her de seneste dage været en del medieomtale af, om forholdene mindreårige asylansøgere for børn – de såkaldte "barnebrude", — der potentielt kan være tvunget tvinges ind i ægteskab/ægteskabslignende forhold, skal kunne indkvarteres med deres ægtefælle eller samlever under asylsagens behandling her i landet.

Herunder beskrives i kort form Udlændingestyrelsens tilgang til denne problemstilling, gældende praksis for indgriben i sådanne sager, status på aktuelle konkrete sager samt oplæg til yderligere initiativer på området. Desuden beskrives praksis for adgang til fravær fra asylcentre, idet det har været tilkendegivet i medieomtalen, at styrelsen skulle have givet mindreårige tilladelse til kortvarigt ophold hos herboende, myndige personer, med hvem de har et ægteskab/ægteskabslignende forhold.

Udlændingestyrelsen iværksatte i går en høring af indkvarteringsoperatører. Formålet med høring er, at få oplysninger fra operatørerne om sager vedrørende mindreårige personer asylansøgere, hvor der har været spørgsmål om indkvartering sammen med myndige ægtefæller/samlevende. Styrelsen modtager fortsat svar på høringen, ligesom styrelsen i flere tilfælde er nødsaget til at kvalificere svarene fra operatørerne. Udlændingestyrelsen eftersender et notat, der opsummerer resultatet af høringsrunden.

Dato: 27. januar 2016

Udlændinge-, Integrations- og
Boligministeriet

Koncernøkonomi
Slotsholmegade 10
Post 1216 København K
Tel. 7226 8400
Mail uibm@uibm.dk
Web www.uibm.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Anne Nygaard Just
Tel. 6198 3362
Mail anj@uibm.dk

Sagsnr. 2016 - 970

Side 1/4

Generelt om indkvartering af mindreårige

Asylansøgerbørn udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen i relation til indkvartering. Det gælder, uanset om de kommer til Danmark som uledsagede mindreårige, som en del af en familie eller fx kommer sammen med en person, der er angivet som ægtefælle eller samlever. Grundlæggende er der en helt overordnet forpligtelse til fra styrelsens side at tage hensyn til barnets tarv i alle disse tilfælde.

I forhold til samliv/samlivsforhold tages der udgangspunkt i danske normer og regler, herunder i forhold til mulighed for ægteskab, den seksuelle lavalder, jf. straffelovens § 222 m.v. Det betyder bl.a., at styrelsen aldrig vil kunne ikke kan indkvartere et barn under 15 år sammen med en myndig person og dermed understøtte et ægteskabs- eller samlivsforhold.

Mindreårige asylansøgere m.fl., som opholder sig i Danmark sammen med deres forældre eller andre voksne, som reelt er trådt i forældrenes sted (ledsagere), indkvarteres på asylcenter sammen med deres forældre eller ledsagere. Uledsagede mindreårige under 18 år indkvarteres som altovervejende udgangspunkt på særlige børnecentre.

Det fremgår af kontrakterne mellem indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og/eller Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsforhold vedr. mindreårige, er der for at sikre en tæt koordination mellem de involverede kontorer i styrelsen aftalt en fast praksis, hvorefter der altid skal ske underretning af relevante kontorer, såfremt asylsagsbehandlerne får kendskab til en uledsaget mindreårig, som efter det oplyste har indgået ægteskab eller lever i ægteskabsliggende forhold med en person, som opholder sig i Danmark sammen med den mindreårig. Tilsvarende underrettes relevante kontorer, såfremt der tilgår oplysninger fra indkvarteringsoperatørerne, eller det ved opslag i indkvarteringssystemet (IBS) konstateres, at en mindreårig er registreret som gift eller samlevende. Underretningerne skal sikre, at der tages stilling til, om den mindreårig er korrekt indkvarteret, jf. nedenfor.

Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år

Udlændingestyrelsen kontakter i alle sager, der vedrører mindreårige under 15 år, som efter det oplyste er samlevende i ægteskabsliggende forhold med en person over 15 år, den relevante operatør med henblik på at indkvartere de pågældende hver for sig og sikre, at operatøren har underrettet den lokale kommune i overensstemmelse med bestemmelserne §§ 153 og 154 i lov om social service.

Er der tale om en uledsaget mindreårig under 15 år, vil denne herefter som alt-overvejende udgangspunkt blive indkvarteret på et børnecenter, med mindre der træffes afgørelse om andre nødvendige sociale foranstaltninger, fx anbringelse på institution.

Såfremt der er tale om en mindreårig under 15 år, som ikke er uledsaget, og som med sine forældres eller ledsagers samtykke hidtil har indgået i et samlivsforhold med en person over 15 år, vil Udlændingestyrelsen i dialog med indkvarteringsoperatøren og den stedlige kommune vurdere behovet for særlige sociale- eller indkvarteringsmæssige foranstaltninger.

Kommentar [F1]: Jeg forstår, at det ikke længere muliggøres i kraft af indkvarteringen hver for sig. Men det står måske lidt uklart.

Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige over 15 år, som lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person over 15 år på eller i tilknytning til et asylcenter, vil styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder beslutte, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.

Adgang til midlertidigt fravær fra asylcenteret

Det har i medierne været beskrevet, at styrelsen skulle have givet mindreårige tilladelse til lovligt fravær fra centeret med henblik på ophold hos herboende, myndige person med udgangspunkt i et ægteskabs- eller samlivsforhold mellem de pågældende.

Udlændingestyrelsen kan efter forudgående ansøgning give tilladelse til kortvarigt, lovligt fravær, hvis helt særlige grunde taler herfor. Dette betyder, at ansøgningen om fraværet skal være konkret begrundet i f.eks. et nærtstående, herboende familiemedlems alvorlige sygdom eller indlæggelse på hospital, deltagelse i begravelse af nærtstående, herboende familiemedlemmer eller egen alvorlig sygdom, psykisk belastning eller andre særlige situationer.

Endvidere kan indkvarteringsoperatøren uden tilladelse fra Udlændingestyrelsen i særlige tilfælde og efter behov give en beboer tilladelse til at opholde sig uden for centeret i en kortvarig periode på op til tre dage.

I forhold til mindreårige, skal operatøren altid vurdere, om det midlertidige eller kortvarige ophold hos f.eks. herboende familie er til barnets bedste.

Efter en manuel gennemgang af ansøgninger om midlertidigt fravær fra asylcenteret, som er modtaget i Udlændingestyrelsen i perioden 1. januar 2010 – 26. januar 2016, er der ikke fundet eksempler på ansøgninger fra mindreårige asylansøgere om midlertidigt fravær med henblik på ophold hos en herboende ægtefælle.

Aktuelle sager

Udlændingestyrelsen har inden for det seneste år håndteret to konkrete sager vedrørende mindreårige asylansøgere under 15 år, som har været samlevende i ægteskabslignende forhold med asylansøgere over 15 år.

Den første sag vedrører en mindreårig kvindelig asylansøger fra Syrien, som ved indrejsen ultimo oktober 2015 er 14 år. Hun indrejser sammen med en 23-årig mand, som efter det oplyste er hendes ægtefælle. Pigen er gravid. Parret indkvarteres i første omgang sammen på modtagecenter. Indkvarteringsoperatøren underretter den lokale kommune om parret. Det fremgår bl.a. af underretningerne, at der er bekymring for pigens trivsel. Indkvarteringsoperatøren ansøger desuden i november Udlændingestyrelsen om indkvartering på omsorgsplads. Udlændingestyrelsen beslutter bl.a. henset til pigens alder, at parret ikke skal være indkvarteret sammen og planlægger i den forbindelse flytning af parret fra modtagecenter til hhv. børne- og voksencenter. Idet parret nægter at efterleve styrelsens anvisning om indkvartering på to forskellige centre, træffer styrelsen afgørelse om flyttepåbud. Flytningen gennemføres medio november 2015. Parret er fortsat indkvarteret hver for sig.

Den anden sag vedrører en kvindelig iransk asylansøger på 14 år, som er indrejst med sin 28-årige samlever. Ansøger blev ved indrejsen i september 2015 registreret som født i 1998 (17 år). Parret indkvarteres sammen på modtagecenter. I forbindelse med oplysnings- og motivsamtalen i november 2015 oplyser ansøger dels at hun er 15 år og dels en fødedato i 2001. Ansøger bliver efterfølgende registreret med fødedato i februar 2001, dvs. at hun på indrejsetidspunktet var 14 år. Det er styrelsens foreløbige vurdering, at ansøger er 14 år. Øvrige relevante kontorer underrettes i den forbindelse om sagen. Indkvarteringsoperatøren underretter samtidig den lokale kommune om parret. Kommunen vurderer efter samtale med parret, at de har bedst af at blive boende sammen. Indkvarteringsoperatøren har på ny i januar 2016 underrettet den lokale kommune, idet der nu er bekymring for ansøgers trivsel. Styrelsen er i dialog med indkvarteringsoperatøren om relevant indkvartering. Det bemærkes, at ansøger fylder 15 år i februar 2016.

Udlændingestyrelsens initiativer i forhold til håndtering af mindreårige med ægtefælle/samlever

- Det er aftalt, at der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne.
- Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år **aldrig vil kunne ikke kan** indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever.
- **For mindreårige over 15 år, foretages der en konkret vurdering af sagens omstændigheder, inden det besluttes, hvordan de berørte indkvarteres. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste. Endvidere vil der blive set på aldersforskellen mellem ægtefællerne/samleverne.**

Kommentar [F2]: Som vi talte om: bør vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt. ", medmindre dette (abenbart) vil stride mod barnets tarv. Børn indkvarteres jo også i børnecentre, selvom der er familie her i landet, som kan tage godt vare på børnene, medmindre børnene mistrives på centrene, også selvom det vel vil være i barnets tarv at blive privat indkvarteret fx hos en mormor, som det 14- eller 16-årige barn kender og er tryk ved.

Side 4/4

Lykke Sørensen har om notatet forklaret⁵⁷, at den version af udkast til notatet, som Jesper Gori sendte til sig selv den 27. januar 2016 kl. 17.40, var oprettet på Koncernøkonomis brevpapir, fordi sagen var deres. Det var derfor Koncernøkonomis udkast – formentlig med Udlændingestyrelsens bidrag – som de arbejdede videre med. Udlændingefdelingen var lovafdelingen og blev derfor inddraget mere og mere. Det blev på den baggrund også deres sag. Hun går ud fra, at de blev inddraget, fordi Koncernøkonomi ville have en vurdering af, om det var i overensstemmelse med reglerne. Hun tror ikke, at hun var involveret i den første gennemskrivning af notatet. Det var nok Jesper Gori. På et tidspunkt blev også en yngre fuldmægtig involveret i sagen. Foreholdt Jesper Goris mail til sig selv, hvori han anførte ”evt. tilføjelse om retten til familieliv ved længerevarende ophold”, og adspurgt til, om hun ved, hvad denne bemærkning henviste til, har hun forklaret, at det bliver et gæt, men hun vil tro, at det handlede om, at hvis man havde opholdt sig lidt længere i asylsystemet og ikke var fyldt 18 år, kunne det også have betydning. Sammenholdt med den forudgående sætning, hvor Jesper Gori henviste til barnets tarv, vil hun tro, at det var overvejelser om, at der ud over hensynet til barnets tarv og børnekonventionen var spørgsmål i relation til EMRK artikel 8. Foreholdt, at der i denne version af notatet var indsat en ny bullet om Udlændingestyrelsens initiativer vedrørende mindreårige over 15 år, og at der samme sted var indsat en kommentar om at vende udgangspunktet om, har hun forklaret, at hun ikke tror, at hun kendte afsnittet på dette tidspunkt. Hun ved ikke, hvem der satte kommentaren ind. Hun tror dog, at det relaterede sig til det spørgsmål, der også opstod senere; om de pågældende som udgangspunkt kunne adskilles, hvorefter der blev indledt sagsbehandling, eller om sagsbehandlingen skulle indledes, allerede inden parrene blev adskilt.

Uffe Toudal Pedersen har om notatet forklaret⁵⁸ bl.a., at der først kom et udkast til notatet fra Udlændingestyrelsen, der blandt andet beskrev den daværende ordning. Det var ikke sådan, at man ikke allerede gjorde noget. Hvis der var ægtepar, hvor den ene var under 15 år, blev de også dengang skilt ad. I de tilfælde, hvor den mindreårige var mellem 15 og 18 år, lod man parret blive sammen, men der var en skærpet opmærksomhed omkring parret, hvor man blandt andet holdt øje med, om der var mistrivsel. Notatet indeholdt desuden

57 Afhøringsekstrakten, side 44-45.

58 Afhøringsekstrakten, side 76.

et afsnit om, hvad man kunne tænke sig i forhold til at stramme op, så man kunne gøre endnu mere for at have fokus på disse par. Udlændingestyrelsens oplæg blev sendt til Koncernøkonomi, der arbejdede videre på notatet, som blev godkendt den 9. februar 2016. Som han husker det, var oplægget fra styrelsen, at man skulle skærpe den processuelle opmærksomhed om sagerne. Jesper Gori foreslog i forbindelse med Udlændingeaftdelingens bidrag til notatet – formentlig for at imødekomme ministerens ønsker – at vende udgangspunktet om, således at udgangspunktet blev, at parrene skulle adskilles, medmindre særlige hensyn, herunder hensynet til barnets tarv, tilsagde, at de ikke skulle adskilles.

Jesper Gori har om notatet forklaret⁵⁹, at han var involveret i at udarbejde notatet. Der blev udarbejdet et udkast i Koncernøkonomi. Udkastet blev sendt til Lykke Sørensen, som bad ham se på notatet. Hans bemærkning i mailen af 27. januar 2016 kl. 17.40 var, vil han tro, en påmindelse til ham selv om hans umiddelbare refleksioner efter at have skimmet notatet igennem. Det var først på et senere tidspunkt, at han blev klar over, at Koncernøkonomi havde lagt Udlændingestyrelsens notat over på departementets brevpapir.⁶⁰ Han tror ikke, at han på daværende tidspunkt så Udlændingestyrelsens notat. Foreholdt beskrivelsen af den dagældende ordning i notatet har han forklaret, at de godt kunne læse beskrivelsen af ordningen, men de var i tvivl om, hvordan det forholdt sig i virkeligheden. Udlændingestyrelsens praksis lagde op til en almindelig vurdering, og det blev ikke udfordret, om der i de tilfælde, hvor der ikke forelå børnefaglige oplysninger om trivselsproblemer, alligevel kunne være tale om et tvangsægteskab. Deres vurdering var, at ministeren ønskede en ordning, der var langt fra den ordning, som Udlændingestyrelsen beskrev. Ministeren ønskede ikke alene at foretage adskillelse, når der var konkrete indikationer på tvang, men tillige, når der var en risiko for tvang. Han kan ikke forklare, hvorfor sagen var placeret hos Koncernøkonomi. Indkvarteringsområdet håndteres i Koncernstyring. Da sagen blev oprettet, vidste man godt, at området generelt henhørte under Koncernøkonomi, og nogle skal ”skrive for”. Det var helt klart, at de juridiske overvejelser, der måtte være, næppe var overvejelser, der skulle foretages i Koncernøkonomi. Notatet blev forstået som et forsøg på at følge op på ministerens ønsker. Det

59 Afhøringsekstrakten, side 238.

60 Afhøringsekstrakten, side 241-242.

var et forsøg på at optegne en ordning, som ministeren kunne godkende. Han ved ikke, hvem der besluttede, at det pågældende notat skulle udarbejdes.

Den 28. januar 2016 kl. 9.26 sendte Jesper Gori endnu en mail til sig selv vedhæftet en yderligere redigeret version af notatet, der nu havde følgende indhold:

== AKT 82170 == Dokument 2 == [Notat om barnebrude(F2#194592#1#194590#10).docx] ==

Notat

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Notat om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever

Baggrund

Med afsæt i en svensk debat har der Der har de seneste dage været en del medieomtale af om mindreårige asylansøgere m.fl. forholdene for børn – de såkaldte "barnebrude", – der potentielt er blevet tvunget tvinges ind eller tvinges ind i et ægteskab/ægteskabslignende forhold, skal kunne indkvarteres med deres ægtefælle/samlever under asylsagens behandling her i landet.

Herunder beskrives i kort form Udlændingestyrelsens praksis tilgang til denne problemstilling, vedrørende indkvartering af mindreårige udlændinge, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever. Gælden de praksis for indgriben i sådanne sager, status på aktuelle konkrete sager samt oplæg til yderligere initiativer på området. I den forbindelse – Desuden beskrives praksis for adgang til fravær fra asylcentre, da det det har været tilkendegivet i medieomtalen, at styrelsen ifølge medieomtalen skulle have givet mindreårige tilladelse til kortvarigt ophold hos herboende, myndige personer, som angives at være en med hvem de har et ægtefælle eller samlever. – ægteskab/ægteskabslignende forhold.

I forlængelse af anledning af medieomtalen Udlændingestyrelsen har Udlændingestyrelsen indhentet oplysninger i værksatte i går en høring af fra indkvarteringsoperatørerne for at tilvejebringe aktuelle. Formålet med høring er, at få oplysninger fra operatørerne om sager vedrørende mindreårige personer asylansøgere m.fl, hvor der har været spørgsmål om indkvartering sammen med personer, der angives at være myndige ægtefæller eller samlever. Styrelsen modtager fortsat svar på høringen, ligesom styrelsen i flere tilfælde er nødsaget til at kvalificere svarene fra operatørerne. Udlændingestyrelsen eftersender et notat, der opsummerer resultatet af høringsrunden.

Dato: 27. januar 2016

Udlændinge-, Integrations- og

Boligministeriet

Formatet: Overskrift 1

København
 Slotsolmsgade 10
 Post 1216 København K
 Tel. 7226 8400
 Mail uibm@uibm.dk
 Web www.uibm.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
 Arne Nygaard Just
 Tel. 6198 3362
 Mail anj@uibm.dk

Sagsnr. 2016 - 970

Udlændingestyrelsens praksis for Generelt-om-indkvartering af mindreårige udlændinge

Asylansøgerbørn udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen i relation til indkvartering. Det gælder, uanset om de kommer til Danmark som uledsagede mindreårige, som en del af en familie eller fx kommer sammen med en person, der er angivet som ægtefælle eller samlever. Det afgørende for indkvarteringen er i første række Grundlæggende er der en helt overordnet forpligtelse til fra styrelsens side at tage hensyn til barnets tarv i alle disse tilfælde.

Ved indkvarteringen gælder danske regler og normer, herunder den seksuelle lavalder, jf. i forhold til samliv/samlivsforhold tages der udgangspunkt i danske normer og regler, herunder i forhold til mulighed for ægteskab, seksuelle lavalder, jf. straffelovens § 222 m.v. Det indebærer betyder bl.a., at styrelsen aldrig vil kunne indkvartere et barn under 15 år sammen med en myndig person, der ikke er den pågældendes forælder eller omsorgsperson, f.eks. en bror eller søster. og dermed understøtte et ægteskabs- eller samlivsforhold.

Mindreårige asylansøgere m.fl., som opholder sig i Danmark sammen med deres forældre eller en anden omsorgsperson, andre voksne, som reelt er trådt i forældrenes sted (ledsagere), indkvarteres på asylcenter sammen med deres forældre eller ledsagere. Udlændingestyrelsen er dog ved indkvarteringen opmærksom på, hvorvidt den myndige person reelt er en omsorgsperson, eller hvorvidt den myndige person søger at omgå indkvarteringsreglerne ved at angive, at pågældende er f.eks. onkel til den uledsagede.

Uledsagede mindreårige under 18 år indkvarteres som altovervejende udgangspunkt på særlige børnecentre.

Det fremgår af kontrakterne mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og/eller Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsforhold ved prende, mindreårige, er der for at sikre en tæt koordination mellem de involverede kontorer aftalt en fast praksis, hvorefter der altid udveksles oplysninger mellem asylkontorerne og indkvarteringsområdet, skal ske underretning af relevante kontorer, hvis det i forbindelse med asylsagsbehandlingen eller indkvarteringen kommer frem, at såfremt asylsagsbehandlerne får kendskab til en uledsaget mindreårig, som efter det oplyste angiveligt har indgået ægteskab eller lever i ægteskabslignende forhold med en person, som opholder sig i Danmark sammen med den mindreårige. Tilsvarende underrettes relevante kontorer, såfremt der tilgår oplysninger fra indkvarteringsoperatørerne, eller det ved opslag i indkvarteringsystemet (IBS) konstateres, at en mindreårig er registreret som gift eller sam-

levende. Udvekslingen af oplysninger skal sikre, at underretningerne skal sikre, at den r-tages-stilling til, om den mindreårige er korrekt indkvarteret, jf. nedenfor.

Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år

Udlændingestyrelsen kontakter i alle sager, der vedrører mindreårige under 15 år, som efter det oplyste er samlevende i ægteskabslignende forhold med en person over 15 år, den relevante operatør med henblik på at indkvartere de pågældende hver for sig og sikre, at operatøren har underrettet den lokale kommune i overensstemmelse med bestemmelserne §§ 153 og 154 i lov om social service.

Er der tale om en uledsaget mindreårig under 15 år, vil denne herefter som alt-overvejende udgangspunkt blive indkvarteret på et børnecenter, med mindre der træffes afgørelse om andre nødvendige sociale foranstaltninger, fx anbringelse på institution.

Såfremt der er tale om en mindreårig under 15 år, som ikke er uledsaget, og som med sine forældres eller ledsagers samtykke hidtil har indgået i et samlivsforhold med en person over 15 år, vil Udlændingestyrelsen i dialog med indkvarteringsoperatøren og den stedlige kommune vurdere behovet for særlige sociale- eller indkvarteringsforanstaltninger.

Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige mellem over 15 – 18 år, som angiveligt lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person over 15 år på eller i tilknytning til et asylcenter, beslutter vil styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder beslutte, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste, if. hensynet til barnets tarv.

Adgang til midlertidigt fravær fra asylcenteret

Det har i medierne været beskrevet, at styrelsen skulle have givet mindreårige tilladelse til lovligt fravær fra centeret med henblik på ophold hos herboende, myndige person for at indgå med udgangspunkt i et ægteskabs- eller samlivsforhold mellem de pågældende.

Udlændingestyrelsen kan efter forudgående ansøgning give tilladelse til kortvarigt, lovligt fravær fra et asylcenter, hvis helt særlige grunde taler herfor. Dette betyder, at ansøgningen om fraværet skal være konkret begrundet i f.eks. et nærtstående, herboende familiemedlems alvorlige sygdom eller indlæggelse på hospital, deltagelse i begravelse af nærtstående, herboende familiemedlemmer eller egen alvorlig sygdom, psykisk belastning eller andre særlige situationer.

Endvidere kan indkvarteringsoperatøren uden tilladelse fra Udlændingestyrelsen i særlige tilfælde og efter behov give en beboer tilladelse til at opholde sig uden for centeret i en kortvarig periode på op til tre dage.

Kommentar [F1]: Er det i situationer, hvor de allerede er indkvarteret sammen, men hvor der tilgår oplysninger om "ægteskab" eller lignende?

Kommentar [F2]: Jeg forstår, at det ikke længere muliggøres i kraft af indkvarteringen hver for sig. Men det står måske lidt uklart.

Kommentar [F3]: Uanset hvad skal vi vel sørge for, at vedkommende ikke længere indkvarteres med denne person, da forældrene har en anden kulturel opfattelse end gældende normer i Danmark, jf. barnets tarv.

Kommentar [F4]: Dette opfatter jeg som en beskrivelse af gældende praksis. Det er for denne gruppe, at vi skal overveje en anden praksis.

I forhold til mindreårige, skal operatøren altid vurdere, om det midlertidige eller kortvarige ophold hos f.eks. herboende familie er til barnets bedste.

Efter en manuel gennemgang af ansøgninger om midlertidigt fravær fra asylcenteret, som er modtaget i Udlændingestyrelsen i perioden 1. januar 2010 – 26. januar 2016, er der ikke fundet eksempler på ansøgninger fra mindreårige asylansøgere om midlertidigt fravær med henblik på ophold hos en herboende ægtefælle.

Aktuelle sager

Udlændingestyrelsen har inden for det seneste år håndteret to konkrete sager vedrørende mindreårige asylansøgere under 15 år, som har været samlevende i ægteskabslignende forhold med asylansøgere over 15 år.

Den første sag vedrører en mindreårig kvindelig asylansøger fra Syrien, som ved indrejsen ultimo oktober 2015 er 14 år. Hun indrejser sammen med en 23-årig mand, som efter det oplyste er hendes ægtefælle. Pigen er gravid. Parret indkvarteres i første omgang sammen på modtagecenter. Indkvarteringsoperatøren underretter den lokale kommune om parret. Det fremgår bl.a. af underretningerne, at der er bekymring for pigens trivsel. Indkvarteringsoperatøren ansøger desuden i november Udlændingestyrelsen om indkvartering på omsorgsplads. Udlændingestyrelsen beslutter bl.a. henset til pigens alder, at parret ikke skal være indkvarteret sammen og planlægger i den forbindelse flytning af parret fra modtagecenter til hhv. børne- og vokscenter. Idet parret nægter at efterleve styrelsens anvisning om indkvartering på to forskellige centre, træffer styrelsen afgørelse om flyttepåbud. Flytningen gennemføres medio november 2015. Parret er fortsat indkvarteret hver for sig.

Den anden sag vedrører en kvindelig iransk asylansøger på 14 år, som er indrejst med sin 28-årige samlever. Ansøger blev ved indrejsen i september 2015 registreret som født i 1998 (17 år). Parret indkvarteres sammen på modtagecenter. I forbindelse med oplysnings- og motivsamtalen i november 2015 oplyser ansøger dels at hun er 15 år og dels en fødedato i 2001. Ansøger bliver efterfølgende registreret med fødedato i februar 2001, dvs. at hun på indrejsetidspunktet var 14 år. Det er styrelsens foreløbige vurdering, at ansøger er 14 år. Øvrige relevante kontorer underrettes i den forbindelse om sagen. Indkvarteringsoperatøren underretter samtidig den lokale kommune om parret. Kommunen vurderer efter samtale med parret, at de har bedst af at blive boende sammen. Indkvarteringsoperatøren har på ny i januar 2016 underrettet den lokale kommune, idet der nu er bekymring for ansøgers trivsel. Styrelsen er i dialog med indkvarteringsoperatøren om relevant indkvartering. Det bemærkes, at ansøger fylder 15 år i februar 2016.

Udlændingestyrelsens initiativer i forhold til håndtering af mindreårige med ægtefælle/samlever

- Det er aftalt, at der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne.

Kommentar [F5]: Kan vi afvise, at den meddelte tilladelse til fravær er blevet misbrugt? – grundlag for at skærpe praksis?

Kommentar [F6]: Bør flyttes til relevant afsnit om praksis.

- Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år **aldrig vil kunne ikke kan** indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever.
- For mindreårige over 15 år, foretages der en konkret vurdering af sagens omstændigheder, inden det beslutes, hvordan de berørte indkvarteres. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste. Endvidere vil der blive set på aldersforskellen mellem ægtefællerne/samleverne.

Kommentar [F7]: Bør dette ikke vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt. -, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv? Bør indkvarteres jo også i børnecentre, selvom der er familie her i landet, som kan tage vare på børnene, medmindre børnene mistrives på centrene – også selvom det isoleret set vil være i barnets tarv at blive privat indkvarteret fx hos en mormor, som det 14- eller 16-årige barn kender og er tryk ved.

Senere samme dag kl. 14.24 sendte Jesper Gori en mail til chefkonsulent i Familiesammenføringskontoret Merete Milo og fuldmægtig i samme kontor Anna-Sophie Saugmann-Jensen (begge Udlændinge-, Bolig- og Integrationsministeriet) med en revideret udgave af notatet, der nu blandt andet var tilføjet udkast til ministeriets overvejelser og indstilling:

== AKT 82169 == Dokument 2 == [Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller.docx] ==

Notat

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Notat om indkvartering af mindreårige udlændinge, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever

1. Indledning

Med afsæt i en tilsvarende svensk debat har der de seneste dage været medieomtale af, at mindreårige asylansøgere – de såkaldte "barnebrude", der potentielt kan være tvunget ind i et ægteskabslignende forhold – i visse tilfælde er indkvarteret med deres ægtefælle/samlever under asylsagens behandling her i landet.

Ifølge medieomtalen skulle Udlændingestyrelsen tillige have givet mindreårige asylansøgere tilladelse til kortvarigt ophold hos herboende, myndige personer, som angives at være en ægtefælle eller samlever.

I forlængelse af medieomtalen har Udlændingestyrelsen indhentet oplysninger fra indkvarteringsoperatørerne for at tilvejebringe aktuelle oplysninger om sager vedrørende mindreårige asylansøgere, hvor der har været spørgsmål om indkvartering sammen med personer, der angives at være ægtefælle eller samlever. Der henvises til bilag x for en nærmere beskrivelse af sådanne aktuelle sager.

Der skal tages stilling til, om Udlændingestyrelsen nuværende praksis bør tilrettes.

2. Udlændingestyrelsens nuværende praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere

Udlændingestyrelsen har om nuværende praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere oplyst følgende:

Asylansøgerbørn udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen i relation til indkvartering. Det gælder, uanset om de kommer til Danmark som uledsagede, som en del af en familie, eller fx kommer sammen med en person, der er angivet som ægtefælle eller samlever.

Efter udlændingeloven træffer Udlændingestyrelsen bestemmelse om indkvartering af asylansøgere, herunder også mindreårige asylansøgere. Det er i forarbejderne præciseret, at styrelsens virksomhed i den forbindelse har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.

Det afgørende for indkvarteringen er i første række hensynet til barnets tarv.

Dato: 27. januar 2016

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Koncernøkonomi
Slotsholmsgade 10
Post 1216 København K
Tel. 7226 8400
Mail uilm@uilm.dk
Web www.uilm.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Anne Nygaard Just
Tel. 6198 3362
Mail anj@uilm.dk

Sagsnr. 2016 - 970

Side 1/5

Til brug for Udlændingestyrelsens fastlæggelse af, hvor en asylansøger skal indkvarteres, inddrages danske regler og normer, herunder den seksuelle lavalder (straffelovens § 222) mv. Det betyder, at styrelsen ikke indkvarterer et barn under 15 år sammen med en myndig person, der ikke er den pågældendes forælder eller omsorgsperson, f.eks. en bror eller søster.

Kommentar [F1]: Hvad tænkes der herved på?

Mindreårige asylansøgere, der opholder sig i Danmark sammen med deres forældre eller en anden omsorgsperson, som reelt er trådt i forældrenes sted (ledsagere), indkvarteres på asylcenter sammen med deres forældre eller ledsagere. Udlændingestyrelsen er ved bestemmelsen om indkvarteringen opmærksom på, hvorvidt den myndige person reelt er en omsorgsperson, eller hvorvidt den myndige person søger at omgå praksis for indkvartering ved at angive, at pågældende er f.eks. onkel til den uledsagede.

Uledsagede mindreårige asylansøgere under 18 år indkvarteres som udgangspunkt på særlige børnecentre.

Det fremgår af kontrakterne mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underrettingspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsforhold vedrørende mindreårige, er der en fast praksis, hvorefter der altid udveksles oplysninger mellem asylkontorerne og indkvarteringsområdet, hvis det i forbindelse med asylsagsbehandlingen eller indkvarteringen kommer frem, at en uledsaget mindreårig asylansøger angiveligt har indgået ægteskab eller lever i ægteskabslignende forhold med en person, som opholder sig i Danmark sammen med den mindreårige. Udvekslingen af oplysninger skal sikre, at den mindreårige er korrekt indkvarteret, jf. nedenfor.

Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år

Udlændingestyrelsen kontakter i alle sager, der vedrører mindreårige asylansøgere under 15 år, som efter det oplyste er samlevende i ægteskabslignende forhold med en person over 15 år, den relevante operatør med henblik på at indkvartere de pågældende hver for sig og sikre, at operatøren har underrettet den lokale kommune i overensstemmelse med bestemmelserne §§ 153 og 154 i lov om social service.

Kommentar [F2]: Er det i situationer, hvor de allerede er indkvarteret sammen, men hvor der tilgås oplysninger om "ægteskab" eller lignende?

Er der tale om en uledsaget mindreårig asylansøger under 15 år, vil denne herefter som altovervejende udgangspunkt blive indkvarteret på et børnecenter, medmindre der træffes afgørelse om andre nødvendige sociale foranstaltninger, fx anbringelse på institution.

Er der tale om en mindreårig under 15 år, som ikke er uledsaget, og som med sine forældres eller ledsagers samtykke indtil tidspunktet for indkvarteringen har indgået i et samlivsforhold med en person over 15 år, vil Udlændingestyrelsen i dialog med indkvarteringsoperatøren og den stedlige kommune vurdere behovet for særlige sociale eller indkvarteringsmæssige foranstaltninger. [Efter praksis har det hidtil været det altovervejende udgangspunkt, at mindreårige under 15 år ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever, men der er dog enkelte eksempler på, at dette faktisk har fundet sted.]

Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige mellem 15-18 år, som angiveligt lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person på eller i tilknytning til et asylcenter, beslutter styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering indgår indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste, jf. hensynet til barnets **tarv**.

Særligt om adgang til midlertidigt fravær fra asylcenteret

Udlændingestyrelsen kan efter forudgående ansøgning give tilladelse til kortvarigt, lovligt fravær fra et asylcenter, hvis helt særlige grunde taler herfor. Dette betyder, at ansøgningen om fraværet skal være konkret begrundet i f.eks. et nærtstående, herboende familiemedlems alvorlige sygdom eller indlæggelse på hospital, deltagelse i begravelse af nærtstående, herboende familiemedlemmer eller egen alvorlig sygdom, psykisk belastning eller andre særlige situationer.

Endvidere kan indkvarteringsoperatøren uden tilladelse fra Udlændingestyrelsen i særlige tilfælde og efter behov give en beboer tilladelse til at opholde sig uden for centeret i en kortvarig periode på op til tre dage.

I forhold til mindreårige, skal operatøren altid vurdere, om det midlertidige eller kortvarige ophold hos f.eks. herboende familie er til barnets bedste.

Efter en manuel gennemgang af ansøgninger om midlertidigt fravær fra asylcenteret, som er modtaget i Udlændingestyrelsen i perioden 1. januar 2010 – 26. januar 2016, er der ikke fundet eksempler på ansøgninger fra mindreårige asylansøgere om midlertidigt fravær med henblik på ophold hos en herboende ægtefælle.

3. Overvejelser

Udlændingestyrelsen har peget på følgende initiativer i forhold til spørgsmålet om indkvartering af mindreårige med ægtefælle/samlever:

1. Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år ikke kan indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever.

Kommentar [F3]: Dette opfatter jeg som en beskrivelse af gældende praksis. Det er for denne gruppe, at vi skal overveje en anden praksis.

Kommentar [F4]: Kan vi afvise, at den meddelte tilladelse til fravær er blevet misbrugt? – grundlag for at skærpe praksis?

2. For **mindreårige over 15 år** skal der foretages en konkret vurdering af sagens omstændigheder, inden det besluttes, hvordan de berørte indkvarteres. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste. Endvidere vil der blive set på aldersforskellen mellem ægtefæller/samleverne.
3. Der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne.

Ad 1.

Ministeriet er enig i, at mindreårige under 15 år aldrig skal kunne indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever. Det vurderes således, at hensynet til barnets tarv i alle sådanne tilfælde med styrke taler for, at der ikke foretages indkvartering som par i denne situation.

Det vurderes endvidere, at Udlændingestyrelsen bør [søge at] indkvartere parterne på forskellige centre, således at myndighederne ikke (indirekte) bidrager til, at der faktisk etableres et samliv mellem parterne.

Ad 2.

Ministeriet finder, at det klare udgangspunkt i alle tilfælde – og dermed også i tilfælde, hvor der er tale om en mindreårige over 15 år – skal være, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever.

Udmøntning af Udlændingestyrelsens faktiske forvaltningsvirksomhed i forhold til indkvartering af asylansøgere i den periode, hvor den pågældende er omfattet af styrelsens forsørgelsespligt, er underlagt almindelige forvaltningsretlige grundsatninger som saglighed og lighed.

Til gengæld stilles der ikke krav om, at det ved Udlændingestyrelsens vurdering af, hvor indkvartering skal finde sted, f.eks. indgår, om der er tale om et ægteskab, der kan anerkendes efter dansk ret.

Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed, så længe der varetages saglige hensyn. Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, der begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering skal ske.

Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige i asylsystemet bestemmes med henblik på at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje. Det indgår i vurderingen, at der er tale om en tidsmæssigt afgrænset periode, indtil barnet meddeles opholdstilladelse eller skal udrejse.

Kommentar [F5]: Bør dette ikke vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt. ", medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv? Børn indkvarteres jo også i børnecentre, selvom der er familie her i landet, som kan tage vare på børnene. Medmindre børnene mistrives på centrene, også selvom det isoleret set vil være i barnets tarv at blive privat indkvarteret fx hos en mormor, som det 14- eller 16-årige barn kender og er tryk ved.

I relation til indkvartering af mindreårige bemærkes, at også uledsagede mindreårige med familie her i landet som udgangspunkt indkvarteres på asylcentre, medmindre barnets tarv åbenbart taler herimod. Det betyder f.eks., at en mindreårig på 16 år, der har bedsteforældre med ophold her i landet, og som er indkvarteret på et asylcenter og ikke mistrives på dette center, vil skulle opfylde 6-måneders-kravet for at få tilladelse til privat indkvartering.

Det vurderes dog, at hensynet til barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor.

Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. i samme lejlighed eller værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for at udøve et samliv, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.

4. Indstilling

På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,

- at mindreårige under 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, og
- at mindreårige på mindst 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Desuden indstilles det, at styrelsens praksis i sager om midlertidig fravær fra asylcentret tilrettelægges i overensstemmelse med ovenstående retningslinjer.

Merete Milo sendte senere samme dag kl. 14.59 sine bemærkninger til notatet til Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

”...

Ad. Gruppen over 15 år

Det fremgår af indstillingen, at mindreårige på mindst 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Det efterlader indtrykket, at samme indkvartering kun bør ske rent undtagelsesvist.

Af notatet fremgår:

”Det vurderes dog, at hensynet til barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor.”

Vil det i realiteten betyde, at samme indkvartering bliver mere almindeligt? Har de ikke ofte haft et forudgående samliv?

...”

Af Jesper Goris svar kl. 15.19 fremgår:

”...

Tanken er, at alle betingelser skal være opfyldt – det præciserer jeg.”

Merete Milo har herom forklaret⁶¹, at der var udarbejdet et notat i Koncernstyring, som Jesper Gori havde bedt Anna-Sophie Saugmann-Jensen og hende om at komme med bemærkninger til, men hun husker det ikke nærmere. Det har været en høring blandt mange for hende. Hun kan se, at hun havde læst

61 Afhøringssekstrakten, side 367-368.

notatet og forstået det sådan, at indkvartering af par sammen kun skulle ske undtagelsesvist, men ved at læse notatets opregning af de relevante kriterier havde hun konkluderet, at der oftest ikke ville kunne ske adskillelse. Parrene ville oftest have kendt hinanden og have haft et forudgående samliv. Det var det, hun mente, med sit spørgsmål i mailen til Jesper Gori om, hvorvidt undtagelsesmulighederne ”i realiteten [vil] betyde, at samme indkvartering bliver mere almindeligt”.

Den 28. januar 2016 kl. 16.47 sendte Jesper Gori en mail til Lykke Sørensen vedhæftet et revideret udkast til notatet. I mailen var anført:

”...

Jeg har fået Merete og Anna-Sophie til at løbe det igennem – men det er jo svært [at] sige noget meget klart og fast (og klogt) om, hvor grænsen går.

...”

Det reviderede udkast var sålydende:

== AKT 82168 == Dokument 2 == [Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller.docx] ==

Notat**Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet****Notat om indkvartering af mindreårige udlændinge, der indrejses sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever****1. Indledning**

Med afsæt i en tilsvarende svensk debat har der de seneste dage været medieomtale af, at mindreårige asylansøgere – de såkaldte "barnebrude", der potentielt kan være tvunget ind i et ægteskabslignende forhold – i visse tilfælde er indkvarteret med deres ægtefælle/samlever under asylsagens behandling her i landet.

Ifølge medieomtalen skulle Udlændingestyrelsen tillige have givet mindreårige asylansøgere tilladelse til kortvarigt ophold hos herboende, myndige personer, som angives at være en ægtefælle eller samlever.

I forlængelse af medieomtalen har Udlændingestyrelsen indhentet oplysninger fra indkvarteringsoperatørerne for at tilvejebringe aktuelle oplysninger om sager vedrørende mindreårige asylansøgere, hvor der har været spørgsmål om indkvartering sammen med personer, der angives at være ægtefælle eller samlever. Der henvises til bilag x for en nærmere beskrivelse af sådanne aktuelle sager.

Der skal tages stilling til, om Udlændingestyrelsens nuværende praksis bør tilrettes.

2. Udlændingestyrelsens nuværende praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere

Udlændingestyrelsen har om nuværende praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere oplyst følgende:

Asylansøgerbørn udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen i relation til indkvartering. Det gælder, uanset om de kommer til Danmark som uledsagede, som en del af en familie, eller fx kommer sammen med en person, der er angivet som ægtefælle eller samlever.

Efter udlændingeloven træffer Udlændingestyrelsen bestemmelse om indkvartering af asylansøgere, herunder også mindreårige asylansøgere. Det er i forarbejderne præciseret, at styrelsens virksomhed i den forbindelse har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.

Dato: 27. januar 2016

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Koncernøkonomi
Slotsholmsgade 10
Post 1216 København K
Tel. 7226 8400
Mail uibm@uibm.dk
Web www.uibm.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Anne Nygaard Just
Tel. 6198 3362
Mail anj@uibm.dk

Sagsnr. 2016 - 970

Side 1/5

Det afgørende for indkvarteringen er i første række hensynet til barnets tarv.

Til brug for Udlændingestyrelsens fastlæggelse af, hvor en asylansøger skal indkvarteres, inddrages danske regler og normer, herunder den seksuelle lavalder (straffelovens § 222) mv. Det betyder, at styrelsen ikke indkvarterer et barn under 15 år sammen med en myndig person, der ikke er den pågældendes forælder eller omsorgsperson, f.eks. en bror eller søster.

Kommentar [F1]: Hvad tænkes der herved på?

Mindreårige asylansøgere, der opholder sig i Danmark sammen med deres forældre eller en anden omsorgsperson, som reelt er trådt i forældrenes sted (ledsagere), indkvarteres på asylcenter sammen med deres forældre eller ledsagere. Udlændingestyrelsen er ved bestemmelsen om indkvarteringen opmærksom på, hvorvidt den myndige person reelt er en omsorgsperson, eller hvorvidt den myndige person søger at omgå praksis for indkvartering ved at angive, at pågældende er f.eks. onkel til den uledsagede.

Uledsagede mindreårige asylansøgere under 18 år indkvarteres som udgangspunkt på særlige børnecentre.

Det fremgår af kontrakterne mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsforhold vedrørende mindreårige, er der en fast praksis, hvorefter der altid udveksles oplysninger mellem asylkontorerne og indkvarteringsområdet, hvis det i forbindelse med asylsagsbehandlingen eller indkvarteringen kommer frem, at en uledsaget mindreårig asylansøger angiveligt har indgået ægteskab eller lever i ægteskabslignende forhold med en person, som opholder sig i Danmark sammen med den mindreårige. Udvekslingen af oplysninger skal sikre, at den mindreårige er korrekt indkvarteret, jf. nedenfor.

Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år

Udlændingestyrelsen kontakter i alle sager, der vedrører mindreårige asylansøgere under 15 år, som efter det oplyste er samlevende i ægteskabslignende forhold med en person over 15 år, den relevante operatør med henblik på at indkvartere de pågældende hver for sig og sikre, at operatøren har underrettet den lokale kommune i overensstemmelse med bestemmelserne §§ 153 og 154 i lov om social service.

Er der tale om en uledsaget mindreårig asylansøger under 15 år, vil denne herefter som altovervejende udgangspunkt blive indkvarteret på et børnecenter,

Kommentar [F2]: Er det i situationer, hvor de allerede er indkvarteret sammen, men hvor der tilgås oplysninger om "ægteskab" eller lignende?

medmindre der træffes afgørelse om andre nødvendige sociale foranstaltninger, fx anbringelse på institution.

Er der tale om en mindreårig under 15 år, som ikke er uledsaget, og som med sine forældres eller ledsagers samtykke indtil tidspunktet for indkvarteringen har indgået i et samlivsforhold med en person over 15 år, vil Udlændingestyrelsen i dialog med indkvarteringsoperatøren og den stedlige kommune vurdere behovet for særlige sociale eller indkvarteringsmæssige foranstaltninger. [Efter praksis har det hidtil været det altovervejende udgangspunkt, at mindreårige under 15 år ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever, men der er dog enkelte eksempler på, at dette faktisk har fundet sted.]

Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige mellem 15-18 år, som angiveligt lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person på eller i tilknytning til et asylcenter, beslutter styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering indgår indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste, jf. hensynet til barnets **tarv**.

Særligt om adgang til midlertidigt fravær fra asylcenteret

Udlændingestyrelsen kan efter forudgående ansøgning give tilladelse til kortvarigt, lovligt fravær fra et asylcenter, hvis helt særlige grunde taler herfor. Dette betyder, at ansøgningen om fraværet skal være konkret begrundet i f.eks. et nærtstående, herboende familiemedlems alvorlige sygdom eller indlæggelse på hospital, deltagelse i begravelse af nærtstående, herboende familiemedlemmer eller egen alvorlig sygdom, psykisk belastning eller andre særlige situationer.

Endvidere kan indkvarteringsoperatøren uden tilladelse fra Udlændingestyrelsen i særlige tilfælde og efter behov give en beboer tilladelse til at opholde sig uden for centeret i en kortvarig periode på op til tre dage.

I forhold til mindreårige, skal operatøren altid vurdere, om det midlertidige eller kortvarige ophold hos f.eks. herboende familie er til barnets bedste.

Efter en manuel gennemgang af ansøgninger om midlertidigt fravær fra asylcenteret, som er modtaget i Udlændingestyrelsen i perioden 1. januar 2010 – 26. januar 2016, er der ikke fundet eksempler på ansøgninger fra mindreårige asylansøgere om midlertidigt fravær med henblik på ophold hos en herboende ægtefælle.

3. Overvejelser

Udlændingestyrelsen har peget på følgende initiativer i forhold til spørgsmålet om indkvartering af mindreårige med ægtefælle/samlever:

Kommentar [F3]: Dette opfatter jeg som en beskrivelse af gældende praksis. Det er for denne gruppe, at vi skal overveje en anden praksis.

Kommentar [F4]: Kan vi afvise, at den meddelte tilladelse til fravær er blevet misbrugt? – grundlag for at skærpe praksis?

1. Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år ikke kan indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever.
2. For mindreårige over 15 år skal der foretages en konkret vurdering af sagens omstændigheder, inden det beslutes, hvordan de berørte indkvarteres. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste. Endvidere vil der blive set på aldersforskellen mellem ægtefællerne/samleverne.
3. Der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne.

Ad 1.

Ministeriet er enig i, at mindreårige under 15 år aldrig skal kunne indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever. Det vurderes således, at hensynet til barnets tarv i alle sådanne tilfælde med styrke taler for, at der ikke foretages indkvartering som par i denne situation. Også ordre public-hensyn taler med styrke for, at sådan indkvartering ikke finder sted ved myndighedernes mellemkomst.

Det vurderes endvidere, at Udlændingestyrelsen bør [søge at] indkvartere parterne på forskellige centre, således at myndighederne ikke (indirekte) bidrager til, at der faktisk etableres et samliv mellem parterne.

Ad 2.

Ministeriet finder, at det klare udgangspunkt i alle tilfælde – og dermed også i tilfælde, hvor der er tale om en mindreårig over 15 år – skal være, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever.

Udmøntning af Udlændingestyrelsens faktiske forvaltningsvirksomhed i forhold til indkvartering af asylansøgere i den periode, hvor den pågældende er omfattet af styrelsens forsørgelsespligt, er underlagt almindelige forvaltningsretlige grundsatninger som saglighed og lighed.

Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste. Det indgår i vurderingen, at der er tale om en tidsmæssigt afgrænset periode, indtil barnet meddeles opholdstilladelse eller skal udrejse.

Til gengæld stilles der ikke krav om, at det ved Udlændingestyrelsens vurdering af, hvor asylindkvartering skal finde sted, f.eks. indgår, om der er tale om et ægteskab, der kan anerkendes efter dansk ret.

Kommentar [F5]: Bør dette ikke vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt. ”, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv? Børn indkvarteres jo også i børnecentre, selvom der er familie her i landet, som kan tage vare på børnene, medmindre børnene misrives på centrene – også selvom det isoleret set vil være i barnets tarv at blive privat indkvarteret fx hos en mormor, som det 14- eller 16-årige barn kender og er tryk ved.

Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn. Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylsagsprocessen skal ske.

I relation til indkvartering af mindreårige bemærkes, at også uledsagede mindreårige med familie her i landet som udgangspunkt indkvarteres på asylcentre, medmindre barnets tarv åbenbart taler herimod. Det betyder f.eks., at en mindreårig på 16 år, der har bedsteforældre med ophold her i landet, og som er indkvarteret på et asylcenter og ikke mistrives på dette center, vil skulle opfylde 6-måneders-kravet for at få tilladelse til privat indkvartering.

Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.

Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. i samme lejlighed eller værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for at udøve et samliv, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.

4. Indstilling

På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,

- at mindreårige under 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, og
- at mindreårige på mindst 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Desuden indstilles det, at styrelsens praksis i sager om midlertidig fravær fra asylcentret tilrettelægges i overensstemmelse med ovenstående retningslinjer.

Kommentar [F6]: Kære Lykke. Jeg foreslår, at afsnittet udgår - jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering, som volder mig en anelse uro.

Lykke Sørensen har herom forklaret⁶² bl.a., at den grænse, der ifølge mailen af 28. januar 2016 kl. 16.47 var ”svær at sige noget klart og fast om”, var, hvornår man kunne sige, at parrene skulle adskilles. Det var det, de begyndte at kredse om. Drøftelserne foregik ikke kun på skrift. De holdt rigtig mange møder om problemstillingen, men hun kan ikke huske møder om præcis dette notat. Hun har med sikkerhed været inddraget i drøftelserne om notatet. Hun husker ikke, om dette var første gang, at hun så udkastet, men det var det nok. Der var den helt almindelige juridiske vurdering, at det vil være et sagligt hensyn, hvis formålet med adskillelsen er at undgå, at en person tvinges til et samliv. Forespurgt, om notatet tager stilling til, hvordan man skal afdække dette forhold, har hun forklaret, at hun ikke husker, om notatet tog hensyn til det sagsbehandlingsmæssige. Generelt skal man tale med nogen eller indhente dokumenter, herunder fra operatørerne, for at finde ud af det. Hun husker ikke i dag, hvem der fik ideen til at ”vende udgangspunktet om”, som det er anført i kommentaren til beskrivelsen af den eksisterende ordning. I kommentaren rejses det som et spørgsmål. Hun havde ikke som sådan en holdning til det. Deres opgave var at afdække, om ministerens ønske om at adskille alle par var en mulighed. Over for det stod en vurdering af de retlige rammer for en sådan ordning. Som det også fremgik af det notat om Danmarks internationale forpligtelser, der kom senere, var spørgsmålet blandt andet, om de allerede ved indkvarteringen kunne adskille parrene, hvorefter der gik en sagsbehandling i gang, eller om der ville være tilfælde, hvor der allerede ved indkvarteringen var omstændigheder i sagen, som gjorde, at de ikke kunne skilles ad. Diskussionen var – som hun opfattede det her – om en sådan adskillelse i udgangspunktet kunne lade sig gøre eller ikke. Foreholdt, at det i notatet var anført, at det indgik i vurderingen, at adskillelsen var tidsmæssigt afgrænset til asylperioden, har hun forklaret, at asylperioden på dette tidspunkt givetvis var længere end normalt, da der var omkring 18.000 indkvarterede asylansøgere. Adspurgt, hvor lang asylprocessen var, har hun forklaret, at den gruppe, der ankom på dette tidspunkt, i stort omfang var fra Syrien. Disse personer skulle have opholdstilladelse, lige så snart man havde identificeret, hvor de kom fra. Nogle ansøgere, der kom fra andre lande, kunne være i systemet i længere tid. Hun ved ikke, hvor lang processen var, men det havde betydning, om det var fire måneder eller to år. Hun tror, at en undersøgelse af asylperiodens længde indgik i senere overvejelser. Adspurgt

62 Afhøringssekstrakten, side 45 ff.

til kommentaren: ”Kære Lykke. Jeg foreslår, at afsnittet udgår – jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering, som volder mig en anelse uro.” har hun forklaret, at hun ikke ved, hvorfor afsnittet i notatet var formuleret sådan, og der var jo også et forslag om, at det ikke skulle være der. De har formentlig drøftet den uro, som ophavsmanden til kommentaren – formentlig Jesper Gori – havde, men det husker hun ikke i dag. De to elementer, der var nævnt i dette afsnit i notatet, var netop de elementer, de også senere var ret meget omkring: børnekonventionen og EMRK artikel 8. At det på dette tidspunkt – uden at de havde undersøgt forholdene nærmere og foretaget den endelige vurdering – var anført, at der var meget vide rammer, tror hun ikke, at de kunne skrive under på. Kommentaren var formodentlig en advarselsslampe til hende om, at hun skulle være særligt opmærksom på dette. Hun husker dog ikke i dag, at de har talt om det. De var i en meget tidlig fase, og det var begrænset, hvad de vidste om rammerne på dette tidspunkt.

Jesper Gori har herom forklaret⁶³ bl.a., at han har skrevet kommentaren vedrørende dette afsnit, der voldte ham en anelse uro. Generelt var han enig i, at der gælder vide rammer for Udlændingestyrelsens indkvarteringsvirksomhed, men han var bekymret for, om retten til et familieliv efter EMRK artikel 8 havde en lige så vid ramme. Hvis det blev meldt ud, at der ikke var nogen begrænsning efter EMRK artikel 8, ville der kunne blive åbnet for modeller, som departementet ikke kunne stå på mål for. Det var hans vurdering, at notatet lagde op til en ordning, der lå inden for EMRK. Det er ham, der har skrevet kommentaren i den version af notatet, der er dateret den 27. januar 2016, hvor der står: ”Bør dette ikke vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt.: ”, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv?”⁶⁴ I denne kommentar tog han stilling til, hvordan ordningen skulle se ud. Barnets tarv udgør et hensyn i alle sager, men hensynet udgør ikke nødvendigvis det afgørende hensyn. Han havde forstået, at ordningen skulle ”gå længere” end Udlændingestyrelsens praksis på daværende tidspunkt. Hans kommentar var udtryk for, at Udlændingestyrelsens forslag til en ordning ikke levede op til det, som ministeren ønskede.

63 Afhøringssekstrakten, side 238-239.

64 Afhøringssekstrakten, side 241.

I en mail af 28. januar 2016 kl. 18.08 videresendte Lykke Sørensen notatet til Line Skytte Mørk Hansen med følgende bemærkninger:

”Hermed Jespers bud på et notat, som jeg har godkendt. Som du kan se, er der et par steder, hvor vi skal drøfte nærmere. Jeg har ladet bemærkningen om retten til familieliv stå, men jeg er enig med Jesper i, at vi nok ikke skal adressere dette særskilt i notatet.”

Ved mail af 29. januar 2016 kl. 10.10 fremsendte Anne Nygaard Just notatudkastet til Ditte Kruse Dankert. I det udkast, der blev fremsendt til Udlændingestyrelsen, var der i al væsentlighed ikke foretaget ændringer i forhold til den udgave af notatet, som Jesper Gori den 28. januar 2016 kl. 16.47 sendte til Lykke Sørensen. Kommentaren ”F6” (gengivet ovenfor), der lød: ”Kære Lykke. Jeg foreslår, at afsnittet udgår – jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering, som volder mig en anelse uro”, var dog blevet til ”Kommentar F7” og ændret til: ”Jeg foreslår, at afsnittet udgår – jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering.”

Senere samme dag kl. 16.11 sendte en medarbejder i Udlændingestyrelsen på vegne af Ditte Kruse Dankert notatet retur til Anne Nygaard Just med følgende kommentarer:

Notat

Udlændinge-, Integrations-
og Boligministeriet

Notat om indkvartering af mindreårige udlændinge, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever

Dato: 27. januar 2016

Udlændinge-, Integrations- og
Boligministeriet

1. Indledning

Koncernøkonomi
Slotsholmsgade 10
Post 1216 København K
Tel. 7226 8400
Mail uibm@uibm.dk
Web www.uibm.dk

Med afsæt i en tilsvarende svensk debat har der de seneste dage været medieomtale af, at mindreårige asylansøgere – de såkaldte "barnebrude", der potentielt kan være tvunget ind i et ægteskabslignende forhold – i visse tilfælde er indkvarteret med deres ægtefælle/samlever under asylsagens behandling her i landet.

CVR-nr. 36977191

Ifølge medieomtalen skulle Udlændingestyrelsen tillige have givet mindreårige asylansøgere tilladelse til kortvarigt ophold hos herboende, myndige personer, som angives at være en ægtefælle eller samlever.

Sagsbehandler
Anne Nygaard Just
Tel. 6198 3362
Mail anj@uibm.dk

I forlængelse af medieomtalen har Udlændingestyrelsen indhentet oplysninger fra indkvarteringsoperatørerne for at tilvejebringe aktuelle oplysninger om sager vedrørende mindreårige asylansøgere, hvor der har været spørgsmål om indkvartering sammen med personer, der angives at være ægtefælle eller samlever. Der henvises til bilag 1 for en nærmere beskrivelse af sådanne aktuelle sager.

Sagsnr. 2016 - 970

Formateret: Fremhævning

Der skal tages stilling til, om Udlændingestyrelsens nuværende praksis bør tilrettes.

2. Udlændingestyrelsens nuværende praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere

Udlændingestyrelsen har om nuværende praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere oplyst følgende:

Asylansøgerbørn udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen i relation til indkvartering. Det gælder, uanset om de kommer til Danmark som uledsagede, som en del af en familie, eller fx kommer sammen med en person, der er angivet som ægtefælle eller samlever.

Kommentar [F1]: DKD: Bør man ikke skrive mindreårige asylansøgere?

Efter udlændingeloven træffer Udlændingestyrelsen bestemmelse om indkvartering af asylansøgere, herunder også mindreårige asylansøgere. Det er i forarbejderne præciseret, at styrelsens virksomhed i den forbindelse har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.

Side 1/6

Det afgørende for indkvarteringen er i første række hensynet til barnets tarv.

Til brug for Udlændingestyrelsens fastlæggelse af, hvor en asylansøger skal indkvarteres, inddrages danske regler og normer, herunder den seksuelle lavalder (straffelovens § 222) mv. Det betyder, at styrelsen ikke indkvarterer et barn under 15 år sammen med en myndig person, der ikke er den pågældendes forælder eller omsorgsperson, f.eks. en bror eller søster.

Kommentar [F2]: Hvad tænkes der herved på?

Kommentar [F3]: DKD: I forhold til indkvartering, så tager vi de hensyn mv., der er gængse i en dansk sammenhæng

Mindreårige asylansøgere, der opholder sig i Danmark sammen med deres forældre eller en anden omsorgsperson, som reelt er trådt i forældrenes sted (ledsager), indkvarteres på asylcenter sammen med deres forældre eller ledsagere. Udlændingestyrelsen er ved bestemmelsen om indkvarteringen opmærksom på, hvorvidt den myndige person reelt er en omsorgsperson, eller hvorvidt den myndige person søger at omgå praksis for indkvartering ved at angive, at pågældende er f.eks. onkel til den ledsagede.

Kommentar [F4]: Dette har styrelsen ikke oplyst, men det bør vi pga. af min baggrund – men det bør vi nok have bekræftet hos US. Kan I bekræfte US?

Uledsagede mindreårige asylansøgere under 18 år indkvarteres som udgangspunkt på særlige børnecentre.

Kommentar [F5]: DKD: Hvis den mindreårige ifm den asylretlige ledsagervurdering registreres som ledsaget fx af en onkel, indkvarteres vedkommende rutinemæssigt sammen med ledsageren. Herefter er det operatørens ansvar i overensstemmelse med alm. praksis fagligt at vurdere ledsagerrelationen, herunder om relationen er bæredygtig, og om den voksne ledsager reelt kan tage vare på den mindreårige. Denne ledsagervurdering foretages typisk på Center Kongelunden, hvor der er faglige kompetencer tilstede.

Det fremgår af kontrakterne mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.

Såfremt operatøren finder, at der er grund til bekymring for den mindreårige, underretter operatøren den stedlige kommune og evt. Udlændingestyrelsen, hvis der er behov for iværksættelse af sociale foranstaltninger e.l.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsforhold vedrørende mindreårige, er der en fast praksis, hvorefter der altid udveksles oplysninger mellem asylkontorerne og indkvarteringsområdet, hvis det i forbindelse med asylsagsbehandlingen eller indkvarteringen kommer frem, at en uledsaget mindreårig asylansøger angiveligt har indgået ægteskab eller lever i ægteskabsliggende forhold med en person, som opholder sig i Danmark sammen med den mindreårige. Udvekslingen af oplysninger skal sikre, at den mindreårige er korrekt indkvarteret, jf. nedenfor.

Der er ikke erfaring for, at der ikke oplyses i overensstemmelse med sandheden ift ledsagerrelationer.

Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år

Udlændingestyrelsen kontakter i alle sager, der vedrører mindreårige asylansøgere under 15 år, som efter det oplyste er samlevende i ægteskabslignende forhold med en person over 15 år, den relevante operatør med henblik på at indkvartere de pågældende hver for sig og sikre, at operatøren har underrettet den lokale kommune i overensstemmelse med bestemmelserne §§ 153 og 154 i lov om social service.

Kommentar [F6]: Er det i situationer, hvor de allerede er indkvarteret sammen, men hvor der tilgår oplysninger om "ægteskab" eller lignende?

Er der tale om en uledsaget mindreårig asylansøger under 15 år, vil denne herefter som altovervejende udgangspunkt blive indkvarteret på et børnecenter,

Kommentar [F7]: DKD: udgangspunktet har været, at de pågældende adskilles i forbindelse med indkvarteringen. Men der har været eksempler, hvor de alligevel indkvarteres sammen (indledningsvist), fx fordi det ikke indledningsvist har været klart, at der er tale om en mindreårig under 15 år.

medmindre der træffes afgørelse om andre nødvendige sociale foranstaltninger, fx anbringelse på institution.

Er der tale om en mindreårig under 15 år, som ikke er uledsaget, og som med sine forældres eller ledsagers samtykke indtil tidspunktet for indkvarteringen har indgået i et samlivsforhold med en person over 15 år, vil Udlændingestyrelsen i dialog med indkvarteringsoperatøren og den stedlige kommune vurdere behovet for særlige sociale eller indkvarteringsmæssige foranstaltninger. [Efter praksis har det hidtil været det altovervejende udgangspunkt, at mindreårige under 15 år ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever, men der er dog enkelte eksempler på, at dette faktisk har fundet sted.]

Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige mellem 15-18 år, som angiveligt lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person på eller i tilknytning til et asylcenter, beslutter styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering indgår indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste, jf. hensynet til barnets tarv.

Særligt om adgang til midlertidigt fravær fra asylcenteret

Udlændingestyrelsen kan efter forudgående ansøgning give tilladelse til kortvarigt, lovligt fravær fra et asylcenter, hvis helt særlige grunde taler herfor. Dette betyder, at ansøgningen om fraværet skal være konkret begrundet i f.eks. et nærtstående, herboende familiemedlems alvorlige sygdom eller indlæggelse på hospital, deltagelse i begravelse af nærtstående, herboende familiemedlemmer eller egen alvorlig sygdom, psykisk belastning eller andre særlige situationer.

Endvidere kan indkvarteringsoperatøren uden tilladelse fra Udlændingestyrelsen i særlige tilfælde og efter behov give en beboer tilladelse til at opholde sig uden for centeret i en kortvarig periode på op til tre dage.

I forhold til mindreårige, skal operatøren altid vurdere, om det midlertidige eller kortvarige ophold hos f.eks. herboende familie er til barnets bedste.

Efter en manuel gennemgang af ansøgninger om midlertidigt fravær fra asylcenteret, som er modtaget i Udlændingestyrelsen i perioden 1. januar 2010 – 26. januar 2016, er der ikke fundet eksempler på ansøgninger fra mindreårige asylansøgere om midlertidigt fravær med henblik på ophold hos en herboende ægtefælle.

3. Overvejelser

Udlændingestyrelsen har peget på følgende initiativer i forhold til spørgsmålet om indkvartering af mindreårige med ægtefælle/samlever:

Kommentar [F8]: Dette oplættjer jeg som en beskrivelse af gældende praksis. Det er for denne gruppe, at vi skal overveje en anden praksis.

Kommentar [F9]: Kan vi afvise, at den meddelte tilladelse til fravær er blevet misbrugt? – grundlag for at skærpe praksis?

Kommentar [F10]: DKD. Vi forestår ikke helt spørgsmålet her, altså hvad man mener med misbrug. Tænkes der på misbrug i den form, at der kan være tilfælde, hvor man har givet tilladelse til lovligt fravær, hvor man ikke har fået oplyst den rette relation? Altså omgørelse?

Vi har tidligere oplyst, at vi har gennemgået tilladelser siden 2010, og at vi ikke i den periode har givet tilladelse til at en mindreårig kunne tage på besøg hos herboende ægtefælle/samlever.

Side 3/6

1. Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år ikke kan indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever.
2. For mindreårige over 15 år skal der foretages en konkret vurdering af sagens omstændigheder, inden det besluttes, hvordan de berørte retteligt bør indkvarteres. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.
3. Der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne.

Ad 1.

Ministeriet er enig i, at mindreårige under 15 år aldrig skal kunne indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever. Det vurderes således, at hensynet til barnets tarv i alle sådanne tilfælde med styrke taler for, at der ikke foretages indkvartering som par i denne situation. Også ordre public-hensyn taler med styrke for, at sådan indkvartering ikke finder sted ved myndighedernes mellemkomst.

Det vurderes endvidere, at Udlændingestyrelsen bør (søge at) indkvartere parterne på forskellige centre, således at myndighederne ikke (indirekte) bidrager til, at der faktisk etableres et samliv mellem parterne.

Endvidere bør der blive set på aldersforskellen mellem ægtefællerne/samleverne!

Ad 2.

Ministeriet finder, at det klare udgangspunkt i alle tilfælde – og dermed også i tilfælde, hvor der er tale om en mindreårig over 15 år – skal være, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever.

Udmøntning af Udlændingestyrelsens faktiske forvaltningsvirksomhed i forhold til indkvartering af asylansøgere i den periode, hvor den pågældende er omfattet af styrelsens forsørgelsespligt, er underlagt almindelige forvaltningsretlige grundsatninger som saglighed og lighed.

Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste. Det indgår i vurderingen, at der er tale om en tidsmæssigt afgrænset periode, indtil barnet meddeles opholdstilladelse eller skal udrejse.

Kommentar [F11]: DKD: man bør vel formulere det således, at man mener, at det er hensynet til barnet tarv, der tilsiger, at man skiller dem ad – ikke det omvendte: at man gør noget med mindre det åbenbart strider mod barnets tarv. Barnets tarv er vel et hensyn, der ikke kan "vælges fra".

Det bemærkes i øvrigt i forhold til kommentar nr. 12, at styrelsen ikke har mulighed for at tage det, at der evt. er mistrivsel på centeret, i betragtning i forhold til 6-måneders kravet for privat indkvartering. Der er ingen mulighed for at dispensere for 6 mdr's kravet.

Kommentar [F12]: Bør dette ikke vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt.?, medmindre dette (åbenbart) vil stride mod barnets tarv? Børn indkvarteres jo også i børnecentre, selvom der er familie her i landet, som kan tage vare på børnene, medmindre børnene mistrives på centrene, også selvom det isoleret set vil være i barnets tarv at blive privat indkvarteret fx hos en mormor, som det 14- eller 16-årige barn kender og er tryk ved.

Til gengæld stilles der ikke krav om, at det ved Udlændingestyrelsens vurdering af, hvor asylindkvartering skal finde sted, f.eks. indgår, om der er tale om et ægteskab, der kan anerkendes efter dansk ret.

Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn. Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylsagsprocessen skal ske.

I relation til indkvartering af mindreårige bemærkes, at også uledsagede mindreårige med familie her i landet som udgangspunkt indkvarteres på asylcentre, medmindre barnets tarv åbenbart taler herimod. Det betyder f.eks., at en mindreårig på 16 år, der har bedsteforældre med ophold her i landet, og som er indkvarteret på et asylcenter og ikke mistrives på dette center, vil skulle opfylde 6-måneders-kravet for at få tilladelse til privat indkvartering.

Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles børn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.

Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette (åbenbart) vil stride mod barnets tarv.

Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. i samme lejlighed eller på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for at udøve et samliv, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.

4. Indstilling

På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,

- at mindreårige under 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, og
- at mindreårige på mindst 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, medmindre dette (åbenbart) vil stride mod barnets tarv.

Kommentar [F13]: DKD: Måske forligt ikke at vise, at man har tænkt over forpligtelserne, jf. artikel 8

Kommentar [F14]: Jeg foreslår, at afsnittet udgår - jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering.

Kommentar [F15]: DKD: Bør man fremhæve, at det så kan være hensynet til fælles barnets tarv, der er afgørende?

Skal US i de tilfælde, hvor man skiller par med børn ad, tage stilling til, hvor fællesbarnet skal bo?